

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leńiewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 560

Poznań, wtorek dnia 3 grudnia 1929

Rok XXIV

Plebiscyt

Wśród rozmaitych pomysłów co do sposobu „oktrojowania“ nowej konstytucji, która miała utrwalic rząd „sanacji moralnej“, coraz częściej słyszy się o ewentualnym plebiscycie.

Na wypadek, gdyby Sejm odrzucił te punkty projektu B. B., które dla celów „sanacji“ są najistotniejsze — o projekcie tym jako o całości nikt już dzisiaj w obozie tym nie myśli — nastąpiłoby zwrócenie się do społeczeństwa, które miałyby się wypowiedzieć w formie głosowania. Oczywiście nie mogłoby być mowy o głosowaniu nad jakimś konkretnym projektem, a w szczególności projektem B. B. Autorowie tego pomysłu wyobrażają sobie, że społeczeństwo powinno być postawione jakieś krótkie pytanie, na które głosowałoby się: „tak“ lub „nie“. Takie pytanie brzmiałoby n. p.: „Czy społeczeństwo chce, aby marszałek Piłsudski nadał państwu nową konstytucję według swego uznania?“

Wprawdzie pomysł ten, jak i inne warjanty „oktrojowania“, wiódłby do złamania konstytucji, ale twórcy jego dowodzą, że jest on najdemokratyczniejszy, a przytem najmniej rewolucyjny, ponieważ na wypadek pomyślnego wyniku głosowania byłoby ono uznane za legalizację zgóry całego aktu przez naród, do którego według obecnej konstytucji należy zwierzchnia władza w państwie.

Nie będziemy tutaj powtarzać argumentów prawnych, przeciwnych „oktrojowaniu“ we wszelkiej formie, ani politycznych, — tych samych, które niejednokrotnie już przytoczyliśmy, zwalczając projekt wyboru Prezydenta Rzeczypospolitej przez plebiscyt, — ani wreszcie historycznych, zaczerpniętych z przykładów innych krajów, gdzie pod postacią plebiscytów przeprowadzano nieraz najszkodliwsze dla danego państwa postanowienia. Natomiast dla charakterystyki naszych obecnych stosunków i obozu „sanacyjnego“ podamy, kto wcześniej od obecnych zwolenników plebiscytu wysunął i uzasadnił ten projekt.

Znana jest w całej Polsce postać niejakiego Stefana Olpińskiego, byłego dyrektora „Głosu Prawdy“, posiadającego doniedawna wielkie wpływy i stosunki w najwyższych kołach „sanacji“, a w szczególności wśród piłsudczyków. — Głośny był niedawno proces owego Olpińskiego, w którym ten mąż stanu „sanacji moralnej“ został skazany na 2 lata więzienia za oszustwo i fałszerstwo weksli.

Ten to Olpiński już po popełnieniu owych oszustw, ale jeszcze przed wyrokiem sądowym wydał pod pseudonimem Stefana Eugenjusza Ostena broszurę p. t.: „Na marginesie obecnego życia politycznego Polski. Myśli piłsudczyka, Warszawa 1929“, w której wyłożył swój pogląd na politykę obozu „sanacyjnego“.

Nie szczędząc słów krytyki pod adresem kierowników tego obozu za ich dotychczasową politykę, nie znajdującą uznania w społeczeństwie, gromiąc zwłaszcza radykalnych piłsudczyków, któ-

Przed wznowieniem obrad sejmowych

Narady stronnictw ludowych — *Votum nieufności dla rządu jak również dla marsz. Daszyńskiego*

Warszawa, 3. 12. (Tel. wł.). — Wczoraj wieczorem odbyły się narady stronnictw ludowych nad sprawami organizacyjnymi.

Posiedzenie komisji konstytucyjnej zostanie zwołane w przyszłym tygodniu.

Votum nieufności dla rządu, które będzie ogłoszone na pierwszym posiedzeniu, nie będzie zupełnie umotywowane, ale odrazu przegłosowane. Na pierwszym posiedzeniu zgłosi również B. B. wniosek o wyrażenie votum nieufności marszałkowi Sejmowi Daszyńskiemu. (w)

Warszawa, 3. 12. (AW.) Krążą pogłoski, iż t. zw. Centrolew zgłosi swój wniosek o votum nieufności dla rządu nie na pierwszym posiedzeniu sejmu, ale dopiero po zakończeniu pierwszego czytania preliminarza budżetowego jako wynik przeprowadzonej na ten temat debaty. Dyskusje takie zajmą kilka posiedzeń. Nato-

miast klub B. B. wystąpić ma z wnioskiem o votum nieufności dla Marszałka Sejmu jeszcze przed porządkiem dziennym. Wniosek byłby poddany głosowaniu na następnym posiedzeniu, przyczem stosownie do regulaminu nie będzie on ani uzasadniony z trybuny ani dyskutowany. Co do prac komisyjnych to pierwsza zbierze się komisja konstytucyjna pod przewodnictwem prof. Makowskiego. Porządek dzienny komisji obejmie projekt rewizji konstytucji B. B. W. R., projekt zmiany konstytucji, opracowany przez kluby lewicy, i wnioski Stronnictwa Narodowego, przedstawione we formie poprawek do obecnego tekstu konstytucji.

Wszelkie zarządzenia marszałka Daszyńskiego, dotyczące zachowania ładu i porządku na terenie Sejmu oraz zmniejszające liczbę osób, które mogą być obecne na galerjach podczas posiedzenia, nie zostały dotąd cofnięte.

Doniesie narady w Inspektoracie Sił Zbrojnych

Warszawa, 3. 12. (AW.) Dzień wczorajszy upłynął pod znakiem konferencji między najwyższymi czynnikami państwowymi. W Gł. Inspektoracie Sił Zbrojnych odbyła się wczoraj konferencja w godzinach południowych. W konferencji uczestniczyli Prezydent Rzeczypospolitej, marszałek Piłsudski, premier Świątalski i

prezes klubu B. B. W. R. pułk. Sławek. Konferencja trwała przeszło godzinę. Jakkolwiek szczerzyły tych rozmów nie przeniknęły do szerszej opinii, koła polityczne przywiązują do nich bardzo wielkie znaczenie. Premier Świątalski następnie udał się na zamek, gdzie został przyjęty przez p. Prezydenta Rzpltej.

O ambasadę amerykańską w Warszawie

Waszyngton, 3. 12. (AW.) Na dzisiejszym posiedzeniu kongresu amerykańskiego poseł Hamilton wystąpić ma z wnioskiem w sprawie

podniesienia poselstwa amerykańskiego w Warszawie do godności ambasady oraz mianowania ambasadora w Polsce.

Delegacje polskie w pochodzie na cześć Clemenceau'a

Paryż, 2. 12. (PAT) Wiele delegacji polskich wzięło udział we wspólnym pochodzie, który odbył się tu wczoraj na cześć Clemenceau przed grobem Nieznanego Żołnierza. Wśród sztandarów dziesięciu państw, które wniosła rada główna Fidacu, postępują-

ca natychmiast za delegacją ciężkich inwalidów, figurował również sztandar Polski. Ponadto uczestniczyła również w pochodzie ze sztandarem delegacja związku inwalidów polskich.

rzym aplikuje taki epitet: „Do 30 lat skrajny radykał, po trzydziestce kanalia“, — p. Olpiński zaleca swoim towarzyszom zajęcie się sprawą zmiany ustroju i wyzyskania dla tego celu aurytety p. Piłsudskiego. P. Olpiński ma nadzieję, że projekt B. B. znajdzie w Sejmie dostateczne poparcie. Przewidując jednak i inną możliwość, pisze:

„Gdyby jednakże opracowanie zmian konstytucji z przedstawicielami stronnictw sejmowych okazało się niemożliwe i już zgóry ujawniły się tendencje opozycji do obalenia projektu B. B. Jedynie dla zasady, należy się odwołać do woli całego społeczeństwa i urządzić plebiscyt: Czy Sejm obecny ma być utrzymany? Czy należy rozpisac nowe wybory? Czy też na czas przejściowy ma być utworzony dyrektorjat pod przewodnictwem marszałka Piłsudskiego?“

Jak widzimy, p. Olpiński jest ostrożniejszy od niektórych leaderów „sanacji“: doradza plebiscyt bez rozwiązywania Sejmu — narazie. Jest przytem pewny powodzenia swego planu, pisząc:

„Pozwólmy (my! — przyp. Red.) wypowiedzieć się całemu społeczeństwu, czy decyduje się oddać losy przyszłości państwa w ręce marszałka Piłsudskiego, czy też trwa nadal i solidaryzuje się ze swymi przywódcami. Przy odpowiednim uświadomieniu narodu możemy liczyć na pełne zwycięstwo i sukces. Obojętne, czy będzie to sukces pod względem prawnym ważny. Moralne bowiem wartości i ich siła są częstokroć ważniejsze od atutów prawnych i one decydują o przyszłości narodów. Przed tego rodzaju opinią narodu musi się ugiąć najzagorzalszy nam wróg na terenie sejmu, a gdyby stało się inaczej, posiadziemy moralne prawo i obowiązek rozwiązania sejmu i rozpisania nowych odpowiednio przygotowanych (!) wyborów.“

Tak pisał p. Olpiński o plebiscycie i moralnych wartościach z samym początkiem bieżącego roku. On, nie kto inny, jest autorem pomysłu plebiscytuowego — oszust i fałszerz weksli!

Ma rację „sanacja“, że nie lubi prawy, a woli „przygotowane“ wybory i plebiscyty. M. K.

Nauka historii

Pisz nam z kół czytelników co następuje:

Kiedy w XV. w. Pomorze polskie po około 150 letniej niewoli wróciło na własne żądanie do Polski, Niemcy po bezskutecznych wysiłkach orężnych starali się je znowu odzyskać w sposób „pokojowy“. Nasylali więc na Pomorze dywersantów, jak Jerzego Matterna, którzy burzyli ludność pomorską przeciw Polsce. Znużeni tą „pokojową“ agitacją Niemców, nosili się już sternicy polscy z zamiarem zrezygnowania za pewną sumę częściowo z praw Polski do Pomorza, chcieli je mianowicie oddać Niemcom w administrację.

Wtedy to znalazł się Pomorzanie, Toruńczyk, który wystąpił przeciw projektowanej wówczas umowie „likwidacyjnej“ z Niemcami. Był nim wuj Kopernika, biskup warmiński Łukasz Watzelrod.

Kronika warmińska w Lidzbardze (Heilsberg) zawiera o tem następującą wzmiankę:

„Biskup Łukasz nie był zwolennikiem Zakonu Krzyżackiego. Przeszkadzał on w różny sposób, ażeby Zakon Niemiecki znowu się wzmoził i przyszedł do dobrobytu, szczególnie na wielkim zjeździe w Poznaniu, gdy Krzyżacy się chętni, że oni swym rozumem Polaków zduszą. Bo pertraktowali oni wtedy z królem, ażeby im oddał całe Prusy w administrację i je im zapisał. Krzyżacy chcieli za to rocznie dać królowi 50 tysięcy florenów jako haracz z Pomorza. Każdy myślał, że Pomorze będzie im przyznane, lecz biskup Łukasz z rady króla czynił wszystko, ażeby temu przeszkodzić. Radził on: kiedy kto chce, ażeby kraj i Kościół z duchowieństwem osiągnął stały, pewny spokój, to ma temu przeszkodzić, ażeby ci niespokojni, chciwi ludzie nie stali się znowu potężnymi.“

Tak wystąpił biskup Watzelrod, wuj Kopernika, przeciw ówczesnej umowie „likwidacyjnej“ polsko-niemieckiej. Przyplacił on to życiem, Krzyżacy bowiem go później otruli. Lecz Pomorze zostało wtenczas uchronione od grożącego mu niebezpieczeństwa.

Historja jest skarbnicą mądrości, o czem warto dzisiaj specjalnie przypomnieć. Poprzez wieki płynie tu ku nam ostrzeżenie, którego oby i tym razem zechciano posłuchać!

Warmiak.

Piłsudski twórcą „radykalnych reform społecznych“

W związku z depeszami i listami, jakie otrzymali przywódcy socjalistów polskich z marsz. Daszyńskim na czele od zagranicznych działaczy II. międzynarodówki, a zwłaszcza od członków angielskiej Partji Pracy, Waclaw Sieroszewski przesłał socjalistycznemu „Daily Herald“ list, w którym staje w obronie obecnego systemu w Polsce, twierdząc, że „nikt inny, żaden mąż stanu nie uczynił dla robotników więcej, nie przeprowadził w tak krótkim przeciągu czasu tylu radykalnych reform społecznych, co Józef Piłsudski“. Sieroszewski twierdzi dalej, że „Piłsudski jest najistotniejszym parlamentarzystą“, i że „demokracji w Polsce nic nie grozi ani ze strony Piłsudskiego, ani ze strony jego zwolenników, wśród których obok znanych demokratów są również szczerzy i rozumni socjaliści“.

O fundusz wyborczy B. B.

Przekroczenie funduszu dyspozycyjnego prezydium Rady Ministrów o 8 milionów

Budżet prezydium Rady Ministrów został w r. 1927/8 przekroczony o 8 162 269 zł. Przedłożenie rządowe objaśnia niektóre mniejsze pozycje, jak 42 479 zł, „na wydatki nadzwyczajnej komisji do walki z nadużyciami”, 15 000 zł na „remont sali balowej w gmachu prezydium Rady Ministrów, 99 790 zł na „udział rządu w kosztach sprowadzenia zwłok Juliusza Słowackiego”. Natomiast przekroczenie funduszu dyspozycyjnego o 8 000 000 zł podano bez żadnego objaśnienia.

Najwyższa Izba Kontroli w swoich „Uwagach” stwierdza, że ten wydatek wymaga uregulowania przez ciała ustawodawcze i podaje, że budżet prezydium Rady Ministrów został przekroczony o 448 proc. Innych objaśnień w „Uwagach” niema. Bo ich N. I. K. nie otrzymała.

Zresztą objaśnienia te są niepotrzebne. Z oświadczenia p. Krzyżanowskiego w Sejmie, ze sprawozdania komisji administracyjnej o nadużyciach wyborczych, wreszcie z zeznań przed Trybunałem Stanu, niezaprzeczone przez p. Piłsudskiego, ani przez p. Czechowicza czy adw. Paschalskiego, wynika, że pieniądze te zostały użyte na koszt wyborcze Bezpartyjnego Bloku. Pisała o tem prasa setki razy, między innymi także i nasze pismo, i ani razu nie spotkaliśmy się z zaprzeczeniem.

W „Uwagach” Najwyższej Izby Kontroli czytamy, że kredyt powyższy został otwarty na mocy uchwały Rady Ministrów z dnia 10 lutego 1928 r. Faktycznie było nieco inaczej. Z zestawień „Biuletynu Statystycznego Ministra Skarbu”, a więc źródła ściśle urzędowego, wynika, że kredyt ten był zrealizowany, czyli wypłacony w sposób następujący:

w grudniu 1927 r.	2 miliony
w styczniu 1928 r.	2 miliony
w lutym 1928 r.	4 miliony

A więc co najmniej połowę sumy wypłacił p. Czechowicz, jeszcze przed uchwałą Rady Ministrów.

Przebieg sprawy był następujący: Dnia 16 grudnia 1927 r. prezes Rady Ministrów Piłsudski wysłał do p. Czechowicza następujące pismo:

„Sprawy państwowe zmuszają mnie do wymagania od Pana zwiększenia mego funduszu dyspozycyjnego o 5 milionów. Zeżycie Pan Minister przekazać tę sumę do Prezydium Rady Ministrów do mojej dyspozycji”.

Na to pismo odpowiedział niezwłocznie minister skarbu p. Czechowicz:

„Mimo brzmienia art. 6 i 7 ustawy z dn. 22 marca 1927 r. (ustawa skarbowa z budżetem na rok 1927-28 — przyp. Red.) kredyt 5 milionów otwiera się w wykonaniu pisemnego żądania Pana Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 grudnia 1927 r.”

Obok wyrazu: „żądania” p. Czechowicz dopisał własnoręcznie: „umotywowanego w rozmowach z ministrem skarbu nieuniknioną koniecznością państwową”. P. Czechowicz sam stwierdził, że otwiera kredyt wbrew ustawie skarbowej.

Na uchwale Rady Ministrów z dnia 10 lutego cyfra: 5 (milionów) jest przekreślona i w jej miejsce atramentem wpisano 8.

Tak się przedstawia najważniejsza sprawa z przekroczeń budżetowych za rok 1927/8.

Czy Sejm może od tej sprawy odstąpić, choćby rzekomo w imię konstytucji?

Na licznych zebraniach zapadają uchwały, aby posłowie i senatorowie z B. B. oddali te pieniądze. I słusznie. Tego wymaga prawo i moralność życia publicznego!

Sejm, któryby zaniechał tej sprawy, przekreśliłby się sam w opinii społeczeństwa.

czynników wychowania publicznego, którym p. minister przyznaje prawo bytu (społeczeństwo, samorząd, rząd i parlament), istnieje każdy piąty i jakże wielki: Kościół!”

Pisaliśmy już, że p. min. Czerwiński był w swoim przemówieniu bardzo szczery.

Co oznaczają manifestacje młodzieży?

Pisma „sanacyjne” pełne są znowu krzyku, jakoby ostatnie manifestacje młodzieży były wynikiem inspiracji „partyjnych”. Krakowski organ Ch. D., „Głos Narodu”, który od innych organów tego stronnictwa odróżnia się swem szczerze narodowym stanowiskiem, odpowiada na to następującą uwagą:

„Młodzież burzy się nie tylko i nie tyle przeciw wam — sanatorzy — ile przeciw nam, przedstawicielom obozu katolickiego i narodowego, którzy drziemy przy sztandarach, lub zawieramy wygodne z wrogiem kompromisy ubrane w pięknie brzmiące formuły „współpracy i umiarkowania”. Te protesty młodzieży — to gromkie apele do walki bezkompromisowej z rucane starszemu społeczeństwu. Niema w partjach tego ducha idealizmu, odwagi i konsekwencji, jaki idzie na kraj z polskich wszechnic i nie partje mają głos wśród młodzieży ale młodzież narzuca się coraz gwałtowniej partjom. Za kilka lat, gdy te pionące wulkany zapalą kraj, innem gorętszym i pełniejszym stanie się życie narodu, w inny, lepszy wejdziemy okres dziejów. Ustąpią z areny ludzie zmęczeni i ustepliwi, a ster spraw publicznych ujmie pokolenie młode, śmiałe, żądne walki i zwycięstwa.

„Nieraz już z radością podnosiliśmy, charakter katolicki i narodowy dominującego na wszechnicach kierunku”.

„Bezpartyjny” wyzysk państwa

Zawsze twierdzimy, że t. zw. „Bezpartyjny” Blok Współpracy z Rządem, który wojuje niby to z „partyjnictwem”, panoszącym się kosztem państwa”, tak wyzyskuje państwo dla swoich celów partyjnych, jak tego jeszcze nigdy nie byliśmy świadkami. Oto nowy do tego tematu przyczynek:

B. poseł obozu narodowego ks. Władysław Matusz otrzymał następujące pismo:

„Powiatowy Komitet B. B. W. z Rz. u-przejmie zaprasza Przewielebn. ks. Władysława Matusa na zebranie sprawozdawcze panów senatorów i posłów z naszego okręgu. Przemawiać będą JWPan senator Agenor Gołuchowski i WPan poseł inż. Władysław Kosydarski. Zebranie odbędzie się w dniu 20 listopada 1929 r. o godzinie 11,30 w sali „Sokoła” w Kopyczyńcach.

„Kopyczyńce, dn. 15 listopada 1929
„Prezes Pow. Komitetu B. B. W. z Rz.
Jan Choiński-Dzieduszycki”.

Pismo to przyszło w kopercie, mającej wygląd jak następuje:

„Starostwo w Kopyczyńcach
„Przewielebny ks. Władysław Matusz
Husiatyn
p-loco
„Sprawa urzędowa (m. p.)
„wolna od opłaty pocztowej”.

A więc partyjne zebrania poselskie B. B., to — starościńska „sprawa urzędowa, wolna od opłaty pocztowej”! Sliczna „sanacja moralna”!... Mały przyczynek, ale zajmujący temat dla Najwyższej Izby Kontroli Państwa.

W obronie ziemi

Chodzież, 2 grudnia.

W niedzielę w południe odbyła się w Chodzieży wspaniała manifestacja w obronie ziemi polskiej.

W największej w naszym mieście sali w hotelu „Kościuszki”, wypełnionej po brzegi słuchaczami w liczbie około 800 osób, odbyło się zebranie protestacyjne przeciw zaprzestaniu likwidacji mienia niemieckiego w Polsce. Zebranie zostało zwołane przez zarządy: miejscowego Związku Osadników, Kola Stronnictwa Narodowego, Zw. Obrony Kresów Zach. oraz Tow. Przemysłowców i Kupców. Na sali znaleźli się słuchacze z pośród wszystkich warstw, przyczem gromadnie przybyli rolnicy z ziemi nadnoteckiej.

Zebranie zagałi redaktor „Kresów Zachodnich” i ruchliwy społecznik na gruncie miejscowym p. Szymański, przedstawiając przyczynę zwołania zebrania. Do prezydium wybrano: na przewodniczącego prezesa Zw. Osadników p. J. Myszakowskiego, na sekretarza p. J. Kozaka, ławników pp. Cieślaka i Dzube.

Po krótkim przemówieniu prze-

Proszek i Mydło
Regera
najlepsze!

wodniczącego zabrał głos red. Roman Fengler z Poznania. W przeszło godzinnem rzeczowo ujętem przemówieniu, opartem na ścisłych danych cyfrowych i rzeczowych przedstawił referent znaczenie umowy likwidacyjnej.

Referat przyjęto burzą oklasków, nie szczędząc wyrazów oburzenia na układ, osłabiający polskość na najbardziej zagrożonych rubieżach. Wyrazem tego była mocna rezolucja, jednoznacznie przyjęta, potępiająca układ, nawołująca Izby ustawodawcze do nieratyfikowania go, stwierdzająca wreszcie, że ludność polska znajdzie zawsze dość sił, aby nie dopuścić do zaprzepaszczenia interesów narodowych na rzecz odwiecznie nam wrogich elementów germańskich.

Przewodniczący, solwując zebranie, zaintonował „Rotę” podjętą z niesłychaną siłą przez zebranych, tak że jak grzmot brzmiało ślubowanie z polskich piersi, że „nie damy ziemi skąd nasz ród”.

Bielsko Śląskie.

W dniu 19-go listopada odbyła się w dużej sali Domu Polskiego w Bielsku wielka manifestacja narodowa, poświęcona 10-leciu Traktatu Wersalskiego i fatalnej umowie likwidacyjnej z Niemcami, której organizatorami były: Stronnictwo Narodowe, Młodzież O. W. P. i organizacje robotnicze.

Do licznie zgromadzonych słuchaczy przemówił p. Władysław Konior, który powitawszy zebranych i prelegentów, zaproponował do prezydium pp. Łaciaka Antoniego, Pijaka Leona, Kusia Jana, Pyclika Franciszka, Zontka Szymona, Jana Mędrala. Następnie przewodniczący zebrania udzielił głosu p. Sikorze, b. kuratorowi, który w przeszło półtoragodzinnem referacie zobrazował zasługi obozu narodowego w okresie przedwojennym oraz prace Komitetu Narodowego w Paryżu w czasie wojny, podnosząc doniosłość Traktatu Wersalskiego, podpisanego przez R. Dmowskiego i I. Paderewskiego.

W dalszym ciągu swego przemówienia podkreślił szkodliwość umowy likwidacyjnej z Niemcami, przeciw której zebrani zaprotestowali burzliwymi okrzykami. Przemówienie p. Sikory zostało przyjęte rzęsistymi brawami.

W imieniu Młodych O. W. P. zabrał głos red. Zajęczek, który gorąco zaapelował do zebranych, by mimo szykan i prześladowań nie upadali na duchu i pamiętając o stosunkach przedwojennych, kiedy ruch narodowy również przechodził całą gehennę cierpienia, wytrwale pracowali w kierunku wycięcia idei narodowej. Wzruszającym momentem manifestacji było przemówienie robotnika Józefa Czulaka, na którego wniosek uchwalono jednomyślnie wystąpić depezę holdowniczą do prawdziwego budowniczego Polski, Romana Dmowskiego.

Na zakończenie zebrania zapadły również jednomyślnie uchwały następującej treści:

- 1) zebrani wyrażają uznanie poselskiemu Klubowi Stronnictwa Narodowego za konsekwentną walkę o narodowy charakter Państwa Polskiego i o praworządność,
- 2) zebrani wzywają Sejm do odwołania umowy likwidacyjnej polsko-niemieckiej jako szkodliwej dla narodu i Państwa Polskiego.
- 3) zebrani uznają ze względu dla trwałego bytu Polski konieczność szerzenia polskiej kultury na Kresach Wschodnich,
- 4) zebrani przesyłają wyrazy hołdu, najwyższego uznania i głębokiej czci dla twórców Traktatu Wersalskiego Romana Dmowskiego i Ignacego Paderewskiego.

Jako specjalność poleca niezrównanej dobroci torty i herbatniki

Cukiernia Mieczysław Weber
ul. Nowa 4. Pw 7010-02, 119 Tel. 12-14

Teatr świetlny „Słońce”

Od wtorku, dnia 3 grudnia r. b. codziennie
Nieśmiertelne arcydzieło ALEKSANDRA DUMASA

II. SERJA

„ZEMSTA HRABIEGO MONTE CHRISTO”

W rolach głównych: Lil Dagover, Jean Angelo, Jean Taulont, Marja Glory.

Początek seansów 5, 7, 9. Miejsca numerowane.
Przedsprzedaż biletów od godz. 12—2 w południe.

W odpowiedzi organowi ministra Moraczewskiego

Donosiliśmy już, że „Przedświt”, organ ministra Moraczewskiego i B. B. S., zarzucił Kościółowi katolickiemu, że rozpętał burzę oszczerstw i procesów i męczył marjawitów i t. zw. „Kościół Narodowy” wzgl. hodowców.

W odpowiedzi na to Katolicka Agencja Prasowa zwraca „Przedświtowi” uwagę na kilka elukubracji jego przyjaciół, hodowców:

„I tak duchowny hodowców Faron z Zamościa napisał broszurę p. t. „Prawda o polskim narodowym Kościele Katolickim” która jest jednym stekiem obelg na naukę i Kościół Katolicki. O Stolicy Apostolskiej pisze on m. in. „Obłuda rzymska opluwała śliną oszczerstwa wszystko, co było w Polsce prawdziwie wielkie i zdrowe. Wszyscy mądrzy królowie polscy byli przez Rzym wyklinani. Dzieła największych poetów dostawały się na indeks książek zakazanych. Wszystkie powstania polskie były potępione, a ostatnio i legjony naszego wodza Piłsudskiego. Broszurę tę przedrukowano w Zamościu już w r. 1928 bez sprzeciwu władz państwowych i rozrzuca się ją stale po całej Polsce.

„W drugiej broszurze p. t. „W imię prawdy” hodowca Świerczewski pisze, że „kapłani (hodowcy, oczywiście) z czystej miłości do prawdy, z miłości dla ojczyzny i ludzi, z miłości dla Chrystusa — nie dla mamony życie swoje oddają w ofierze w walce z barbarzyństwem i tyranią papieską”, że „w dobie obecnej inny nam przewodnik potrzebny, nie papież, antychryst” itp. I tę broszurę pod okiem władz państwowych rozrzuca się tysiącami między ludnością katolicką.

„Napiętnowaliśmy niedawno odezwę hodowca Piechulskiego p. t. „Ludu pracujący, bracia i siostry rodacy!”, w której co zdanie, to obelga na Kościół Katolicki, Papieża i duchowieństwo. Znowu paszkwil ten rozszedł się w tysiącach egzemplarzy między lud, aby rozbudzać niskie instynkty i nienawiść do Kościoła Katolickiego.

„Zaprawdę, zbyt wielka jest cierpliwść katolików w Polsce”.

Zbyt powierzchny sąd

W „Kurjerze Warszawskim” p. Koskowski polemizuje z powierzchnymi wywodami ministra oświaty Czerwińskiego na temat młodzieży. Twierdzi on, że słuszny jest postulat wychowywania młodzieży w duchu państwowym.

„Jednakże — pisze dalej Koskowski — mowa wileński zarazem, jednym tchem potępiał „renesans nacjonalizmu” wśród młodzieży. Jakże więc myśli on wychować w młodem pokoleniu polskim myśl państwową? Jak to wykształcić „państwowca”, nie kształcąc „narodowca”? Nie jest że to sprzeczność sama w sobie?

„Według p. ministra, młodzież t. zw. nacjonalistyczna (po polsku narodowa) nie znajduje wspólnego języka z inną młodzieżą, wychowywaną „w cieniu kominów fabrycznych i w cieniu sadów wiosek naszych”. Jeśli ma to być obawa przed potęgą antagonizmów społecznych, to nas uczy historia, że łagodzić je mogą tylko silne uczucia narodowe i że gdzie na nich społeczność ludzkiej zżywa, tam właśnie górę biorą dążenia odśrodkowe. O tem zaś, że narodowiec polski niejako automatycznie staje się państwowcem polskim, nie potrzeba już chyba nikomu wykładać.

„Krzewić polski zmysł państwowy bez krzewienia polskich uczuć narodowych, to budować na piasku. Ale w tej dziedzinie pedagog miałby nam wiele do powiedzenia. Tak samo, jak i o tem, że obok czterech

Nota mocarstw do Chin i Sowieców

Wstępne rokowania o zlikwidowanie zatargu chińsko-sowieckiego rozpoczęte

Paryż, 2. 12. (Radjo). Rząd francuski wysłał do rządu sowieckiego notę, w której zaznacza, że rząd francuski od czerwca b. r. z ogólnym zaniepokojeniem śledzi przebieg wypadków na dalekim wschodzie i przypomina zarazem, że tak Sowiety jak i Chiny podpisały pakt Kelloga, postanawiający uniknąć wojny. Równobrzmiące noty wysłały również Anglia i Ameryka.

London, 2. 12. (Radjo). Według doniesień z Mukden delegacja chińska do rokowań z Sowiecami przybyła nad granicę rosyjsko-chińską, gdzie podjęte zostaną wstępne rokowania celem zlikwidowania zatargu chińsko-rosyjskiego.

Według wiadomości z Nowego Jorku, rząd sowiecki nadal kategorycznie sprzeciwia się jakiegokolwiek interwencji i pośrednictwu obcych mocarstw w sprawie zatargu chińsko-sowieckiego. Krok swój rząd sowiecki motywuje tem, że Sowiety obecnie już podjęły bezpośrednie rokowania z rządem mandżurskim celem zlikwidowania zatargu.

London, 2. 12. (PAT) Po raz pierwszy od czasu podpisania paktu Kelloga mocarstwa podejmują akcję zbiorową na tej podstawie. Rząd brytyjski, który występuje z tą akcją, porozumiał się z rządem Stanów Zjedn. w sprawie kroków w rządów chińskiego i sowieckiego wobec sytuacji wy-

tworzonej w Mandżurji, zniewalającej mocarstwa do wykonania zobowiązań, przyjętych w pakcie. Memorjał, którego treść zakomunikowano rządowi chińskiemu i sowieckiemu, a który ogłoszony zostanie w prasie wtorkowej, brzmi:

Rząd J. Król. Mości w królestwie zjednoczonym obserwuje przebieg wypadków, rozgrywających się w Mandżurji północnej od m. lipca r. b. na tle stosunków chińsko-sowieckich. Rząd St. Zjedn. podjął już w lipcu odpowiednie kroki na konferencji w Waszyngtonie, pragnąc zwrócić uwagę rządowi chińskiemu i sowieckiemu na zobowiązania przyjęte przez te rządy w traktacie, odrzucającym wojnę jako narzędzie polityki w stosunkach międzynarodowych. Do kroków tych rząd J. Król. Mości zgłosił swój akces. Oba poważnione kraje złożyły wówczas za pośrednictwem swych rządów formalne i publiczne zapewnienie o nie dążeniu do działań zbrojnych. Wobec późniejszych wydarzeń rząd Król. Mości w akcji łącznej z rządem St. Zjedn. zwrócił uwagę stron poważnionych na postanowienia traktatu przeciwwojennego, w szczególności na art. 2 tego traktatu.

Tokio, 3. 12. (Radjo). Z kół urzędowych donoszą, że Japonia nie zamierza poprzeć kroków, podjętych wobec Chin i Sowieców.

Pogłoski o ustąpieniu Czechowicza

Warszawa, 3. 12. (AW). Jak się dowiaduje Agencja Wschodnia były minister Czechowicz, obecnie naczelny dyrektor Banku Ziemiańskiego przechodził przed kilku dniami poważne zatrucie nikotyną, które spowodowało znaczne osłabienie serca. Ze względu na zły stan zdrowia były minister Czechowicz zdecydował się na wzięcie urlopu i zwrócił się w tej sprawie do Zarządu Banku. Stąd prawdopodobnie pochodzi pogłoska o rzekomym ustąpieniu b. min. Czechowicza ze stanowiska naczelnego dyrektora Banku Ziemiańskiego, co najzupełniej nie odpowiada prawdzie.

Na śladzie kradzieży w Watykanie

Rzym, 2. 12. (PAT). W mieszkaniu pewnego osobnika znaleziono słynny szafir pochodzący z pierścienia św. Piotra, skradziony ze skarbcza watykańskiego. Swojego czasu znaleziono różne inne drogocenne kamienie, skradzione w tych samych okolicznościach.

Czyn obłąkańca

Marsylja, 3. 12. (PAT) Pewien obłąkańca strzelał z karabinu zabił sekretarza prefektury policji i sierżanta oraz zranił 6 osób. Zabójcę aresztowano.

Sodoma i Gomora

„Gazeta Warszawska” pisze, co następuje:

„Podczas gdy p. minister Czerwiński wyraża bardzo ujemny sąd o obecnej młodzieży akademickiej, mając oczywiście na myśli tylko młodzież narodową, pod adresem innego odłamu tej młodzieży, także jednak nie sanacyjnego, padły z ust jednego ministra słowa ogromnego uznania.

„Na zjeździe „Odrodzenia” reprezentował rząd p. minister Niezabykowski. Po wyrażeniu stowarzyszeniu młodzieży życzeń w imieniu p. Prezydenta Rzeczypospolitej p. minister rolnictwa i dóbr państwowych mówił dalej tak:

„Chciałbym do tego dodać kilka własnych myśli. Były w starożytności dwa miasta: Sodoma i Gomora. Były to miasta bardzo zepsute, a jednak Pan Bóg byłby im przebaczył, gdyby wśród ich mieszkańców znalazło się choć 10 sprawiedliwych. Życzę Panom, aby wśród was znalazło się tych 10 sprawiedliwych, którzy wytepią tę Sodomę i Gomorę, jaka jest obecnie w Polsce”.

„Tak rzekł p. minister rolnictwa i dóbr państwowych. A ci, co tego słuchali, napróżno rozmyślają do dziś dnia: 1) dlaczego p. minister „usanowaną” Polskę przedstawia sobie jako Sodomę i Gomorę? 2) i dlaczego nie szuka o tych 10 sprawiedliwych w starszym pokoleniu, no i nieco bliżej „sanacji moralnej”?

„Dlaczego? Któż to wie? My — nie wiemy”.

Wręczenie nagrody literackiej m. Poznania

Uroczyste wręczenie nagrody literackiej imienia Jana Kasprowicza laureatowi miasta Poznania Józefowi Weysenhofowi odbędzie się w dniu 17 b. m. o godz. 13 w ratuszu poznańskim.

Zgon przywódcy sjonistów

We Lwowie zmarł poseł dr. Leon Reich. Zmarły był przywódcą silnego ruchu sjonistycznego w Małopolsce i odgrywał wybitną rolę w świecie żydowskim przed wojną i obecnie, w państwie polskim. Reprezentował kierunek umiarkowany wśród polityków żydowskich, różniąc się pod tym względem od radykałów w rodzaju Gruenbauma. Żył bardzo dobrze z „sanacją”, to też przedstawiciele klubu B. B. silnie podkreślają sympatię dla pamięci posła Reicha, przy lożu którego czuwali — jak donosiła „Gazeta Polska” — wojewoda Goluchowski i starosta Klotz.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,90 1/2 zł, w Gdańsku na Warszawę 8,90 1/4 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mkn. w dewizach 212,92 zł, gotówką 212,50 zł, za 100 guld. gd. w dewizach 173 5/4 zł, gotówką 173,50 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań 3 grudnia 1929.
Giełda dzisiejsza miała nastroj więcej utrzymany z małymi wyjątkami i obroty były nieco większe.

Z pap. procent. wzgl. lokacyjnych płacno za 5 proc. poz. konwers. 49 proc. i za premj. dolarowe 63,50 (za sztukę 5-dol.). Z listów zast. P. Z. K. płacono za 8 proc. listy dolarowe 87,50 proc. (przy dew. 8,89 1/2) i za 6 proc. listy żytnie 21,— (za 1 ctr. mtr.) zaś słabiej kształtowały się 4 proc. listy zast. konwert. ziemskie, które z początku oddawano po 40 proc. a w końcu po 38%.

Z akcji bankowych wzgl. przemysłowych robiono transakcje Bkiem. Polskim po 167,— oddawano Cegielskiego po 48,50 i płacono za Centralę Rolników po 90,—

Cedula urzędowa z dnia 3 grudnia 1929 r.

Papiery procentowe:
(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 49% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 87,50% P.
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 40—38% P.
(Kurs w złotych)
6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 21,— P.
5% Pożyczka premjowa serja II 63,50 P.

Akcje bankowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Polski I em. 167,— +
Akcje przemysłowe:
(Kurs w złotych za 1 akcję)
Cegielski H. I em. zł. 48,50 O.
Centrala Rolników I—III em. zł. 90,— P.
Tendencja: Utrzymana.

GIEŁDA WARSZAWSKA

dnia 3 grudnia 1929 r.
Waluty Gotówka
Dol. St. Zjedn. tr 8,89 1/4 sp. 8,91 1/4, kup. 8,87 1/4

	Dewizy:		
	trans.	sprzed.	kup.
Belgia	124,76	125,07	124,45
Holandja	359,82	360,72	358,92
London	043,49	043,60	043,38
Nowy Jork	008,89 1/2	008,91 1/2	008,87 1/2
Oslo	238,95	239,55	238,35
Paryż	035,12	035,21	035,03
Praga	026,43 1/4	026,50	026,36 1/2
Szwajcaria	173,14	173,57	172,71
Wiedeń	125,49	125,80	125,18
Włochy	046,68	046,80	046,56

Papiery państwowe i obligacje:
4% poz. inwest. 000,00 000,00 116,25
5% poz. premj. dol. 064,50 064,25 065,00
5% poz. konw. 000,00 000,00 049,75

Akcje w złotych:
Bank Polski . . . . . 166,50—166,00
Bank Zw. Sp. Zarob. . . . . 000,00—078,50
Bank Zachodni . . . . . 000,00—075,00
Chodorow . . . . . 000,00—158,50
W. T. Węgla . . . . . 069,50—070,00
Starachowice . . . . . 000,00—021,75

PLÓDY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleistr. za 1000 kg.
reszta za 100 kg.
Berlin, dnia 3 grudnia 1929.

Pszenica march. od st. załł	241,00—242,00
76-77 kg. przeciętn. jakości	
Tendencja słabsza.	
Zyto march. od stacji załad.	173,00—175,00
72 kg. przeciętn. jakości	
Tendencja nieco słabsza.	
Owies march. od stacji załad.	152,00—160,00
Tendencja słabsza.	
Jęczmień browarny	187,00—203,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	167,00—177,00
Tendencja spokojna.	
Kukurydza Rumuńska zdrowa sucha, wprost fr. wag. Berlin	000,00—163,00
Tendencja nieco słabsza.	
Mąka pszenna	29,25—35,00
Tendencja spokojna.	
Mąka żytnia	24,75—27,40
Tendencja spokojna.	
Ospa pszenna	11,00—11,50
Tendencja spokojna.	
Ospa żytnia	9,75—10,50
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	29,00—38,00
Groch dr. ad.	24,00—28,00
Groch pastewny	21,00—22,00
Peluszka	20,50—22,00
Bób polny	19,00—21,00
Wyka	23,00—26,00
Łubin niebieski	13,75—14,75
Łubin żółty	16,50—17,25
Makuch rzepakowy	18,50—19,00
Makuch lniany	23,80—24,00
Wytłoki suszone	08,90—09,40
Srót Soja	18,30—18,70
Płatki ziemniaczane	15,40—16,00

Słoma żytnia pras. drut.	1,30—1,55
Słoma pszenna pras. drut.	1,25—1,40
Słoma owsiana pras. drut.	1,20—1,40
Słoma jęczm. pras. drut.	1,20—1,35
Słoma żytnia dł. wiąz.	1,45—1,60
Słoma żytnia pras. sznur.	1,25—1,35
Słoma pszenna pras. sznur.	1,20—1,30
Sieczka	1,95—2,20
Siano zw. handl.	2,90—3,30
Siano dr. I. pokos	3,40—4,00
Tymoteusz luzny	4,50—5,00
Siano konic.	4,40—4,90
Siano mielitz luzne (Warta)	2,60—3,00
Siano mielitz luzne (Havel)	2,50—2,80
Tendencja utrzymana.	

Notowania złotego w Berlinie
z dnia 3 grudnia 1929
Wyplaty na Warszawę 46,70—46,90
Noty wielkie: 46,625—47,025

Kwestja stosunku Litwy do Polski

Warszawa, 3. 12. (Tel. wł.). — Wczoraj przybyli do Kowna posłowie litewscy z Berlina, Moskwy i Paryża, z którymi minister Zaunius pod prze-

wodnictwem prezydenta Smetony konferował przez cały dzień. Omawiano przede wszystkim kwestję stosunku Litwy do Polski. (w)

W przededniu wizyty królestwa włoskich w Watykanie

Rzym, 3. 12. (PAT). Korespondent Havasa donosi, iż wyznaczona na dzień 5 grudnia wizyta królewska w Watykanie odbędzie się z nadzwyczajną uroczystością. Para królewska w otoczeniu wyższych dostojników dworu przyjęta będzie przez wyższych funkcjonariuszy Watykanu i gwardję papieską w galowych mundurach. Para królewska przejdzie przez podwórzec św. Damazego, gdzie powitana zostanie przez gwardję szlachecką i majordomusa papieskiego, poczem przez salę św. Klementyny i aparta-

menty papieskie uda się do sali tronowej, gdzie będzie przyjęta przez Ojca Świętego. Po przemówieniach i wymianie podarunków, para królewska odwiedzi kardynała Gaspariego, który przedstawi jej wyższych dostojników Watykanu. Następnie król i królowa udadzą się do Bazyliki św. Piotra, skąd, przy zachowaniu tego samego ceremonjału, powrócą do Kwirynału, gdzie przyjmą kardynała Gaspariego i nuncjusza papieskiego przy Kwirynale.

decyzji organów Ligi Narodów. W toku dyskusji nacjonalisci niemieccy, wbrew najżywońszemu interesom gospodarczym w. m. domagali się m. in. usunięcia z Gdańska dyrekcji P. K. P. Odpowiadając prezydent senatu w. m. dr. Sham oświadczył, że senat w. m. Gdańska wniosku o przeniesienie z Gdańska pomorskiej dyrekcji kolei nie postawi. To wyraźne oświadczenie, złożone ze strony prezydenta senatu, potwierdza panującą ogólnie w tutejszych kołach gospodarczych i szerokich warstwach ludności opinie, że przeniesienie z Gdańska dyrekcji P. K. P. byłoby wielkim ciosem, jeśli nie katastrofą dla gospodarczych stosunków w Gdańsku.

Snowden o konferencji haskiej

London, 3. 12. (AW). „Sunday Times” publikuje, wywiad z angielskim ministrem skarbu Snowdenem. M. in. Snowden oświadczył, że zdaniem jego, jest kwestja obojętną, kiedy odbędzie się druga konferencja haska, ponieważ konferencja ta i tak ma znaczenie czysto formalne. Rząd angielski jest zdecydowany niedopuszczyć do podjęcia merytorycznych obrad co do kwestji już załatwionych. Idzie tylko o wprowadzenie w życie uchwał powziętych na pierwszej konferencji.

Wielkie mrozy w Ameryce

London, 3. 12. (Radjo). Z Chicago donoszą, że fala mrozu w północnej Ameryce stale się wzmacnia, wyrządzając olbrzymie spustoszenia. Wielkie przestrzenie kraju są pokryte śniegiem. W Chicago już kilkadziesiąt osób padło ofiarą mrozu.

Rozwiązanie zarządu warszawskiej Kasy Chorych

Warszawa, 3. 12. (AW). Decyzją Gł. Zarządu Ubezpieczeń został rozwiązany wczoraj zarząd Okręgowego Zw. Kas Chorych w Warszawie. Komisarzem z ramienia rządu został mianowany dr. Wilczyński.

W święto patronki górników

Katowice, 3. 12. (PAT). W dniu 4 grudnia t. j. w dniu patronki górnictwa św. Barbary odbędzie się na Śląsku uroczystości wręczenia dyplomów i oznak honorowych za długoletnią pracę w górnictwie, przyznanych rozporządzeniem ministerstwa Przemysłu i Handlu 180 górnikom. Program uroczystości przewiduje przemówienia przedstawicieli świata politycznego, przemówienie komisarza wyższego urzędu górnictwa, rozdanie dyplomów i odznaczeń oraz odpowiedzi górników.

Umowa z Polską w „Reichstagu”

Berlin, 3. 12. (PAT). Wczoraj frakcja niemiecko-narodowa zażądała postawienia na dzisiejszym posiedzeniu obrad Reichstagu kwestji umowy wyrównawczej z Polską.

Gdańsk a P. K. P.

Gdańsk, 2. 12. (PAT). Na jednym z ostatnich posiedzeń komisji głównej sejmiku gdańskiego toczyła się dłuższa dyskusja na temat sprawy kolejowej, w związku z czem, jak wiadomo, senat w. m. postanowił odwołać się do

Trzeba zwrócić uwagę...

Warszawa, 1 grudnia.

Na tle niepewnej sytuacji politycznej spotykamy się ciągle z faktami, budzącymi względnie zniechęcającymi do poważnej troski.

Zwracaliśmy już uwagę na usiłowania wytworzenia wspólnego frontu chłopskiego. Czy do niego dojdzie, nie chcemy przesądzać. Odnosi się jednak wrażenie, jakgdyby zarówno w „Piśmie” jak i w Stronnictwie Chłopskiem istniały nastroje, pozwalające przypuszczać możliwość zlania się ugrupowań tych w jedno stronnictwo. Najwięcej przeciwności i trudności wyłania się ze strony „Wyzwolenia” kierowanego przez radykalną inteligencję.

Powstanie komisji porozumiewawczej trzech tych stronnictw stworzyło już swoiste stosunki na wsi polskiej. Dzisiaj te trzy ugrupowania w większości kraju są panami sytuacji. „Sanacja” tego faktu nie chce widzieć, lękając się, iż posiadaniem siły fizycznej potrafi opanować ruch skierowany przeciwko sobie. Akcja bowiem wspólna posiada charakter negatywny: skierowana jest przeciw „sanacji”, a pozytywna strona programu: obrona interesów chłopskich — jest w gruncie rzeczy w danej atmosferze również negatywną cechą.

Czynnikiem najbardziej aktywnym w tym zespole jest Stronnictwo Chłopskie, kierowane głównie przez posła Dąbskiego. Wysuwa ono hasła najradykałniejsze i najbardziej stanowcze. Ono jedno posiada prasę wydawaną dwa razy tygodniowo. Ono też rozwija najintensywniejszą agitację w masach ludowych, które wskutek fatalnego położenia rolnictwa i ciężkiego przesilenia gospodarczego są najpodatniej usposobione do przyjmowania hasła radykalnych.

Obrady, które toczyły się świeżo przy bardzo licznych udziałach przedstawicieli z całego kraju, zasługują na uwagę. W celu sprężystszego działania wyłoniono specjalny centralny komitet wykonawczy, do którego weszli przeważnie ludzie młodzi. W uchwałach położono szczególny nacisk na stosunki polityczne, zwrócono uwagę, iż pogroźki zamachowe wychodzą z „oboju magnackiego” i zapowiedziano przeciwstawienie się „zamachowcom z wszelkimi konsekwencjami prawa”. Kto umie czytać między wierszami, ten dużo może wyczytać z takich uchwał. Pono postanowiono na wzór „Strzelca” organizować „Straż Wiejską”, mającą na celu utrzymywanie porządku na zebraniach.

W każdym razie widać w grupach chłopskich tendencje konsolidacyjne, silniejsze, aniżeli się przypuszcza. Sfery konserwatywno — „sanacyjne” nie są tą akcją zaniepokojone, żywią przeko-

nanie, iż nieporozumienia personalne nie dopuszczają do zwanego frontu i marzą o stworzeniu nowej organizacji chłopskiej, opierającej się o kwestje zawodowe rolnicze. Zdaje się, że jest to uspokajanie samego siebie.

Ta dziedzina wkracza w dziedzinę polityki wewnętrznej i społecznej polskiej. Mamy jednak objawy, zniechęcające do zastanowienia się ze względu na interes ogólny — państwowy.

Oto po naradach przygotowawczych w Wilnie i we Lwowie — rozpoczęły się w środę w Warszawie narady wszystkich ugrupowań ruskich i białoruskich, które nie stoją na gruncie sowieckim. Przy ostatnich wyborach nie wszystkie stronnictwa mniejszości słowiańskich wystąpiły razem z Niemcami i Żydami na liście 18-jej. Z rozmaitych względów zarówno w powiatach południowo — wschodnich jak i na Wileńszczyźnie poza 18-tką występowały także inne grupy, które swych przedstawicieli wprowadziły do Sejmu. Teraz Ukraińcom z Unią, współdziałającym ściśle z Niemcami, udało się wszystkich doprowadzić do wspólnego stołu. Uda się im niechybnie wyłonić, co zamierzają: wspólną komisję porozumiewawczą.

Znalazły się tutaj i stronnictwa, na których współdziałanie „sanacja” liczyła. Dość wskazać Undo i Chrześcijańską Demokrację białoruską. Znaleźli się także przedstawiciele Litwinów, mieszkających w Polsce. Komisja porozumiewawcza będzie działała nie tylko na terenie parlamentarnym, ale i poza tym terenem. I to bodaj jest najważniejsze. W dzisiejszych warunkach — jak mówił p. premier Światłowski — trzeba wydatnie uwzględnić „szerszy teren”. Podobno komisja mniejszości uwzględniła już ewentualne współdziałanie na wypadek zarządzenia wyborów i nie zacieśnia się bynajmniej na skonfederowane ugrupowania, lecz pragnęłaby wejść w porozumienie i z Niemcami i Żydami.

Inaczej mówiąc: dochodzi do skutku porozumienie wszystkich mniejszości zamieszkujących Rzplłą; w województwach wschodnich stanowią one gdzie indziej większość, w zachodnich zaś operowałyby tylko z Niemcami i Żydami. Posunięcia wszystkich czynników byłyby jednolite. Niewątpliwie zajmą one stanowisko wobec aktualnych zagadnień wewnętrznych polskich.

Akcja „sanacji”, dążąca do rozproszenia mniejszości, nie tylko się nie udała, lecz wskutek zasadniczej linii postępowania doprowadza do całkowitej konsolidacji i wytworzenia zwanego wspólnego frontu.

Na to trzeba zwrócić uwagę.

H. W.

Sprawy urzędnicze

W dniu 29 z. m. zebrał się przedstawiciel 30 organizacji pracowników państwowych i samorządowych na obrady, związane z organizacją kongresu w dniu 8 grudnia r. b. Uchwalono poruszyć na kongresie w oddzielnych referatach: pragmatykę pracowników kolejowych, pocztowych i nauczycieli; dalej sprawy uposażeń, dotyczące ogółu pracowników państwowych, w szczególności konieczność natychmiastowej doraźnej poprawy uposażeń poza wykazaniem potrzeby zasadniczego uregulowania tej kwestii w czasie najbliższym; ubezpieczenia społeczne; zagadnienia związane z położeniem materialnym i ustawodawstwem niższych funkcjonariuszy państwowych; sprawy pracowników samorządowych.

Rezolucja, uchwalona na zgromadzeniu urzędniczym w Poznaniu, występujący krytycznie wobec stanowiska rządu w sprawie niedoli urzędniczej, powiada:

„Protestując przeciwko tak krzywdzącemu traktowaniu pracowników państwowych i samorządowych i skazywaniu ich wraz z rodzinami na dalszą nędzę, zebrani zwracają się jeszcze raz do Rządu i Sejmu o bezzwłoczne przyjęcie pracownikom państwowym i samorządowym z pomocą przez:

1) podwyższenie uposażenia o 25 proc. i przeprowadzenie zasadniczej regulacji płac, oraz podwyższenie i rozszerzenie dodatków ubocznych;

2) bezzwłoczne wypłacenie zaległego dodatku mieszkaniowego za rok 1928 oraz przyznanie pracownikom nieetatowym dodatku mieszkaniowego narówni z pracownikami etatowymi;

3) pokrycie pełnych opłat szkolnych za dzieci pracowników państwowych.

„Ponadto zebrani domagają się speł-

nienia postulatów pracowników kolejowych, pocztowych i samorządowych, dotyczących ustawowego uregulowania ich stosunków służbowych, zaopatrzenia emerytalnego i pomocy lekarskiej oraz powiększenia etatów osobowych do norm rzeczywistego zapotrzebowania, umożliwiającego stosowanie ustawowego czasu pracy i korzystanie z urlopow wypoczynkowych.

„Zgromadzeni wzywają Centrale wszystkich związków zawodowych pracowników państwowych i samorządowych do podjęcia na terenie rządu i sejmu solidarnej i energicznej akcji w celu zrealizowania powyższych żądań i oświadczają, iż akcji tej udziela jaknajdalej idącego poparcia”.

Na wiecu B. B. w Koronowie uchwalono „sanacji” votum nieufności

Na wiecu w Koronowie, zwołanym z ramienia B. B. W. R., miał według zapowiedzi przemawiać poseł Tomaszkiwicz z Warszawy na temat sytuacji politycznej i gospodarczej Polski, lecz nie przybył. Zastąpił go więc dr. Drwięca z Bydgoszczy, który napadał głównie na obóz narodowy i jego przywódców. Stanowczą odprawę w dyskusji dali mu pp. Fr. Krakowski i dyr. Baier, prostując zarazem nieprawdziwe twierdzenia referenta. Wiec zakończył się fatalnie dla B. B., albowiem uchwalono prawie jednomyślnie rezolucję, wniesioną przez p. Krakowskiego, treści następującej:

„Udziela się votum nieufności B. B. W. R. z powodu jego polityki i wzywa się go do rozwiązania wszystkich swych kół na tutejszym terenie, gdyż działalność tychże godzi w nasze przekonania polityczne i narodowe i uprawia robotę destrukcyjną i niweczy zgodę narodo-

„Wzywa się Sejm do nieratyfikowania umowy likwidacyjnej która odbiera nam prawo likwidacji mienia niemieckiego i prawo pierwokupu majątków niemieckich. uniemożliwia nam tem samem usunięcie hańbiących pozostałości niewoli, jest utrwaleniem dzieła ucisków i zbrodni niemieckiej polityki wynaradawiającej. Pragniemy zgody z Niemcami, ale ta zgoda nie może opierać się na sankcjonowaniu zdobyczy, pozyskanych w sposób urągający sprawiedliwości”

Na wiecu „sanacyjnym” w Nekli uchwalono rezolucję opozycyjną w obronie ziemi

W niedzielę, dnia 1 b. m., po nabożeństwie urządził Polski Blok Demokratyczny wiec na sali p. Szurkowskiego w Nekli, na którym referat wygłosił niejaki p. Judek, agitując za oddaniem głosów na jego listę przy wyborach do sejmiku powiatowego. Zwalczal przytem w sposób namiętny wszystkie inne ugrupowania.

Po otwarciu dyskusji dał mu należytą odprawę p. Terczewski z Nekli, wzywając słuchaczy, żeby nie dali się uwieść demagogicznym wywodom, nawołującym do ostrej walki klasowej. — Mówca, znany ze swych przekonań narodowych, zyskał poklask od wszystkich słuchaczy.

Następnie p. Barczak z Józefowa wzywał zebranych, żeby zanim oddadzą swe głosy, zbadali dokładnie, kto jest prawdziwym przyjacielem klasy robotniczej. Pan B. przedstawił również sprawę zawarcia przez rząd umowy likwidacyjnej z Niemcami, która społeczeństwu polskiemu na ziemiach zachodnich przynosi szkody i wezwał zebranych do uchwalenia przedstawionej przez siebie rezolucji.

W tym momencie przewodniczący wieca usiłował odebrać mu głos, nie chcąc widocznie dopuścić do uchwalenia takiej rezolucji. Jednakże cała sala zaprotestowała przeciwko temu i p. B. mógł przedstawić rezolucję, którą zebranie z wyjątkiem przewodnictwa jednogłośnie uchwalili, a która protestuje uroczysto przeciw umowie polsko — niemieckiej o zaniechaniu likwidacji wielkiej własności niemieckiej oraz prawa odkupu w stosunku do osad kolonizacyjnych i stwierdza, że obywatel Nekli i okolicy nie zapomną Wrześni, wozu Drzymały i osławionych ustaw językowych.

Należy unikać momentów politycznych w Kółkach Rolniczych

Kościan, 2 grudnia.

Wczoraj z okazji uroczystego zakończenia przeprowadzonych konkursów zaproszono do sali hotelu „Victoria” wszystkich członków Kółek Rolniczych powiatu kościańskiego i gości. Po zagajeniu przez prezesa powiatowego p. Mieczysława Chłapowskiego z Kopaszewa wstał p. starosta Narajewski i ofiarował Wielk. Towarzystwu Kółek Rolniczych portret marsz. Piłsudskiego jako „woda narodu i budowniczości Polski”, z tem, by obraz ten zdołał biura sekretarjatu W. T. K. R. Przewodniczący obraz ten przyjął.

Ludzie spoglądali na siebie, dlaczego to p. starosta nie ofiarował obrazu Prezydenta Rzeczypospolitej, i na co ma w biurach Kółek Rolniczych wisieć portret osobistości, dokoła której wrą walki polityczne. Każdy włościanin zdaje sobie z tego sprawę, że polityka w Kółkach Rolniczych musi być wykluczona, inaczej organizacja ta, ściśle zawodowa i oświatowa i tak potrzebna dla rozwoju rolnictwa, zejdzie na tory rozterek. W innych Kółkach mogą sobie sprawić portrety Dmowskiego, Hallera, w innych znów Daszyńskiego, Thugutta itd. Władze naczelne W. T. K. R. powinny pouczyć organizacje powiatowe i lokalne, by unikały wszelkich momentów politycznych, skądkolwiek usiłuje się je wnieść do Kółek Rolniczych.

Albańska „vendetta”?

Ateny, 2. 12. (Radjo). Zamachu politycznego dokonano w godzinach przedpołudniowych na dwóch emigrantów albańskich niejakiego Kosta Tassi i Ali Beg Klissura, byłych ministrów, przeciwników króla albańskiego Zogu. Nieznani sprawcy oddali w kierunku obydwojch kilka strzałów, z których jeden ranił lekko Kostę Tassi, podczas gdy Klissura uszedł cało. Policja aresztowała dwóch osobników,

dezynfekuje i zapobiega tworzeniu się kamienia nazębnego. Odol jest przyjemny w smaku i nadaje jamie ustnej miły zapach.
T w 780

podejrzanych o dokonanie zamachu. Wobec policji Tassi oświadczył, że według jego zdania z zamachem związany jest również obecny poseł albański w Atenach, a inicjatorów jego szukać należy u zwolenników króla Zogu.

SWE WŁOSY
WSKAZUJĄ NA ZBLIŻAJĄCĄ SIĘ STAROŚĆ
NALEŻY TEGO UNIKAĆ
GDYŻ JEDYNIEM MŁODOŚĆ ZDOBI

Orientine
„PRZYWRACA STOPNIOWO SIWYM WŁOSOM PIĘKNOTY NATURALNY KOLOR NIEZMIENIENIE DLA OTOCZENIA. JEST NIESZKODLIWY, NIE PLANI, NIE BRUZI, PROSTY W UŻYCIU”

PARF d'ORIENT
WARSZAWA
WSPĘDZIE DO NABYCIA

Matki! Chronicie dzieci
przed zarażeniem się
przeziębieniem, anginą,
bólom gardła

zapomnij
Panflaviny
w PASTYLKACH.
Do nabycia we wszystkich aptekach.

BLACKBERRY BRANDY
LIKIER
HULSTKAMPA

T w 778

Cały świat
pije
angielską herbatę Lyons'a

HERBATA LYONS'a
DO NABYCIA
we wszystkich pierwszorzędnych handlach kolonialnych.

T w 778

MYDELO
Z NAJSZLACHETNIEJSZYCH SUROWCÓW

TOALETOWE
KAPIELOWE
DO GOLENIA
SHAMPOON

O ZAWARTOŚCI
ŻÓŁTKA JAJA KURZEGO

RAY

ODOL G. S. A. LWÓW

T 804

DZIAŁ GOSPODARCZY

Z chwili

Dokoła reformy ubezpieczeń społecznych

Niedawno temu, ministerstwo pracy i opieki społecznej przesało do zapinowania powołanym instytucjom i organizacjom trzeci z rzędu projekt scalenia ubezpieczeń społecznych.

Projekty scalenia mają już swoją historję. Zasadniczo spotykały się one z przychylną oceną kraju, szczególnie jednak krytyka nie pozostawiała nietkniętym żadnego, drobnego nawet szczegółu. Stąd to ustawiczne scalenie, przerabianie projektów ustawodawczych. Właściwie długotrwałość przygotowań „kodeksu ubezpieczeniowego” jest raczej pożądana, sądzić bowiem należałoby, że skrupulatne przemysłowe mających obowiązywać w ciągu dziesięcioleci norm prawnych przyczyni się do stworzenia rzeczy dojrzałej. Tak jednak nie jest. Z każdym nowym projektem zamierzenia ministerstwa coraz większe budzą protesty.

Najmniej obaw wywołuje projekt scalenia ustawowego ubezpieczeń. Jeśli zważymy, że mamy w kraju 11 systemów ubezpieczeniowych, reprezentujących przeszło trzydzieści ustaw i rozporządzeń, wówczas przynajmniej chętnie, że trzeba uporządkować całą dziedzinę ubezpieczeniową i uprzystępnąć ją zwykłym śmiertelnikom przez wydanie przejrzystego kodeksu.

Tylko, niestety, wiąże się ta sprawa z kwestją komasacji ubezpieczeń pod względem rzeczowym i administracyjnym. Rząd pragnie ujedynolicić ubezpieczenia w całym kraju, t. j. wprowadzić nawet na Kresach wschodnich wszystkie te typy ubezpieczeń, które obowiązują na Zachodzie, administrację zaś ubezpieczeń społecznych zamierza oddać aparatowi, którego pierwszą instancją byłoby kasy chorych, drugą ubezpieczalnie, trzecią zaś związek ubezpieczalni.

Nietrudno stwierdzić, że ludność poszczególnych dzielnic Polski różnie ustosunkowuje się do instytucji ubezpieczeń społecznych. Inaczej mieszkańcy województwa centralnych, wschodnich czy południowych, inaczej zaś ludność województw zachodnich. Gdy dla jednych ubezpieczenia społeczne stanowią o pomocy doraźnej, to znowu dla większości ludności n. p. b. Kongresówki i Kresów wschodnich instytucje ubezpieczeniowe mają być czarodziejem, który zdejmie z bark obywateli możliwie wszystkie obowiązk.

Wadą naszego ustawodawstwa społecznego jest to, że ustanawia nadmiernie wysokie i w dodatku na całym terenie Rzeczypospolitej równe świadczenia obowiązkowe, nie uwzględniając siły i możliwości gospodarczej poszczególnych dzielnic. Nie uwzględnia się również poziomu potrzeb ubezpieczeniowych z danego terenu.

Jeśli zaś chodzi o sprawę scalenia administracyjnego, to w zasadzie myśl ta jest zdrowa. Obecnie każda z instytucji ubezpieczeniowych musi prowadzić odrębną ewidencję i kontrolę pracodawców; również każdy pracodawca musi — zależnie od dzielnicy kraju — prowadzić potrójną, poczwórną lub nawet pięciokrotną ewidencję pracowników oraz tyleż obliczać różnorodne składki ubezpieczeniowe i w 3 — 5 instytucjach załatwiać odnośne formalności. Stąd zbędna strata masy czasu.

Tylko: oparcie jednolitego aparatu ubezpieczeniowego, mającego pomieścić w sobie wszystkie dotychczasowe urzędy ubezpieczeniowe, oparcie go na spróchniałych podstawach obecnych kas chorych — grozi niechybną katastrofą. Trzeba wprawdzie wzmocnić kasy, przygotować je do wzmoczonej, rozszerzonej działalności, a dopiero potem można myśleć o oparciu na nich nadbudowy.

Jednym słowem, trzeba nam ewolucji, nie rewolucji w dziedzinie ubezpieczeń społecznych.

Krótkie informacje gospodarcze

Prezydent Hoover rozesał depeşe do 48 gubernatorów Stanów, nawołując ich do czynnego poparcia jego programu gospodarczego przez rozpoczęcie wielkich robót publicznych i budowlanych.

Zostały ukończone pertraktacje między fabrykantami obuwi w Rumunii w sprawie utworzenia kartelu. Kartel ten powstanie w najbliższych dniach w postaci tow. akc. z kapitałem 150 milj. lei.

Konjunktury Ziemiopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ubiegłym tygodniu następująco:

	23. 11.	25. 11.	27. 11.	28. 11.	29. 11.	30. 11.
Pszemica						
Warszawa	42,00	42,50	—	42,50	42,50	—
Poznań	41,25	—	41,25	—	41,00	40,25
Lwów	38,25	—	—	—	39,25	—
Lublin	38,50	—	38,50	—	38,00	—
Zyto						
Warszawa	26,00	26,40	—	27,00	26,85	—
Poznań	25,25	—	28,00	—	26,80	26,25
Lwów	—	—	—	—	24,50	—
Lublin	—	—	25,50	—	24,50	—
Jęczmień						
Warszawa	26,0	26,0	—	26,50	26,50	—
Poznań	27,00	—	27,00	—	27,00	27,00
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	—	—	23,00	—	23,50	—
Owies						
Warszawa	25,50	25,50	—	26,00	26,00	—
Poznań	25,00	—	25,00	—	24,50	24,50
Lwów	—	—	—	—	—	—
Lublin	—	—	22,00	—	—	—

Zrozumiałe jest zaniepokojenie, jakie sprawiło gwałtowne obniżenie się ceny żyta i pszenicy w drugiej połowie ub. tygodnia. W ciągu czterech ostatnich dni ubiegłego okresu sprawozdawczego żyto potaniało o 2 zł na kwintalu w Poznaniu, zaś pszenica o 1 zł. Ponieważ Poznań jest obecnie niejako bazą eksportową, przeto reguluje niemal wyłącznie cenę ziemiopłodów.

W ten sposób rolnictwo doznaje ponownie rozczarowania, gdyż oczekiwania na znaczną poprawę cen po wprowadzeniu kwitów wywozowych nie urzeczywistniły się. Różnie tłumacz ysię przyczynę ostatniej baissy.

Już we wtorek sygnalizowano, że kontyngent wywozowy do końca b. r. został wyczerpany. Podaż tymczasem rosła, gdyż rolnictwo pragnęło po korzystniejszej cenie realizować resztkę zbiorów. Pokup tymczasem był nikły, co dowodziłoby o słusności twierdzeń mniejszych kupców zbożowych, iż kontyngent został pokryty przez firmy eksportowe z zapasów, znajdujących się w śpichrzach, a poczynionych na długo przed zaprowadzeniem premij eksportowych.

Na domiar złego rzeczny departament celny nie dał zezwolenia na odprawę zboża za kwitami wywozowymi rzeczonym urzędem celnym. Mimo kilkakrotnego odnoszenia się do departamentu w Warszawie zezwolenie nie zostało udzielone, skutkiem czego narażono kupców zbożowych na wyładowanie zboża ze szkut i zrezygnowania z najtańszej drogi przewozowej, jaką stanowi komunikacja wodna.

Żyto to trzeba będzie ulokować na rynku wewnętrznym, co oczywiście nie może się przyczynić do stabilizacji ceny na poziomie rentowności, tak bardzo pożądanej przez rolników.

Na rynkach światowych sytuacja nie uległa zmianie. Natomiast w Niemczech zarysowuje się mocniejsza tendencja, którą przypisuje się podjęciu kampanji według programu min. Dietrich'a.

Cukier

Kampanja cukrownicza w Polsce znajduje się obecnie u szczytu swojego natężenia. Według wiadomości, napływających z wielu stron, tegoroczna kampanja będzie dłuższa od zeszłorocznej i w większości fabryk potrwa z pewnością do końca stycznia, przeciągnąć się nawet może do połowy lutego. Według prowizorycznych obliczeń produkcja wyniesie około 750 tys. tonn cukru. W porównaniu do roku ub., kiedy kampanja przyniosła 670 tys. tonn, byłby to wzrost o przeszło 10 proc. Na pokrycie krajowego zapotrzebowania potrzeba blisko 400.000 tonn, tak, że około 350.000 będzie można przeznaczyć na eksport. Mniej pocieszające są okoliczności towarzyszące konjunkturze ogólnie światowej na rynku cukrowym, jak dotąd bowiem — zewsząd donosi się o ogromnym nadmiarze produkcji, dla której z trudnością znajdują się rynki zbytu.

Towary kolonialne

W oczekiwaniu większego ruchu w branży kolonialnej w przededniu świąt

detaliści czynią większe zakupy u hurtowników. obroty w hurcie są nie złe. Szczególnie cieszą się zbytem rozmaite artykuły sezonowe, kakao, czekolady, migdały, rodzynki, figi, etc. Dość wielkie jest zapotrzebowanie na herbatę, skutkiem czego poprawiła się nieco jej cena. Duża dezorientacja panuje na rynku zbytu kawy, co jest przyczyną depresji na rynku brazylijskim, gdzie eksporterzy wyzywają się zapasów po każdej cenie z powodu odmówienia im kredytów przez dotychczasowych finansistów angielskich. Pieprz ma nadal tendencje zniżkowe mimo całkiem normalnego zapotrzebowania. Cena za 100 kg. pieprzu przeciętnej jakości loco cif Amsterdam 78 gld. holenderskich.

Węgiel

Mimo stałego wzrostu wydobycia węgla we wszystkich ośrodkach eksploatacyjnych Polski zbytu na rynku wewnętrznym osłabi w ostatnim czasie. Sytuacja u hurtowników przedstawia się nieszczerze. Okazuje się obecnie, że większe zamówienia, które koncerty węglowe otrzymywały we wrześniu i które zostały zrealizowane, znajdują się obecnie niemal w całości na składnicach hurtowników i detaliistów węglowych, którzy spodziewali się równie ostrej zimy, jak w roku ubiegłym. Tymczasem zbytu jest z powodu łagodnej temperatury bardzo słaby i skutkiem tego hurtownicy nie mogą odebrać zamówionego węgla.

Metale

Handel żelaza uskarża się w ostatnim czasie na silne zmniejszenie obrotów, co znowu ujemnie wpływa na stan zatrudnienia w hutnictwie. Przepisuje się to w pierwszym rzędzie za stojowi w budownictwie, jak również nikłym zakupom rolnictwa. Ażeby nie powiększać zapasów na składnicach, kupcy wstrzymują się od dalszych zamówień.

Sanacja „Ostbanku“

Niemiecka prasa gospodarcza wypełniona jest wiadomościami o zamierzonym przejęciu „Ostbanku“ przez „Deutsche Bank“. Jak wiadomo prezesem rady nadzorczej i głównym akcjonariuszem „Ostbanku“ jest znany szwajcarski niemiecki Hugenberg. Zaznaczyć należy, że udział w wspomnianym banku ma również poznański „Bank der deutschen Genossenschaft“. Kapitał obrotowy „Ostbanku“ wynosi 4 milj. RM., zaś rezerwy 0,65 milj. W r. 1924 dokonano już raz reorganizacji banku przez fuzję z „Ostdeutsche Privatbank“. „Ostbank“ był odtąd główną instytucją, finansującą przedsięwzięcia koncernu Hugenberga. Prasa niemiecka wyraża przypuszczenia, że likwidacja tego banku, musi spowodować znaczne obniżenie się prestige'u Hugenberga w Niemczech.

Ciekawe są warunki, na jakich ma się dokonać operacji. „Dresner Bank“ przejmie wszystkie aktywa i passywa „Ostbanku“, przyczem jako zabezpieczenie zażąda kilku milionów R. M. Jeden milion ma dać koncern Hugenberga, dalszy zaś milion... rząd pruski. Demokratyczna prasa niemiecka nie tai z tego powodu swego oburzenia piętnując finansowanie prywatnych przedsiębiorstw przez rząd. „Frankfurter Zeitung“ uważa przeto, że osłabienie znaczenia Hugenberga i jego koncernu, jest dla republiki niemieckiej objawem korzystnym. Cała prasa jednogłośnie domaga się wyczerpujących wyjaśnień ze strony rządu pruskiego.

Należy przypomnieć, że „Ostbank“ für Handel und Gewerbe“ posiadał swego czasu szereg filij na terenie Wielkopolski i Pomorza, m. i. w Poznaniu własnością banku był wielki gmach przy pl. Wolności, dziś siedziba Banku Związku Spółek Zarobkowych. (j)

PODATKI I OPŁATY

(p) Nabywanie świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych na rok 1930. Termin nabywania świadectw przemysłowych i kart rejestracyjnych na 1930 upływa z dn. 31 grudnia 1929 r. Obwieszczenia, zawierające wskazówki i pouczenia dla płatników w sprawie nabywania świadectw przemysłowych, zostały rozplakowane w okręgach poszczególnych izb skarbowych jeszcze w październiku b. r. Wobec ukazania się w niektórych dziennikach wiadomości o rzekomem odroczeniu

wspomnianego terminu, ministerstwo skarbu komunikuje, że pogłoski te nie odpowiadają rzeczywistości. Termin ten bezwarunkowo nie będzie przesunięty. Bezwzględnie po upływie tego terminu, tj. z dn. 2 stycznia 1930 r. rozpocznie się systematyczna lustracja przedsiębiorstw i zajęć, obowiązanych do nabycia świadectw przemysłowych, a to celem nałożenia na opieszalszych płatników kar pieniężnych, przewidzianych ustawą o państwowym podatku przemysłowym. Zaznacza się, że przewidziany w art. 2 ustawy z dn. 31 lipca 1924 r. (D. U. R. P. Nr 73 poz. 721) 14-dniowy termin ulgowy niema zastosowania przy uiszczaniu należności za świadczenia przemysłowe.

(p) Podatek przemysłowy a zaświadczenia granicznej kontroli skarbowej. Okólnikiem L. DV. 6489/4/29 ministerstwo skarbu poleciło, aby narówni z zaświadczeniami urzędu celnego w Zajączkowie i kontroli skarbowej w Tczewie traktować również i zaświadczenia granicznej kontroli skarbowej w Starej Pile i Skarszewach. (c)

Z ZAGRANICZY

(z) Podwyżka austriackich stawek celnych. Jak donosi polsko - austriacka Izba Handlowa w Wiedniu, przysły rok przyniesie prawdopodobnie podwyżkę autonomicznych austriackich stawek celnych w całym szeregu artykułów. Koła austriackie podkreślają potrzebę wydatnego podwyższenia ochrony celnej rolnictwa i młynarstwa, w szczególności dla następujących towarów: żyto, pszenica, jęczmień, buraki cukrowe, cukier, bydło, mięso, produkty mleczarstwa i drzewo. Z produkcji przemysłowej najsilniej domaga się podwyżki przemysł tekstylny i samochodowy. Akcja ta pozostaje w związku z akcją genewską, zmierzającą do rozejmu celnego, przed którego wprowadzeniem pragną zainteresowani usunąć istniejące braki obecnej taryfy.

(z) Pomoc dla „Ostbanku“. Rząd pruski zaaprobował akcję pomocy na rzecz hugenbergowskiego Ostbanku w obawie, ażeby bankructwo tej instytucji nie pościągnęło za sobą przykrych skutków dla całej gospodarki wschodnio - niemieckiej. Zawieszenie wyplat przez Ostbank mogłoby spowodować run na wszystkie inne banki wschodnio - niemieckie. Prasa demokratyczna w dalszym ciągu atakuje Hugenberga, który mimo, iż posiada rozstrzygający wpływ na Ostbank, cofa się przed odpowiedzialnością, pozostawiając ją zwalczanemu przez siebie rządowi pruskiemu.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji notowania cen.

Poznań, dnia 3 grudnia 1929.

Spędzono: wołów 81, buhał 190, krów 405 bydlę 676, świń 2119, cieląt 437, owiec 555 Razem 3787 zwierząt.

Płacono za 100 kg żywej wagi za:

(Ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowymi.)

BYDŁO:

Woły:	
Pełnomięsiste, wytuczony nieoprzegane	148—156
Mięsiste tuczone młodsze do lat 3	134—146
Mięsiste tuczone starsze	120—120
Miernie odżywione	000—004

Buhaje:	
Wytuczony pełnomięsiste	146—150
Tuczony mięsiste	134—140
Nie tuczony, dobrze odżywione starsze	120—126
Miernie odżywione	110—116

Krowy:	
Wytuczony pełnomięsiste	146—154
Tuczony mięsiste	134—140
Nietuczony, dobrze odżywione	112—116
Miernie odżywione	080—090

Jałowice:	
Wytuczony pełnomięsiste	146—150
Tuczony mięsiste	134—142
Nietuczony, dobrze odżywione	120—126
Miernie odżywione	100—110

Młodzież:	
Dobrze odżywione	110—116
Miernie odżywione	098—106

Cielęta:	
Najprzedniejsze cielęta wytuczony	190—200
Tuczony cielęta	174—180
Dobrze odżywione	160—170
Miernie odżywione	140—156

OWCE:

Wytuczony, pełnomięsiste jagnięta i młodsze skopy	140—146
Tuczony starsze skopy i maciorki	130—134
Dobrze odżywione	110—112

SWINIE (TUCZNIKI):

Pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi	258—264
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg żywej wagi	248—254
Pełnomięsiste od 80 do 100 kg żywej wagi	236—244
Mięsiste świnię ponad 80 kg	220—230
Maciory i późne kastraty	210—216
Świnię bekonowe	220—230

Przebieg targu bardzo spokojny

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Sześć osób zamordowanych siekierą

Ponura zbrodnia w powiecie pleszewskim na tle niesnasek rodzinnych — Zwyradniały morderca nie okazał żadnej skruchy

Widownią straszliwej zbrodni morderstwa, której ofiarą padło pięć osób a szósta walczy ze śmiercią, była miejscowość Pieruszycy w pow. pleszewskim w nocy na 2 b. m.

Oto 25-letni Czesław Konieczny uderzeniem siekiery zamordował 48-letnią swoją matkę Marjanę, dalekich braci 24-letniego Jana, 22-letniego Michała i 15-letniego Stefana, oraz 18-letnią siostrę Marję i 7-letnią siostrę Leokadję. Ponadto rozbewstwił zbrodniarza poranił ciężko 20-letniego brata Stanisława, którego przewieziono do szpitala w Pleszewie w stanie bardzo ciężkim.

Powodem tej potwornej zbrodni, przypominającej żywo sposobem ponury mord Sobczaka w Piątkowie przed paru laty były niesnaski rodzinne, a w szczególności nie zgodzenie się rodziny na zawarcie związku małżeńskiego przez Czesława Koniecznego z siostrą nauczyciela Surmy w Pieruszycach.

Mordercę aresztowano i odstawiono do więzienia sądowego w Pleszewie.

W sprawie ohydnej zbrodni w Pieruszycach dowiadujemy się następujących szczegółów:

Zamordowana przez swego syna Marjanna Konieczna była od kilku lat wdową i właścicielką 60-morgowego gospodarstwa. Zbrodniarz zawarł znajomość ze służącą u gospodarza Garstki w Zawidowicach, której brat jest nauczycielem w Pieruszycach.

Mordu dokonał Czesław Konieczny w nocy na poniedziałek między godziną 2,30 a 3,30. Wrócił on rowerem z pobliskich Zawidowic do domu. W tym czasie w mieszkaniu spali już: matka, 15-letni brat Stefan, siostra Marja i 7-letnia siostra Leokadja; w stajni spoczywali: 20-letni brat Stanisław, 24-letni Jan i 22-letni Michał. Morderca na chwilę wpadł do mieszkania i wyszedł, udając się rzekomo do stajni. Zamknięto za nim drzwi, a

gdy wracał, otworzyła mu siostra Marja, którą uderzył siekierą, ucinając ramię, poczem rąbnął ją po raz wtóry w głowę. Na krzyk napadniętej wybiegł brat; jego również spotkał podobny los, tak że oboje już we drzwiach padli trupem. Następnie pijany szaleł zbrodniarz zarąbał matkę i 7-letnią siostrę Leokadję, poczem wybiegł do stajni, gdzie zamordował dwóch braci Michała i Jana oraz zranił ciężko 20-letniego Stanisława, którego przeniesiono do szpitala w Pleszewie w stanie bardzo ciężkim. Zmarł on dzisiejszej nocy.

O niezwykłym cynizmie zbrodniarza świadczy fakt, że po dokonaniu ohydnej zbrodni usiłował on odwrócić uwagę od siebie i skierował podejście rzekomo na nieznaną bandytów. W tym celu około godz. 4 rano a więc krótko po dokonaniu wstrząsającej zbrodni udał się do sąsiadów, którym doniósł, że wymordowano całą jego rodzinę, powodując tem alarm całej wsi. Zbiegli się sąsiedzi, a w tym czasie Czesław Konieczny pobiegł do Broniszewic, gdzie na posterunku policyjnym o godz. 6 rano złożył doniesienie o zamordowaniu matki i rodzeństwa przez nieznaną zbrodniarza. Ze względu na to, iż w tej chwili nie podejrzewano go jeszcze o mord, nie został aresztowany. Po złożeniu meldunku na policji Konieczny udał się na pocztę w Broniszewicach, gdzie z całym cynizmem nadał kilka telegramów do rodziny. Potem wrócił na miejsce potwornej zbrodni.

Zajęcie to zgromadziło ludność miejscową i okoliczną. Na miejscu zjawili się władze policyjne z komendantem powiatowym p. Sobeckim na czele. Śledztwo przeprowadzone przy pomocy wypróbowanego psa policyjnego „Wilczka“, doprowadziło do zamaskowania mordercy, który nie okazując żadnej skruchy przyznał się do wszystkiego. (k)

Nowa fala ognia

Szereg podpałów — Pożary wskutek nieostrożności

W ostatnich dniach znowy w wielu wypadkach stwierdzono, że szereg pożarów powstało z powodu podpalenia, a wprost zdumiewająco dużo na skutek lekkomyślnego obchodzenia się z ogniem.

Oto np. w Grodzisku, w związku z pożarem u Stanisława Mocydlarza, właściciela składu, o którego aresztowaniu już donosiliśmy, okazało się, że podłożył ogień sam właściciel; w śledztwie przyznał się on do tego, oświadczając, że postąpił tak z powodu kłopotów finansowych.

W Grodziszynku w pow. szamotulskim spalił się w tych dniach stóg żyta, własność gosp. Władysława Pintera, wartości około 1500 zł. Poszkodowany jest ubezpieczony. Pewne przesłanki nasuwają podejrzenie, że i w danym wypadku ogień został podłożony. Również prawdopodobnie wskutek podpalenia poszły z dymem w zabudowaniach gospodarza Jana Góry w Nekli 2 szopy, wozy, siewczkarnia oraz stodoła ze zbożem.

Tym razem już wskutek nieostrożności powstał ogień w zabudowaniach Katarzyny Waloszczykowej w pow. kępińskim. Spalił się dom mieszkalny, wartości około 7 tys. zł, jak się okazało potem, wskutek lekkomyślności

mieszkającego tam handlarza Franciszka Zielińskiego, który rozniecił ogień w kotlinie, a sam wyszedł. — Również z powodu nieostrożności wybuchł pożar w stodole napełnionej zbożem Ireny Graczykowej w Nadmynie z pow. wągrowieckiego. Straty ocenia się na około 10 tys. zł, bowiem poszły z dymem i narzędzia rolnicze.

Z nieustalonej przyczyny przyczyny w tych dniach zapaliła się stodoła w zabudowaniach gospodarza Jana Panka z Wrózewa w pow. krotoszyńskim. Mieściły się w niej narzędzia rolnicze i zboże. Ogólne szkody ocenia się na przeszło 17 tys. zł. Z zabudowań Panka ogień przerzucił się na stodołę Stanisława Drygasa i pochłonął ją wraz ze zbożem oraz narzędziami, wartości około 8 tys. zł. Wreszcie wiadomo narazie wskutek czego szerzył się pożar w zabudowaniach rolnika Pawła Buschkego w Radziczu, w pow. wyrzyskim. Spaliły się stodoła ze zbożem i stóg słomy, łącznej wartości około 18 tys. zł.

W związku z pożarem u Antoniego Gorasia w Miąskowie w powiecie średzkim okazało się, że ogień wzniesił dzieci poszkodowanego, bawiące się zapalnikami w stodole. (k)

starsi a szczególnie chorzy, nie mają chwili spokoju, tak ten turkot działa na umysł i nerwy. Szyby drżą w oknach, drży poprostu cały dom. O jakiejkolwiek pracy umysłowej w tych mieszkaniach nie można nawet myśleć.

Tak już dzieje się od szeregu miesięcy dzień w dzień. Czasami rozlega się większy terkot, w innych dniach znów nieco słabszy, — lecz zawsze niezmiernie przykry i nieznosny, mogący ludzi doprowadzić do rozpacz.

Istnieje pozatem jednak jeszcze dalsze niebezpieczeństwo. Domy w dzielnicy, o której mowa są duże, lecz już nie nowe. Przy ustawicznym drżeniu czy nie może się zdarzyć, że fundamenty ulegną obłuznieniu? Czy nie mogłoby się zdarzyć, że po dłuższym czasie mury poczęłyby się ryo-

wać lub wprost walić? Na tę myśl naprowadza piszącego ostatnie nie-szczęście w Marsylii, gdzie również władze przestrzegano, lecz jak się okazało daremnie, aż niebezpieczeństwo spadło na mieszkańców.

Tu nie wystarczy wysłanie w celu zbadania jednego czy drugiego posterunkowego, tu należy sprawdzić dokładnie. Jest przecież tyle miejsc na warsztaty, szczególnie tak uciążliwe dla współmieszkańców. Czas — aby sprawą tą zająć się dobrze. (Leży to w interesie ogółu.)

KALENDARZYK

Wtorek, 3 grudnia 1929.

Słońce: wschód 7,42; — zachód 15,41; — długość dnia 7 godz. 59 min.

Księżyc: wschód 10,19; — zachód 16,50; — po nowiu.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Wtorek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza wysoka plus 4 st. C., pochmurno, wiatr południowo-wschodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 750 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 10 st. C., najniższa plus 4 st. C.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych: + 0,30 m. Kal. rz.-kat.: Franciszek Ksawery W.; — jutro Barbara P. i M.

Kal. słow.: Wiślimir; jutro Lubomila.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka św. Marcina, ul. Fr. Ratajczaka 12. — Apteka pod Białym Orłem, St. Rynek 41. — Apteka św. Piotra, ul. Półwiejska 12.

Jeżyce: Apteka pod Gwiazdą, ul. Kraszewskiego 12.

Łazarz: Apteka Łazarska, ul. Małeckiego nr. 26.

Wilda: Apteka pod Koroną, G. Wilda 61.

W innych dzielnicach apteki tam się znajdujące.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ul. Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Z Stow. oficerów, przeniesionych w stan spoczynku — Oddział Poznański.** Miesięczne zebranie odbędzie się w czwartek, 5 bm. o godz. 18,30 w Kasyne Oficerskiej D. O. K. VII. Równocześnie nadmienia się, że pp. koledzy, nieczłonkowie, są na zebraniach naszych zawsze mile widziani.

— **Z Ogniska Polek.** Zebranie plenarne odbędzie się w środę, 4 bm. o godz. 18,30 w sali Stowarzyszenia Techników, św. Marcin 21. Wykład wygłosi przewodnicząca p. Majerska na temat: „Typy niewieście w powieściach Sienkiewicza“.

WYSTAWY

— **Z Wielkopolskiego Zw. Art.-Plast.** (pl. Wolności 14 a). Zbiorowa wystawa Wilka Osseckiego trwać będzie do wtorku, 3 bm. włącznie. W niedzielę, 8 bm. nastąpi otwarcie kolekcyjnej wystawy art. mal. p. Męciny-Krzesa.

ZYCIE SOKOLE

— **Tow. gimn. Sokół Poznań III.** Zebranie plenarne odbędzie się w środę, dn. 4 bm. o godz. 20 u drh. Zawadkowej. Na zebraniu wykład o powstaniu listopadowym i ważne sprawy. Przybycie wszystkich drużyn konieczne.

— **„Sokół“ Łazarz.** Zebranie miesięczne odbędzie się dnia 4 bm. o godz. 20 w lokalu druha Smoczyka przy ul. Marsz. Focha 70. Na porządku obrad referat.

— **„Sokół“ Rataje, gniazdo żeńskie.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 4 bm. w sokolni. Punktualne przybycie wszystkich drużyn pożądane.

WIECZORY, KONCERTY

— **Żeńskie Towarzystwo Przemysłowe** urządza w niedzielę, dnia 8 bm. o godzinie 18 na wielkiej sali Domu Królowej Jadwigi Dzień Matki z wielce urozmaiconym programem. Kto pragnie mile spędzić kilka godzin i uczcić godność matki, niechaj przybędzie. Bilety wcześniej nabyć można u przewodniczącej p. Skrobalanki, Rybaki 30 oraz wieczorem przy kasie.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Pokaz gazowy.** Dnia 4 bm. o godz. 17 odbędzie się pokaz gazowy z gotowaniem „na wieży“ w Poradni Gazowni Miejskiej przy ul. Grobla 15.

— **Stow. Rodzina Wojskowa w Poznaniu** otworzyło przedszkole dla dzieci od 3 lat przy ul. Północnej 9. Przyjmuje się także dzieci osób cywilnych. Zapisy przyjmuje sekretarjat Rodziny Wojskowej, plac Wolności 16, Komenda Placu od godz. 11—13.

— **Z kościoła Karmelitanek Bosych, ul. Niegolewskich 23.** We wszystkie czwartki, poprzedzające pierwsze piątki miesiąca, przygotowawcze nabożeństwo do obchodzenia intencji Najśl. Serca Jezusowego. O godz. 3,30 popoł. spowiedź, o 4,30 pierwsza konferencja, o 5 krótkie nabożeństwo z wystawieniem Najśw. Sakramentu, następnie druga konferencja i słuchanie spowiedzi do 7 wiecz. We wszy-

Czytelnikom Naszym,
przejeżdżającym
przez

Berlin

przypominamy, że otrzymają naj-
świeższe numery

„Kurjera Poznańskiego“

we wszystkich kioskach
gazetowych

na dworcach i w wiel-
kich hotelach

stkie pierwsze piątki miesiąca całodzienne wystawienie Najśw. Sakramentu od 6,30 rano. Msze św. o 6,30, 7,30 i 9 godzinie. Popołudniu o godz. 5 Błogosławieństwo i schowanie Najświętszego Sakramentu. Przy furcie klasztornej są do nabycia nowowydane w polskim tłumaczeniu książki „Godziwe święte adoracje wynagradzające“ ojca Mateo.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Wynik losowania loterii fantowej kanarków Tow. „Canaria“** w dniu 2 grudnia rb., w sali p. Jarockiego. Wygrały nr. 765, 164, 127, 245, 522, 528, 847, 68, 537, 532, 230, 967, 368, 615, 825, 95, 508, 538, 321, 352, 314, 519, 984, 849, 722. Wygrane odebrać można u p. Dzikowskiego, ulica Jezuicka 7. II.

— **Koło Absolwentów I. szkoły wydziałowej w Poznaniu.** Za inicjatywą p. rektora Kryzana i p. Sobolewskiego powstał projekt utworzenia przy I szkole wydziałowej im. Działyńskich w Poznaniu „Koła Absolwentów“ przy tejże szkole. W tym celu odbyło się dnia 23 ub. m. zebranie informacyjne, na którym p. rektor Kryzan wyjaśnił charakter i cel powstać mającego koła. Ma ono na celu utrzymywanie stosunków koleżeńskich, pomoc wzajemną między członkami, dalsze kształcenie się itd. Następnie wybrano zarząd z p. Surą jako prezesem na czele i poruczone zarządowi opracować choć tylko ramowy statut, aby móc przystąpić bezwzględnie do zakreślonej sobie pracy. Dnia 30 listopada odbyło się drugie z rzędu zebranie koła pod przewodnictwem p. Sury. Po odczytaniu protokołu przyjęto bez dyskusji przedłożony przez zarząd projekt statutu jako tymczasowy. Potem rozwinęła się ożywiona dyskusja na temat utworzenia poszczególnych sekcji. Postanowiono utworzyć narazie cztery sekcje a mianowicie: oświatową, muzyczno-sceniczną, sportową i sekcję miłośników robót ręcznych. Do poszczególnych sekcji wybrano tymczasowych przewodniczących, którym polecono opracować statut-regulamin dla odnośnych sekcji i przedłożyć w zarysie projekt pracy na najbliższe miesiące. Po ożywionej dyskusji postanowiono odbyć zebranie sekcji we wtorek, 3 grudnia o godz. 19 w I szkole wydziałowej celem rozpoczęcia pracy w kierunku przygotowania uroczystego wspólnego łamania oplatka w dniu 21-go grudnia. — Następne plenarne posiedzenie koła odbędzie się prawdopodobnie w piątek, 13 bm., na którym wygłoszony był ma odczyt o zadaniach młodzieży polskiej. W związku z tem wyświetlony zostanie odpowiednio dobrany film. Kolegów-absolwentów I. szkoły wydziałowej zaprasza na posiedzenie sekcji we wtorek, 3 grudnia o godz. 19 w I szkole wydziałowej Zarząd.

KRONIKA WYPADKÓW

— **Dla ścisłości.** Notatka w dzisiejszym numerze porannym o najechaniu przez samochód na ul. Grunwaldzkiej p. Zarębskiego była nieścisła, mianowicie podano mylnie jako numer samochodu nr. 46118. Prostujemy omyłkę i stwierdzamy, że nr. samochodu nie został dotąd ustalony; inne szczegóły wypadku, podane w notatce są zgodne z faktami.

KRONIKA POLICYJNA

— **Napad rabunkowy.** P. Echaust Stanisław z Tuczna, pow. Poznań, został napadnięty na ul. Głównej przez nieznaną osobników, którzy zrabowali mu browning, parę rękawiczek, lampkę elektryczną i 28 zł gotówki. Sprawców wy-

Dzisiaj w Kinie

Apollo: „Targowisko zmysłów“.
Aurora: „Królewskie diamenty“ — z Douglassem Fairbanksem.
Bajka: „Pies Baskerwillow“.
Casino: „Miłość w dyplomacji“.
Coliseum: „Wielki człowiek“.
Corso: „Mogila Nieznanej Żołnierza“.
Edison: „Serce nie sługa“.
Kapitol: „Pies Baskerwillow“.
Metropolis: „Szlakiem hańby“.
Odeon: „Motyl brukowy“.
Renaissance: „Nieuchwytny Prześtepca“.
Słońce: „Zemsta Hrabiego Monte Christo“.
Stylowe: „Ludzie Nocy“.
Wilsona: „Życie i przyszłość kobiety“.

kryto w osobach: Matuszka Stanisława, zam. przy ul. Krótkiej 7, Majchrzaka Witcentego, zam. przy ul. Główniej 27 i Berdycha Kazimierza, zam. przy ul. Spokojnej 2. (z.)

— **Ujęcie złodziei.** Za kradzież kwiatów p. Skrzypczakowi, ul. Grunwaldzka nr. 19, ujęto ogrodnika Woźniaka Józefa i Kazmierczaka Wojciecha o mieszkaniu nieznanem. — Chlebanowski Edward, zamieszkały przy ul. Szamarzewskiego 12, ujęty został za kradzież różnych przyrządów do samochodów, wart. 2000 zł, ze szkoda firmy Autoruch. — Wawrzyniak Józef, bez mieszkania, ujęty został za kradzież ze szkoda p. Sokowicza. (z.)

— **Kradzieże i włamania.** Do kiosku p. Kolasy Szczepana przy Zielonych Ogródkach włamali się złodzieje i skradli większą ilość wyrobów tytoniowych i cukierków, łącznie wart. 1000 zł. — Do fabryki wyrobów blaszanych Chwałczyńskiego Marjana przy G. Wildzie 145 włamano się i skradziono 2 pasy zapędowe i to: brązowy 16 mtr. długi, 10 cm. szeroki, czarny 10 mtr. długi, 10 cm. szeroki i około 10 kg. cyny, łącznie wart. 500 zł. — P. Gorzyńskiemu Franciszkowi z Ostrowa skradziono rower marki „Pege” wart. 300 zł. — P. Ziolkemu Józefowi, ul. Łukaszczyka 14, skradziono z kieszeni w tramwaju linii 4 portfel, zawierający 268 zł. — Z mieszkania p. Lape Dominika, Wały Wazów 3a, skradziono 4 ubrania, koszule, skarpety i chusteczki, wart. 450 zł. — P. Zagrobskiej Leopoldzie, ul. Garncarska 3, skradziono z mieszkania z zamkniętego kufra pierścione złoty męski z brylantem, wart. 750 zł. — P. Wawrzyniakowi Andrzejowi, ul. Gnieźniańska 74, skradziono z wozu, pozostawionego na ulicy Główniej 1000 kg. węgla, wart. 106 złotych. Sprawców kradzieży wykryto w osobach: Nowakowskiemu Antoniego, ul. Krótka 2, Wojtkowiaka Sylwestra, ul. Marjańska 1, Galuby Feliksa, ul. Nadolnik 8, Słatały Walentego, ul. Krótka 2, Pospieskiego Franciszka, ul. Krótka 2 i Czarnego Leona, ul. Krótka 2. (z.)

— **Czyja własność?** W wydziale śledczym pokój 71 jest do odebrania zegarek męski niklowy kluczykowy; płaszcz beżowy damski letni; beżowa sukienka z 3 guzikami i agrafką z przodu oraz biały kosz. Rzeczy te pochodzą z kradzieży. (z.)

KRONIKA SĄDOWA

— **Zasądzenie włamywacza.** Czwarty wydział karny sądu okręgowego rozprawy sprawę 21-letniego Bolesława Rosińskiego, któremu zarzucano cały szereg włamań. W Szamotułach zakradł się do mieszkania p. Pukowskiej, skąd zabrał 43 zł gotówki, damski zegarek, lampkę elektryczną, 2 obrączki ślubne itd., po czym zbiegł. Zachęcony powodem, odwiedził w tym samym domu mieszkanie fryzjera Feliksa Ubowskiego. Tu dostała się w ręce bandyty książeczka oszczędnościowa Banku Cukrownictwa w Poznaniu na sumę 4 tys. złotych, dolarówki, polisa ubezpieczeniowa na 15 tys. złotych, obrączki i inne przedmioty. Trybunał zasądził Rosińskiego na 2 lata więzienia. (z.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— **Z więzienia** w Międzychodzie wyłamał się w sobotę wieczorem z aresztu śledczego podejrzanym o kilka kradzieży Wojciech Grocholski. Przepiłował on kraty w oknie a następnie przy pomocy przesieradła spuścił się po murze. Natychmiastowy pościg nie dał wyniku a ze śladów okazuje się, że dezertier udał się w stronę granicy niemieckiej. Zbiegły więzień urodzony jest 23. 4. 1903 w Chroszkach w pow. babimskim (po stronie niemieckiej) jest z zawodu kowalem, wzrostu 1,70 m, brunet o ciemno-blond włosach; ubrany był w starą czarną odzież.

— **Aresztowano** w Szamotułach Jakóba Wielgosza, Jana Wielgosza i Józefa Łukowskiego, bez stałego miejsca zamieszkania, oraz Franciszka Wielgosza, zamieszkałego rzekomo w Białokoszu w pow. międzychodzkiem. Wszystkich, jako podejrzanych o liczne kradzieże, odstawiono do więzienia sądowego. (k.)

— **Wykoleił się** w Nadażycach w powiecie wrzesińskim parowóz kolejki powiatowej, przyczem uległy uszkodzeniu 4 wagony. Z ludzi nikt nie odniósł szwanku. Jak ustalono, nieznanym osobnik przesłał zwrotnicę na fałszywy tor, powodując wykolejenie. (k.)

— **Łzawiący płyn** na zabawie. W tych dniach na zabawie w Budzynie w pow. chodzieskim niejaki Januchowski spowodował popłoch w sali, wylewając łzawiący płyn. Przeciw awanturnikowi, który jeszcze poprzednio odgrażał się, że „wykurzy wszystkich gości z zabawy”, wytoczono dochodzenie karne. (k.)

— **W czasie młócenia zboża** w majątku Bzowie w pow. czarnkowskim uległa wypadkowi 21-letnia Marta Helakówna. Nieszczęśliwa pochwyliła transmisja młocarni i kilkakrotnie rzuciła ją o ziemię. Obrażenia były tak ciężkie, że Helakówna zmarła w kilka minut po wypadku. Winę przypisuje się administracji majątku, która nie przeprowadziła dostatecznych zabezpieczeń transmisji. (k.)

— **Pożar wybuchł** w majątku Mączniki w pow. ostrowskim, własności Jana Niemojewskiego. Spalił się stóg słomy. Wartości około 1500 zł. Ogień spowodowany został nieostrożnością fernala Józefa Danielaka, który porzucił palący papieros na stómę. (k.)

— **Samochód najechał** w Bydgoszczy na ul. Grunwaldzkiej 6-letniego Henryka Rościszewskiego, który odniósł tak ciężkie okaleczenia, iż zmarł wkrótce po prze-

wiezieniu go do szpitala. Samochodem, własnością firmy „Dwór Szwajcarski”, kierował zofer Alfons Geller. Narazie nie zdołano ustalić, czy zofer zawinił. (k.)

— **Tragiczny wypadek** wydarzył się w Targowej Górze w pow. średzkim. — Szczegóły zajścia były następujące: 67-letni gospodarz Stanisław Zbieranek z Targowej Góry podczas wkładania słomy do siewczarki, znajdując się w pełnym biegu, poślizgnął się i upadł na koło zapędowe maszyny, wskutek czego doznał pęknięcia czaszki i zmarł w przeciągu godziny. (k.)

— **Niedoszłego ojcobójcę** aresztowano w Wroneczniku. Dnia 1 bm. o godz. 20 rozegrał się w zagrodzie Franciszka Bersera w Wroneczniku niedaleko Poznania przykry dramat rodzinny na tle zatargu z synem Leonem. Ożół Leon, ukryty w stajni, czyhał na ojca, a gdy ten ukazał się w drzwiach, strzelił doń dwukrotnie z brzoźnicy. Jedna kula trafiła ojca w lewe ucho, druga poraniła na szyji. Zabójcę aresztowano i osadzono w więzieniu. (pp.)

— **Pod kołami pociągu** na dworcu w Buku umarł dnia 2 bm. 60-letni Piotr Świątek. Rano tegoż dnia przetaczali robotnicy z pobliskiej Brzozy wagony na bocznice. Wśród nich znajdował się i Świątek, który miał zaprząć konie do jednego z wagonów. W tem nadjeżdżał na stację pociąg z Poznania. Spłoszone konie wciągnęły jakimś dziwnym zbiegiem okoliczności Świątkę na tor. Nieszczęśliwy dostał się pod koła parowozu, ponosząc śmierć na miejscu. (bj.)

— **Policjant uległ wypadkowi śmiertelnemu**, pełniąc swoją powinność urzędową. Podczas inspekcji drogowej niedaleko Nowego Tomyśla zauważył postępowanie sp. Kaczmarek dwóch cyklistów, jadących wieczorem bez światła. Usiłował ich zatrzymać, a wychodząc z jadącego jeszcze samochodu, upadł tak nieszczęśliwie, że zabił się na miejscu. Odwieziono go do szpitala w Opalenicy, gdzie lekarz stwierdził złamanie kości pacyrzejowej. Posterunkowy Kaczmarek liczył lat 40 i był 11 lat w służbie policyjnej. Osierecił żonę i pięcioro dzieci. (ku.)

JARMARKI

— **Mogilno.** Jarmark ogólny, to jest kramny, na konie i bydło odbędzie się we wtorek dnia 10 grudnia. Spęd bydła dozwolony.

— **Września.** Dnia 10 grudnia odbędzie się tu jarmark ogólny, t. j. kramny, na konie i bydło. Świń spędzić nie wolno.

— **Dolsk.** Jarmark ogólny w mieście naszym nie odbędzie się w dniu 9, lecz dopiero 12 grudnia rb.

— **Pniewy.** W czwartek, 12 bm. odbędzie się jarmark na konie, bydło, towary kramarskie i produkty rolne. Spęd świń jest dozwolony.

Z WIELKOPOLSKI

— **Owińska.** (Triduum i Święto Młodzieży.) Z okazji Święta Młodzieży odbyło się w Owińskich uroczyste „triduum”, w czasie którego ks. prof. Skaziński z Poznania wygłosił szereg pięknych referatów religijnych. Cała niemal młodzież parafii owińskiej brała udział w tych uroczystościach duchownych. Punktem kulminacyjnym uroczystości kościelnych była liturgia wspólna msza, recytowana przez młodzież. Wreszcie akademja, starannie przygotowana przez członków S. M. P. stanowiła epilog pięknego Święta Młodzieży w Owińskich. Do uświetnienia uroczystości przyczyniły się niemało udatne popisy kółka muzycznego i występy świeżo zorganizowanego chóru młodzieży tutejszej.

Wykład dr. Dobrzyńskiej-Rybickiej

W czwartek, 5 grudnia o godzinie 8 wieczorem, na sali Wydziału lekarskiego, w Muzeum Mielżyńskich odbędzie się na zebraniu plenarnem Oddziału Pozn. Federacji kobiet z uniwersyteckim wykształceniem wykład p. doc. U. P. dr. Dobrzyńskiej-Rybickiej, p. t. „Jane Welsh i Carlyle”.

Zarząd donosi o wykładzie członkom i zaprasza gości.

SPORT

Boks

Spotkanie międzynarodowe odbędzie się w niedzielę przyczem jako przeciwnik Warty, jak donosiliśmy już nie „C. B. C. Chemnitz”, która nie mogła przyjechać, lecz równorzędna zupełnie drużyna jedna z czołowych w Niemczech. „A. B. C.” z Wrocławia, której zawodnicy wchodzi przeważnie w skład reprezentacji tego miasta. Zawody odbędą się w sali kina Metro-polis.

W Raciborzu odbyły się międzynarodowe zawody „K. S. Stadion” Król. Huta i „Ariston” — Raciborz. Ładne zwycięstwo odnieśli Polacy w stosunku 9:5, przyczem w w. ciężkiej walce nie odbyła się, z powodu braku zawodnika. (tel. wł.) F. G.

K. S. „Orzeł 28” zwyciężył „Germanię” z Raciborza w stosunku 10:6. Zawody odbyły się przy wypełnionej sali. (tel. wł.) F. G.

W Wielkich Hajdukach odbyły się za-

wody o bogatym programie lokalnym przyczem w ich ramach zorganizowano trzy spotkania międzynarodowe. W w. muszej Cieślak z „Hindenburger B. C.” pokonał Kuczka na punkty; w w. piórkowej walczyli Plewik (Hindenb. BC) z Korzeńcem z wynikiem nierozstrzygniętym; w w. lekkiej piękne zwycięstwo odniósł Ponanta, bijąc znanego Biewalda na punkty. (tel. wł.) F. G.

Roczne walne zebranie PZB. ustanowiło nową komisję w osobach pp. dr. Saloni, Len i Ermanowicz, która ma się zająć sprawdzeniem statutów PZB i poszczególnych OZB, oraz regulaminu sportowego. Sprawozdanie swe komisja ta przedłożyła na nadzwyczajnym zebraniu, które zwołane zostanie na dzień 1 marca 1930 r. do Katowic. Poza tem uchwalono skreślić ze statutu P. Z. B. regulamin dla zawodowców. Dalej na wniosek delegata „Gedani” uzupełniono statut w tym sensie, że zawodnicy z Gdańska narodowości polskiej będą mogli brać udział w indywidualnych i drużynowych mistrzostwach Polski. Organizację mistrzostw Polski powierzono Poznańskiemu OZB z tem, że odbędą się one w pierwszej połowie przyszłego roku. Dla podniesienia ogólnego poziomu u zawodników i spopularyzowania pięściarstwa w szerszych masach postanowiono zorganizować co rok międzyokręgowe zawody o puhar systemem punktowym. Dla podtrzymania poziomu u zawodników PZB organizować będzie się obóz ćwiczebny i kursa dla instruktorów. Z ważniejszych jeszcze uchwał wymienić należy zniesienie dyskwalifikacji, nałożonej swego czasu na p. Latowskiego i anulowanie dyskwalifikacji p. Ermanowicza. Byłych zawodowców reaktywować na amatorów będzie mogło w przyszłości tylko roczne walne zebranie PZB. W sprawie zawodnika Bary postanowiono zwrócić się do „Franc. Zw. Boks. z prośbą o podanie, czy w czasie pobytu we Francji walczył jako zawodowiec lub amator. Prawie wszystkie te rzeżewo wnioski (podawaliśmy je przed zebraniem) — wyszły z inicjatywy POZB z p. Baranowskim na czele. Nowo zaangażowany przez PZB trener p. Snopek, traci prawa sędziego amatorskiego; rozpocznie on już w najbliższych dniach objazd po Polsce w następujący sposób: grudzień 29 i styczeń 1930 Pom. OZB; luty — Wileński OZB; marzec i kwiecień — Warsz. OZB; Łódzki OZB — maj, czerwiec i lipiec; Lwowski OZB — sierpień i wrzesień. (tel. wł.) F. G.

Ciężka atletyka

Zawody o mistrzostwo m. Poznania w zapasach w sali Klubu Sp. H. Cegielski rozpoczęły się o godz. 15 min. 30 i zakończyły się o godz. 2 min. 30 w nocy. Wyniki ostatecznie są następujące: w. musza: 1. Kurowski (Gładjator), 2. Walewski (HCP), 3. Francuszkiewicz (Gł.); w. piórkowa: 1. Golak (Zbyszko), 2. Smół (HCP), 3. Rubacz (Spalla); w. kogucia: 1. Bajer (Sp.), 2. Grodzki (Sp.), 3. Jaškowiak (Sp.); w. lekka: 1. Wojdziak (Zbyszko), 2. Gęzikiewicz (Zb.), 3. Nowaczyk (Sp.); w. średnia: 1. Spychała (HCP), 2. Zajaczkowski (Zb.), 3. Maślan (Sp.); w. półciężka: 1. Łukaszczyk (Sp.), 2. Szajek (Sp.); w. ciężka: 1. Ginter (Zb.).

Piłka nożna

Mecz „Ruch” — „Garbarnia” będzie poraz drugi zweryfikowany inaczej, niż brzmiał na boisku. Tym razem zanosi się na przyznanie w. o. „Garbarni”, ponieważ w niedzielę w barwach „Ruchu” grał zdyskwalifikowany Peterek, który ponadto akurat zdobył zwycięską bramkę. Podobno „Ruch” telegrafował w sobotę do władz ligi, prosząc o zezwolenie na start Peterka nie otrzymał jednak żadnej odpowiedzi.

Zycie organizacyjne

Roczne walne zebranie AZS w Poznaniu odbędzie się dziś o godz. 19 w lokalu AZS (Zamek Wartownia). Walne Zebranie jest prawomocne w pierwszym terminie przy obecności conajmniej połowy członków zwyczajnych i honorowych. W razie braku quorum odbędzie się następne w 30 minut później w tem samym miejscu ważne bez względu na ilość obecnych członków.

Zebraenie K. S. „Czarni” odbędzie się we wtorek, dziś o godz. 19.30 w lokalu p. Gulczyńskiej przy W. Garbarach.

TEATRY

— **Z Teatru Wielkiego.** Dziś „Klejnoty Madonny”. We środę, 4 bm pod kierunkiem dyr. Wojciechowskiego „Casanova” z pp. Bojar - Przemieniecka, Fedyczkowska, Fontanówna, Kisiełewska, Drabikiem, Majem i in. Wszystkie dotychczasowe przedstawienia odbyły się przy szalenie wypełnionej widowni. W czwartek „Pan Twardowski”. W piątek „Halka” z pp. Bojar-Przemieniecka, Majem, Perkowiczem i Zathayem, kapeln p. Tyllia. W sobotę „Hrabina Marica”.

— **Z Teatru Polskiego.** Dziś i jutro znakomita komedia Jerzego Szaniawskiego „Adwokat i róża”, na której teatr stale jest pełnym publiczności frenetycznymi oklaskami przyjmuje sztukę i w konawców z dyr. Szczurkiewiczem na czele. W czwartek raz jeszcze pełna humoru komedia K. Dunin-Markiewicza i M. Fijałkowskiego „Miłość czy pieść”.

Pod reżyserją p. Młodziejewskiej codziennie odbywają się próby z lekkiej komedji francuskiej Hennequina „Królowa Biarritz”, która wejdzie na repertuar z

początkiem przyszłego tygodnia. Miłośników humoru czeka uczta nielada.

— **Z Teatru Nowego.** Dziś premjera sensacyjnej sztuki p. t. „Niezwyczajny seans”. Sztuka ta autora głośnego „Procesu Mary Dugan”, cieszyła się na wszystkich scenach Europy ogromnym powodzeniem a w Warszawie i Berlinie, grana przez szereg miesięcy, przyjęta została entuzjastycznie przez publiczność i prasę. W roli głównej znakomity artysta p. Kazimierz Justian, ulubieniec publiczności warszawskiej, którego podziwialiśmy już w niezrównanej kreacji w „Panu Damazym” i „Panu Topazie”. Premjera „Niezwyczajnego seansu” wzbudziła w świecie artystycznym Poznania ogromne zainteresowanie. Sztukę reżyseruje p. K. Justian.

Dziś koncert Emmy Matoskovej i Getrudy Konatowskiej.

W ostatniej chwili przypominamy, że dziś, we wtorek, dnia 3 grudnia, wieczorem o godz. 8, w Auli Uniwersyteckiej odbędzie się koncert znakomitych artystek Emmy Matoskovej świętnej sopranistki i Getrudy Konatowskiej cenionej pianistki. Pozostałe bilety nabyć można przy kasie w Auli, od godziny 7 wieczorem. — z 20 340

HENRI MARTEAU, wszechświatowej sławy skrzypek-wirtuoz, którego koncerty w naszym mieście gromadzą stale tłumy publiczności, wystąpi w niedzielę, 8. bm., w domu Ewangelickim. Genialny ten skrzypek, jeden z najgłębszych artystów wykona program, jaki rzadko grywany jest przez największych nawet mistrzów między innymi J. S. Bacha (Partita d-moll) — skrzypce solo (Cesara Franka Sonata) oraz dzieła Mozarta i karkolomnie wprost trudna Sarasatego Fantazję na temat z opery CARMEN, dla ogromnych trudności technicznych bardzo rzadko grywana. Akompaniament objął prof. Łukasiewicz. Zarówno osoba znakomitego mistrza, jak i wspaniały a niezwykle piękny program — są najlepszą rekomendacją, że niedzielny koncert Marteau zamieni się w prawdziwe święto pięknej, klasycznej muzyki. Bilety po cenach bardzo przystępnych do nabycia w składzie cygar Szrejbrowskiego. Gwarna 20, telefon 56-38. — z 20 536

ZLATKO BALOKOVIĆ

wystąpi w piątek, 6. bm. (organiz. dyr. koncert. Rozmarynowicz).

Zapowiedziany na piątek, 6. bm., koncert fenomenalnego skrzypka-wirtuoz Zlatka BALOKOVICA wywołaj żywe zainteresowanie w szerokich kręgach muzycznych naszego miasta, jak i melomanów poważnych koncertów. Już po pierwszym ogłoszeniu koncertu Balokovicia, poważna część biletów została rozsprzedana co świadczy, że sława jaką zdobył artysta dotarła i do naszego muzycznego miasta. Baloković najslawniejszy skrzypek jugosłowiański, porwa od razu publiczność swym słowiańskim temperamentem, technika jego jest wprost oszałamiająca a strona muzyczna głęboko uduchowiona. Najważniejsi recenzenci świata porównują go z takim mistrzem jak Fritz Kreisler a Berliner Morgenpost nazywa go „jugosłowiańskim Hubermanem”. Kto miał sposobność posłyszec Balokovicia przez Radio na piątkowym koncercie Filharmonji Warszawskiej, na którym Baloković wykonał po mistrzowsku koncert Brahmsa (dyrygował sławny kapelmistrz Franc. Schalk) ten nie odmówi sobie posłyszec tego wielkiego artysty na jego recitalu, który odbędzie się w Poznaniu w piątek, dnia 6 grudnia, wieczorem o godzinie 8, w sali Domu Ewangelickiego. Artyście akompanjuje znakomity pianista Hellmut Baerwald. Bilety sa do nabycia u p. Szrejbrowskiego, ul. Gwarna 20, telef. 56-38. w cenie 2 do 8 zł. — z 20 445

Teatr Wielki

DZIŚ — „Klejnoty Madonny” — opera Wolf - Ferrariego.

Sroda, 4. 12. „Casanova”, opera komiczna Różyckiego.

Czwartek, 5. 12. „Pan Twardowski”, balet Różyckiego.

Piątek, 6. 12. „Halka”, opera Moniuszki.

Sobota, 7. 12. „Hrabina Marica”, operetka Kalmana.

Niedziela, 8. 12. o godz. 15 „Polska krew”, operetka Nedbala (ceny znizone).

Niedziela, 8. 12. wiecz. „Casanova”, opera komiczna Różyckiego.

Poniedziałek, 9. 12. „Księżniczka dolarów”, operetka Kalmana.

Wtorek, 10. 12. „Hrabina Marica”, operetka Kalmana.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na sale wpuszczony nie będzie.

Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Polski

DZIŚ — „Adwokat i róża”.

Sroda, 4. 12. „Adwokat i róża”.

Czwartek, 5. 12. „Miłość czy pieść”.

Piątek, 6. 12. „Adwokat i róża”.

Sobota, 7. 12. „Adwokat i róża”.

Niedziela, 8. 12. o godz. 15 „Mama do wzięcia” (ceny znizone).

Niedziela, 8. 12. wiecz. „Adwokat i róża”.

Poniedziałek, 9. 12. „Wiosna narodów”.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Nowy

DZIŚ — „Niezwyczajny seans”. Premjera. —

Występ gość K. Justiana.

Sroda, 4. 12. „Niezwyczajny seans”, gość występ K. Justiana.

Czwartek, 5. 12. „Niezwyczajny seans”, gość występ K. Justiana.

Piątek, 6. 12. „Niezwyczajny seans”, występ gość K. Justiana.

Początek o godzinie 8 wieczorem.

Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar Zygarskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

TEATR WIELKOPOLSKI

pod dyr. Bol Brzeskiego

„Bolesław Śmiały”

dramat z prologiem w 3 aktach

Stanisława Wyspiańskiego.

4. 12. — Lubawa.

5. 12. — Działdowo.

6. 12. — Brodnica.

7. 12. — Wągrowiec.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

ŻYCIE KULTURALNE

SERCE REYMONTA

Z Warszawy piszą nam:

W czwartek, dnia 5 grudnia br., u-
pływa cztery lata od zgonu śp. Wł. St.
Reymonta. W wigilję czwartej roczni-
cy odbędzie się w kościele św. Krzy-
ża uroczyste poświęcenie i odświeżenie
wmurowanej w jednym z filarów na-
wy głównej, tablicy granitowej, poza
którą w marmurowej puszcze spocznie
serce Reymonta.

Uroczystość ta zrealizuje dawno
już istniejący projekt. Bezpośrednio
po śmierci wielkiego pisarza zamie-
rzano umieścić zabalsamowane serce
w kościele katedralnym św. Jana. Zam-
miar ten uderzył w przeszkodę kano-
niczną. Po pewnym czasie umie-
szeniem serca Reymonta w jednym
z kościołów warszawskich zajęło się
ponownie prezydium Kasy Literackiej
oraz Tow. Literatów i Dziennikarzy.
Ks. kardynał Kakowski wyjednał ze-
zwolenie papieża. Wybór padł na
kościół św. Krzyża, gdzie na pierw-
szym bocznym filarze głównej nawy
są już tablice pamiątkowe Chopina
(leży też tu jego serce), Słowackiego i
Kraszewskiego. W trudnościach ma-
terjalnych znaczną pomoc okazał pre-
zydent m. st. Warszawy, p. Z. Słomiń-
ski, który objął przewodnictwo komi-
tetu i uzyskał od miasta 2.000 zł
subwencji. Ministerstwo oświaty przy-
znało również 3.000 zł subwencji.

Wykonanie tablicy granitowej oraz
marmurowej puszek powierzono ar-
tystom z warszawskiego p. Zygmunta Otto.

W uroczystości poświęcenia tablicy
wezmą udział przedstawiciele rządu
oraz licznych instytucji. Część mu-
zyczną uroczystego nabożeństwa wy-
konają artyści opery warszawskiej.

(lp)

NAUKA

Z Tow. Przyj. Nauk. Komisja Histo-
ryczna Poznańskiego Towarzystwa Przy-
jaciół Nauk odbędzie posiedzenie dnia 4
grudnia br. o godz. 18-iej w Archiwum
Państwowym. Na porządku dziennym re-
ferat prof. K. Tymienieckiego pt.: „Kmieć
wielkopolski w zapiskach sądowych śred-
nowiecznych: cz. I. Uposażenie. Ciężary.
Prawo do ziemi.”

Z polonistyki w Wilnie. Pod pieczo-
liwą opieką prof. Pigionia rozwija się
pięknie polonistyka wileńska. Młodzi ba-
daczycy zwracają uwagę na twórczość lite-
racką wileńszczyzny, jak świadczy roz-
prawa Chodkiewicza o Placydzie Jankow-
skim, oraz na dawne kresy południowe,
czego objawem jest praca p. Heleny Hleb-
Koszeńskiej o Michale Grabowskim, zaty-
tułowana „Źródła sądów w rozprawie Mi-
chała Grabowskiego o nowej literaturze
francuskiej” (Wilno 1929). Grabowski był
dla literatury francuskiej w ogóle niezwy-
kliwy, odmawiał wartości nawet romantyz-
mowi francuskiemu. Autorka słusznie
wskazuje, że uprzedzenie to plynęło z
herderyzmu Grabowskiego. Herder jak
wiadomo kierował ówczesną krytyką ku
narodowości i ku rodzimym pierwiastkom
słowiańskim. Zdaniem jej, antygalomania
Grabowskiego jest walką z romantyzmem.
W szczegółowych wywodach wykazuje
autorka różne wpływy na metodę i po-
glądy Grabowskiego. Badania takie są na-
der potrzebne. Wszak nie znamy jeszcze
rozszerzenia wpływu, jaki wywarł u nas
Herder, ani jak oddziaływał na nas
obydwa Schleglowie, a są to sprawy
ciekawe. (T. Gr.)

Polskie T-wo Przyrodników im. Koper-
nika. Oddział Wileński odbył posiedzenie
naukowe z referatem prof. dr. W. Lastow-
skiego p. t.: „Wartość spostrzeżeń fonolo-
gicznych w związku z lokalnymi warun-
kami klimatycznymi i wegetacyjnymi”.

(nw)

Z Polskiego Tow. Fizycznego. Oddział
Warszawski odbył posiedzenie naukowe z
referatami prof. W. Werne n. t. „Nowe
prace nad wpływem silnych pól magne-
tycznych na przewodność elektryczną”,
dr. J. Groszkowski: „Demonstracja zjawiska
przemagnesowywania ciał ferromagne-
tycznych” z sprawozdaniem komisji dla
zorganizowania sekcji pedagogicznej. (nw)

LITERATURA

Drugie wydanie „Korsarza”. Arcydzieło
Joseph'a Conrada, wydane w przekładzie
J. B. Rychlińskiego przez Dom Książki
Polskiej, doczekało się w krótkim stosun-
kowo czasie drugiego, poprawionego wy-
dania. Jest to radosny objaw poczytności,
jaką genialny pisarz u nas sobie zdobywa.
W „Korsarzu” jest on znów piewą wiel-
koduszności tak jak n. p. w „Ocaleniu”.
Trudno być bardziej ludzkim a zarazem
bardziej wzniosłym. Odклада się „Korsar-
za” z poczuciem, że przeżyło się coś nie-
wystawionemu szlachetnemu i uszlachetnia-
jącego. Z Conradem jest się zawsze zdala
od przyziemności jeżeli idzie o świat mo-
ralny, a na szczytach twórczości poety-
kiej, jeżeli idzie o sztukę pisarza. (ln)

MUZYKA

Dzieło polskie o Chopinie we Francji.
Za parę tygodni ukaże się w druku w Pa-
ryżu monografia prof. dra Z. Jachimeckiego
o Szopenie w przekładzie francuskim.
Autor rozszerzył ją i niektóre rozdziały na
nowo opracował, tak, że wydanie francu-
skie będzie znacznie obszerniejsze. Nakład
podjęła firma Delagrave. Ostatnie korekty
już gotowe, wkrótce wejdzie dzieło na pół-
ki księgarskie. Przedmowę napisał znany
chopinolog francuski E. Ganche. (mp)

Warszawski Kwartet Smyczkowy, jak
nam z Warszawy donoszą w ostatnich
dniach koncertował znowu z powodze-
niem. Założony został przez Warszawskie
Towarzystwo Muzyczne. W programie o-
statniego koncertu były kwartety: K. B.
Jiraka op. 9 — C. Moll i Adama Wieniaw-
skiego (autora „Megae”) drugi kwartet z
opusu 3. W środkowej części tegoż kon-
certu pierwszą wiolinistką kwartetu, p.
Eugenia Umińska - Jaworska przy akom-
paniamencie p. J. Smidowicza odegrała
sonatę skrzypcową Henryka Melcera.

(wm.)

Siegfried Wagner w Scali. Z Medjolanu
piszą nam: W nadchodzącym sezonie tea-
tru Alla Scala znajdzie się cała tetralogia
Wagnera. Do dyrygowania tym cyklem
będzie pozyskany Siegfried Wagner, syn
Ryszarda. Rokowania są już prawie ukoń-
czone.

KRAJOZNAWSTWO

Nowe prezydium Polskiego Tow. Ta-
trzańkiego zostało prawie niezmienione.
Ukonstytuowano się na ostatnim posie-
dzeniu Rady Głównej jak następuje: Pre-
zesem nadal jest inż. Jan Czerwiński z
Krakowa, wiceprezesami: p. prof. dr. Wa-
lery Goetel z Krakowa, Stanisław Osiecki
z Warszawy i dr. Wacław Majewski z
Stanisławowa. Sekretarzem został p. dr.
Emil Stofla zaś głównym skarbnikiem p.
Stefan Porębski. (J. M.)

OCHRONA ZABYTKÓW

Ruina na Lednicy. Przy ruinie romań-
skiej na Ostrowie jeziora Lednicy, dzięki
funduszom udzielonym przez ordynata
Dobiesława hr. Kwileckiego i przy pomocy
finansowej Urzędu konserwatorskiego,
wykonano w bieżącym roku szereg prac,
zmierzających do utrwalenia zaprawa
wapienną murów. Przy tej sposobności
mury ruiny oczyszczono częściowo z ro-
ślinności. Z uwagi na doniosłe znaczenie
tegoż zabytku, zamierza się w roku przy-
szłym przystąpić do gruntownego zabez-
pieczenia murów, a zwłaszcza ich koron,
usunienia gruzów, stanowiących oсыпка
wzdłuż murów. Wtedy dopiero plan i ogóln-
ne założenie tej rezydencji romańskiej z
XI—XII stulecia wraz z kaplicą wystąpią
wyraźnym konturem. Równocześnie mają
być przeprowadzone badania terenowe
przez konserwatora zabytków przedhisto-
rycznych. W ten sposób, ruiny na Lednicy,
posiadające dość bogatą literaturę, będą
ponownie zbadane i pod względem nau-
kowym. Wątpić nie można, że również
sprawa stałej opieki nad ruinami będzie
ostatecznie uregulowana. Życzliwość, oraz
docenianie wagi zabytkowej danego objek-
tu, jakie okazuje obecny ich właściciel,
rokuje w tym kierunku pomyślne rozwią-
zanie postulatów, który dla historii naszej
kultury posiada pierwszorzędne znaczenie.

(p)

Muzeum nie musi być trupiarnią. Już
i w Ameryce zaczyna budzić się reakcja
przeciw szablonom muzealnym, dzięki
któremu muzea stają się składami okazów,
pretendującymi do charakteru instytucji,
mających dopomagać wiedzy, a w istocie
przedstawiających niewielką wartość dla
nauki, tj. dla tych, którzy chcą na podsta-
wie okazów naukowo pracować. Miesięcz-
nik nowojorski „Creative Art” („Sztuka
twórcza”) zajął się kwestią muzeów w ar-
tykule G. Erlingtona. Pisarz ten twierdzi,
że muzea powinny być swem urządzeniem
przystępne dla ogółu, powinny dawać wy-
początek umysłowy wszystkim, którzy
chcą oderwać się od wiru życia i ode-
chnąć atmosferą sztuki. Niech więc bę-
dą urządzone jako mieszkania, wyposażo-
ne w dzieła sztuki i w okazy przemysłu
artystycznego, gdzie będzie można spędzić
parę chwil na używaniu sztuki. (oz)

PISMA NADEŚLANE

„Muzyka Kościelna”. Nr. 10/11. Treść:
Podziękowania. — Artur Marja Świnar-
ski: Wiersz „Święta Cecylja”. — Z pierw-
szego Kongresu muzycznego - liturgicznego.
— Przemówienie prezesa ks. Faustmana,
wygłoszone na otwarciu Kongresu 10-go
września 1929 roku. — Ks. kan. Lewan-
dowski, Pelplin: „Istota i zadanie muzyki
kościelnej”. — Ks. Faustman: „Jakiemi
drogami urzeczywistnimy wskazania za-
warte w „Motu Proprio” i „Divini Cultus”.
— Dr. Kazimierz Zieliński: „Rola intelli-
gencji w ruchu kościelno - muzycznym”.
— Rezolucje. — Kongres a krytyka. — Dr.
Kazimierz Zieliński: „Instrumenty mu-
zyczne na Powszechnej Wystawie Krajo-
wej w Poznaniu”. — Sprawozdanie z kon-
ferencji muzyków kościelnych odbytej w
3 dniu Kongresu. — Sprawozdanie z Wal-
nego Zebrania delegatów chórów kościel-
nych z 10 września 1929.

ZE SZKOŁY I DLA SZKOŁY

O DOBRYM NAUCZYCIELU

Jako jedna z licznych uczeń i wy-
chowane szkolnych śp. dyr. Broni-
sława Geberta chciałabym do za-
mieszczonego na tem miejscu artykułu
dr. Z. Wojciechowskiego dorzucić
jeszcze garść wspomnień osobistych i
nadmienić o zasadach, jakie przyświe-
cały dyr. Gebertowi jako wychowawcy
młodych pokoleń w gimnazjum żeń-
skim im. Słowackiego we Lwowie.

Pamiętam doskonale, jak po egza-
minie wstępnym do tegoż gimnazjum
śp. dyr. Gebert przemówił do nas te
słowa: „Choć jesteście jeszcze dziećmi,
pamiętajcie zawsze, żeście Polkami, że
uczyć was i kształtować będziemy nie
tylko dla waszej własnej korzyści, lecz
również na przyszłe obywatelki —
może Bóg da — wolnej już Polski”.

Słowa te wypowiedziane rok rocznie
do wstępującej do uczelni dziatwy, nie
były czczym frazesem. Osiem lat, spę-
dzonych w temże gimnazjum, przeko-
nały mnie, że z każdego słowa i czynu
śp. Geberta przebijał prawdziwy duch
polski.

Dzięki wytrwałej Jego pracy za-
kład nasz stał się najlepszym gimna-
zjum nie tylko we Lwowie ale i w
całej Małopolsce. (Do dnia dzisiejsze-
go zaleca się hospitowanie w tym za-
władzie). Dyr. Gebert nie tolerował
nieuctwa i protekcji. Kto nie potrafił
lub nie mógł stanąć na wysokości
wymagań, odpadał po kilku ty-
godniach. Nie pomagały żale i dowo-
dzenia, że gdzieindziej jest inaczej. Śp.
dyr. Gebert wybierał najlepsze rozpo-
rządzone siły profesorskie (wśród po-
lonistów prof. Pini, Kosowski itd), a
przy egzaminach dojrzałości starał się
o najostrożniejszych inspektorów. Owo-
ce tych starań były wspaniałe. Uczelnia
wydała bardzo zdolne i dzielne jednost-
ki kobiece, dziś już całe szeregi leka-
rek, inżynierek, prawniczek i litera-
tek. A każda z nich zachowała gorące
umiłowanie ojczyzny i głębokie uko-
chanie zakładu, w którym zdobyła
wiedzę.

Ze ścian szkolnych patrzyły na nas
przez owe lata niewoli portrety kró-
łów polskich i bohaterów narodowych.
Olbrzymie popiersie Juliusza Słowac-
kiego, „patrona” naszego, znajdowało
się na honorowym miejscu. Ze spe-
cjalną systematycznością przestrzega-
no poznania historii ojczystej i języka
ojczystego oraz literatury. Co więcej,
słowa wieszczów wcielano w czyn.
Przypominam sobie wystawiane kilka
razy do roku na naszej małej, prymy-
tywnej scenie szkolnej urwyki z „No-
cy Listopadowej”, „Wesela” itd. Pło-
miennie słowa wieszczów ryły w roz-
entuzjasmowanych sercach dziewcząt
niezatarzane zasady i wspomnienia. Kul-
tywowano również i muzykę polską,
dając nam za nauczycieli śpiewu wy-
bitne sily konserwatorjum lwowskiego.
Jako mała dziewczynka śpiewałam
przy krosnach w pięknym kontuszu
scenę ze „Straszego dworu” Moniusz-
ki. Dziś jeszcze widzę dyr. Geberta,
ściągniętego sznury kurtyny i śledzą-
cego wrażenia malujące się na twa-
rzach młodzieży, p. dyr. Gebertową
zaś kierującą osobiście próbami, a po-
tem stale nam suflerującą. Kochane i
nigdy niezapomniane czasy.

Śp. dyr. Gebert prowadził również
liczne gimnazjalne wycieczki krajo-
znawcze, dobierając sobie do pomocy
odpowiednich profesorów. W ten spo-
sób zdeptaliśmy prawie całą Małopol-
skę, poznając jej pamiątki historyczne
i bogactwa naturalne. Dla starszych uc-
nicien organizował dnia wycieczki
zbiorowe do Włoch i Grecji, zyskując
uczestniczkom wstęp do Watykanu i
specjalne błogosławieństwo Ojca św.
Potem my, młodsze, z zapartym od-
dechem słuchałyśmy referatów z prze-
zrocami i opowieści starszych kole-
żanek.

Oboje pp. Gebertowie byli twórcami
tężyzny umysłowej naszego gimna-
zjum. Wśród najzdolniejszych uczeń
wyrabiała się szlachetna rywalizacja
w nauce, a owocem jej był wysoki po-
ziom ogólny. Śp. dyr. Gebert zaprowa-
dził piękny zwyczaj dawania złotych
medali za egzamin dojrzałości zdany
z oznaczeniem. Z jednej strony meda-
lu umieszczony był orzeł polski i na-
zwa gimnazjum, a z drugiej nazwisko
odznaczonej uczennicy. Piękna to pa-
miątka, która do dnia dzisiejszego jest
przypomnieniem, aby żyć i pracować
według haseł i zasad naszego gimna-
zjum.

Gdy przed trzema laty odwiedziłam
pp. Gebertów w Gdyni, zastałam dy-

rektora siedzącego na werandzie i za-
patrzonego w morze.

W czasie rozmowy wypowiedział
następujące słowa: „Wy, wówczas
dzieci, nawet nie domyślaliście się, ile
trzeba było znieść szukan i grób au-
strjackich za szczerą polskość naszego
zakładu. No, ale pierzchły zle mary.
Cieszymy się szczęśliwą terażniejszo-
ścią”.

Cześć Jego gorliwej pracy i świetla-
nej pamięci!

Włodzimiera Jarochowska.
Poznań.

SPOSTOPNOWANA MUZYKA

Przed kilku miesiącami, za rządów
ministra W. R. i O. P. dra Świtalskie-
go, ukazał się okólnik (z dnia 2 lutego
1929), który śpiew w gimnazjum spy-
cha do roli przedmiotu nadobowiązk-
owego i redukuje do minimum. Nau-
czyciele tracą etaty, młodzież traci kul-
turę muzyczną — oto rezultat tej „re-
formy”. Nie trzeba więc, aby przeszły
niepostrzeżenie, tonąc w pismach fa-
chowych, rezolucje zjazdu nauczycieli
śpiewu i muzyki w seminarjach nau-
czycielskich podczas P. W. K. Zajął
się on obszernie tą doniosłą dla naszej
kultury a tak ujemną zmianą, uchwa-
lając przeciw niej energiczny protest.
Treść jego i argumenty przedstawiają
się w skróceniu jak następuje:

Zjazd protestuje przeciw redukcji
śpiewu i muzyki w gimnazjach, prze-
ciw zdyskwalifikowaniu wysokiego
stanowiska pedagogicznego, jakie bez-
sprzecznie te przedmioty posiadają i
spychaniu ich do przedmiotów drugo-
rzędnej wartości przez postawienie ich
do wyboru młodzieży, jako przedmio-
tu nadobowiązkowego. Przy powolnem
rugowaniu rodzimej muzyki ze szkół,
młodzież idąc za naturalnym popędem
potrzeby muzyki i śpiewu, zatrąwa
sobie duszę dzisiejszą bezwartościową
muzyką kabaretową. Rozporządzenie
ministerstwa wywołało zwłaszcza na
kresach wschodnich i zachodnich, ży-
we oburzenie, któremu prasa dała wy-
raz niejednokrotnie. To też zjazd do-
maga się, aby krywdzący kulturę mu-
zyczną okólnik został zniesiony i by
nauce śpiewu przywrócono stanowi-
sko, jakie jej się ze względów pedago-
gicznych i społeczno-kulturalnych na-
leży. Nadto zjazd zwraca uwagę na
kształcenie nauczycieli na t. zw. kur-
sach pedagogicznych dla maturzystów
szkół pedagogicznych dla maturzy-
stów szkół średnich i żąda, aby jed-
nym z zasadniczych warunków przy-
jęcia na ten kurs był egzamin z muzy-
ki i śpiewu, odpowiadający poziomem
swoim wykształceniu maturzysty se-
minaryjnego.

Wiadomo, że rozporządzenie to by-
ło podyktowane myślą o odciążeniu
młodzieży, przeładowanej godzinami
szkolnymi, oraz przypuszczeniem, że
umunyknięcia ucznia dokonana już
7-mioletnia szkoła powszechna. Co do
pierwszego, to nie można jednego
przedmiotu wykluczać (śpiew), a z in-
nego czynić „Benjaminika” (wychowa-
nie fizyczne). Nauka śpiewu w szkole
powszechnej u nas jeszcze jest w po-
wójkach i daleko jej do ogólnego u-
muzycznienia młodzieży. Poza tem
nauka śpiewu to nie jest zwykła go-
dzina, która umysł ucznia obciąża no-
wą wyteżoną pracą naukową. Prze-
ciwnie, odciąża go ona, przez skiero-
wanie uwagi na zupełnie inny zakres:
na sztukę.

Okólnik okazał się w następstwach
szkodliwym i należy go co rychlej od-
wołać. Nie mówiąc już nawet o strata-
ch, jakie ponieśli nauczyciele, trzeba
zdać sobie sprawę z następstw, jakie
to dla kultury za sobą pociągnie.
Szkoły zawodowe muzyczne nic tu nie
poradzą. Kształcą one nieliczne jed-
nostki na zawodowców lub amatorów,
lecz nie wychowują szerszych warstw
w ukołaniu muzyki, tak jak to może
uczynić szkoła średnia. W ten sposób,
jeśli nawet szkoły muzyczne dostarczą
wykonawców, czyli „producentów”
muzyki, to ze szkół średnich nie będą
wychodzili jej „konsumenci”. A prze-
cież „popyt” jest w tym razie co tak
samo ważny, jak „podaż” i jeden od
drugiego zawisł.

S. K.

KSIAŻKI NADEŚLANE

„Wydawnictwa Informacyjno - Adreso-
we Przemysłu Polskiego”. I. Przemysł hu-
tniczny i metalowy. Warszawa 1929. Nakł.
„Ligi Pracy”.

Przedłużenie życia przez obcięcie głowy

Pominąwszy okoliczność dobrze znaną, że w ciele człowieka i zwierząt wyższego gatunku po ścięciu głowy spora ilość tkanki pozostaje przy życiu jeszcze przez kilka dni, jest rzeczą dowiedzioną, że zasadniczo po ścięciu głowy życie jako całość prawie natychmiast zamiera. Tymczasem u niektórych owadów bywa tak, że po odcięciu głowy ciało żyje nadal, w warunkach fizjologicznych prawie niezmiennych. Uczni tłomacza ten objaw niewielkim znaczeniem, jakie zwoje nerwów i naczyń krwionośnych, prowadzące do mózgu, posiadają dla życia owadów.

Ciekawe doświadczenia, dokonane przez uczonych francuskich, dowiodły, że niektóre gatunki gąsienic żyją nadal po odcięciu głowy z tą tylko różnicą, że ruchy ich są powolniejsze aniżeli poprzednio. Zamieniają się one w poczwarki, z których po upływie normalnego okresu wychodzą motyle, również bez głowy lecz pełne życia, niczem nie różniące się od motyli z głową.

Jeden z uczonych francuskich, pan P. Camboué, stwierdził na pewnym gatunku motyli z Madagaskaru tak silną żywotność, że postanowił zbadać systematycznie zagadnienie długotrwałości życia tych motyli po odcięciu głowy. Doszedł on do wniosku, że motyl z odciętą głową żyje dłużej aniżeli normalny, jak gdyby ten ostatni skracał bytowanie skutkiem dodatkowych funkcji fizjologicznych, jakie musi spełniać jego mózg. Oto wyniki niektórych doświadczeń — z ilością 24 spostrzeżeń — dokonanych na wyżej wspomnianym gatunku motyli:

- 1) Samiec z nieobciętą głową żył średnio 7 dni, a najwyższej 10 dni.
- 2) Samiec z obciętą głową żył średnio 13 dni, a najdłużej 18 dni.
- 3) Samica z nieobciętą głową żyła średnio 7 dni, a najdłużej 11 dni.
- 4) Samica z obciętą głową żyła średnio 10 dni, a najdłużej 16 dni.

Pan Camboué rozszerzył swoje doświadczenia jeszcze na inne gatunki motyli, żyjących na Madagaskarze, i otrzymał wyniki analogiczne. Zaznacza on, że dokonał swych doświadczeń przed i po wykonaniu przez owady swych czynności rozrodczych, co dowodzi, że odcięcie głowy nie przeszkadzało im w wykonywaniu jakichkolwiek funkcji fizjologicznych. Zastanawiając się nad tym nieznanym dotąd, a niezwykłym objawem żywotności owadów, pozbawionych głowy, pan Camboué wyjaśnia, że życie bez głowy jest powolniejsze i, że zużywają one bezsprzecznie powolnie zasoby swej żywotności.

RADJO

Programy radiofonijne

Środa, dnia 4 grudnia 1929 r. r.

Poznań (335 m) godz. 13.00 sygnał czasu; godz. 13.05 koncert gramofonowy; godz. 14.00 notowania giełdy pien. i zboż. towarowej; godz. 14.15 komunikaty gosp. roln., PAT, sprawozdanie o ruchu statków itd.; godz. 16.55 pogadanka francuska (wygłosi p. Omer Neveux); godz. 17.15 audycja dla dzieci w wykonaniu „Wujcia Czesia”; godz. 17.45 godzina niespodzianek; godz. 18.45 nadprogram; godz. 19.05 „Silva rerum”; godz. 19.25 „Żywe iskry” — recytacje (wygłosi prof. Oskar Zawrocki); godz. 19.45 kronika „Tygodnia Radjowego”; godzina 20.05 odczyt p. t. „Eskimowie — ich charakter i stosunki społeczne (wygl. p. płk. Piekucki); godz. 20.30 koncert ludowy firmy F. Lisiecki, Poznań. Wykonawcy: Orkiestra 57 p. p. pod batutą por. Jarosława Vorela, Kajetan Koczyński, baryton, J. Adwiga Komorowska (akomp.); w przerwach od godz. 21.15 — 21.30 kwadrans literacki (transmisja z Warszawy); godz. 22.00 sygnał czasu — komunikaty PAT i sportowe; godz. 22.15 radiografja; godz. 22.45 muzyka taneczna z winiarni „Carlton”.

Warszawa (1412 m) godz. 12.05 muzyka gramofonowa; godz. 13.10 komunikat meteorologiczny; godz. 15.00 komunikat go-

spodarczy; godz. 15.45 komunikat harcarki; godz. 16.15 program dla dzieci; godz. 16.45 muzyka gramofonowa; godz. 17.15 „W puszczy kurpiowskiej” — wygl. p. Adam Chętnik; godz. 17.45 muzyka Fr. Lehara, w wykonaniu orkiestry P. R.; godzina 18.45 transmisja z Wilna 60-go kwadrans Akademickiego; godz. 19.35 skrzynka pocztowa rolnicza; godz. 20.15 feljeton p. t.: „Sentymenty artylerzystów” — wygl. p. Andrzej Wodzinowski; godz. 20.30 koncert kameralny. I. G. Fauré: Sonata na skrzypce i fortepian; godz. 21.10 kwadrans literacki. Fragment z powieści Marji Rodziewiczówny p. t. „Lato leśnych ludzi”; godz. 22.10 feljeton p. t. „Murzyni w obu Amerykach” — wygl. p. Janusz Makarczyk; godz. 22.35 komunikaty PAT; godz. 23.00 muzyka taneczna.

Katowice (409 m) godz. 12.05 koncert z płyt gramofonowych; godz. 16.00 audycja dla dzieci i młodzieży p. t. „Św. Mikołaj”; godz. 16.45 koncert gramofonowy; godz. 17.15 Olga Regorowiczowa: „Ślask w świetle nowych badań naukowych”; godz. 17.45 koncert popularny; godz. 19.20 Kamila Nitschowa: „Gospodyni ślaska”; godz. 20.05 odczyt Rutkowskiego; godz. 20.30 transmisja z Warszawy; godz. 22.10 inż. Stanisław Nitsch: „Feljeton przygodny”; godz. 22.35 komunikaty PAT; godz. 23.00 skrzynka pocztowa w języku francuskim.

Niewa dobrego odbioru bez lamp radjowych

PHILIPS MINIWATT

RUCH W TOWARZYSTWACH

— Tow. Powstańców i Wojaków im. gen. J. Hallera — Poznań-Jeżyce. Plenarne zebranie odbędzie się we wtorek, dnia 3 bm. w lokalu p. Kasperkowej, ul. Kraszewskiego 16 o godz. 20.

— Cech Krawiectwa Damskiego. Zebranie odbędzie się dnia 3 bm. o godz. 20 u p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej.

— Polski Zw. Lokatorów R. P. Zebranie plenarne odbędzie się w środę, dnia 4 bm. o godz. 19 w lokalu p. Koniecznego, ul. Masztalarska 2. Wstęp tylko za okazaniem legitymacji członkowskiej.

— Tow. Kobiet „Wzajemna Pomoc”. Zebranie plenarne odbędzie się 4 bm. na małej sali Domu Królowej Jadwigi o godzinie 19. Wykład wygłosi p. pułk. Zagórska pt. „W obronie ziemi”.

— Tow. Muzyczne Kolejarzy. Zebranie plenarne odbędzie się dnia 4 bm. o godz. 18.30 w jadalni Gł. Warsz. i Kl.

— Chrześć. Związek Zaw. Dozorców Domowych. Zebranie w środę, 4 bm. o godz. 18 u p. Grotowskiego, D. Wilda 71.

— Stow. Młodzieży Polskiej — Boże Ciało. Zebranie plenarne odbędzie się d. 4 bm. o godz. 19.30 w ognisku przy W. lach Jagielly.

— Filja Czeladzi Piekarskiej Z. Z. P. Nadzwyczajne zebranie związkowe odbędzie się dnia 4 bm. o godz. 15 w lokalu p. Świtalskiego, ul. Podgórna 13.

— Męski Chór Seraficki przy kościele OO. Franciszkanów. Zebranie, plenarne odbędzie się w środę, dnia 4 bm. o godz. 20 w salce OO. Franciszkanów przy ulicy Franciszkańskiej. Ze względu, że jest to ostatnie zebranie w b. r., uprasza się o liczny udział.

— Tow. Uczestników Powstania Włp. Poznań-Wilda. Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek, dnia 5 bm. o godz. 19 w lokalu p. Zawadkowej, G. Wilda 75. Referat wygłosi p. naczelnik Chybiński.

— Związek b. niższych funkcjonariuszy Policji Państwowej. Zebranie odbędzie się w czwartek, dnia 5 bm. o godz. 19.30 w lokalu p. Dudzińskiego, ulica Wroniecka 4.

— „Odrodzenie” św. Łazarz. Dnia 30 listopada zmarła członkini stowarzysze-

nia śp. Salomea Śmigowska. Pogrzeb odbędzie się 4 bm. o godz. 15.15 z domu załoby, ul. Marsz. Focha 70. Msza św. za duszę śp. Śmigowskiej odprawi się w czwartek, 5 bm. o godz. 6 w kościele Matki Boskiej Bolesnej na św. Łazarzu.

— Tow. Przem. „Dźwignia” — Łazarz. Miesięczne zebranie odbędzie się w czwartek, dnia 5 bm. o godz. 20 w lokalu posiadzeń p. Dusika, ul. Marsz. Focha 62.

— Poznańskie Towarzystwo Pływackie. Zebranie plenarne odbędzie się w czwartek, 5 bm. o godz. 19.30 w lokalu p. Duchowskiego, św. Marcin 66. O liczny i punktualny udział członków uprasza Zarząd.

— Tow. Kobiet na Wildzie. Plenarne zebranie odbędzie się dnia 5 bm. o godz. 7 wieczorem na salce prafulnej.

— Koło Śpiew. „Chopin”. Zebranie odbędzie się w czwartek, 5 bm. o godz. 20 w sali p. Fiedlerowej przy ul. G. Wilda. Obecność wszystkich członków tak czynnych jak i nieczynnych konieczna, celem omówienia ważnych spraw.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: H. K. z prośbą o opiekę dla siebie i synów 15 zł. — W. K. z podziękowaniem za wysłuchaną prośbę 10 zł. — F. Babstowa z podziękowaniem za otrzymane łaski z prośbą o dalsze, 30 zł. — M. S. wygrany zakład 5 zł. — Wacław Cybertowicz 5 zł. — A. R. 5 zł. — Marja Puzyńska z Puszczyczkowa 25 zł. — K. Gorzelańczyk z prośbą o lepszy wzrok dla syna 5 zł. — Kazimierz Sokolowski z podziękowaniem Sercu Jezusowemu za wyratowanie z niebezpieczeństwa 10 zł. — C. L. 5 zł. — Fr. Klimek, Poznań, 2 zł. — N. N. 10 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 197.50 zł.

Na tanie kuchnie dla biednych m. Poznania: Rodzina Anson 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 50 zł.

Na chleb św. Antoniego: Julja Skorwider 1.50 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 98.70 zł.

Na Tow. Opieki nad Inwalidami: Rodzina Anson 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowanymi 10 zł.

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Janina Barbara Pitula, uczeń szkolna, 12 l. Wojciech Krawczak, str. pocztyljon, 41 l. Michalina Kozłowska, z domu Kaczmarskiej, 70 l. Wanda Derpińska, 4 m. 12 dni. Leokadja Wanda Cichocka, z domu Szablowska, 54 l. Zofja Hukówna, 4 l. 8 mies. 8 dni. Karol Muszkieta, tokarz, 31 l. Salomea Śmigowska, 23 l. Ignacy Siwiński, 1 mies. 8 dni.

SKRZYNKA DO LISTÓW

— P. Leonard Jakrzewski, Jarocin. Radzimy propozycje swe przedstawić wprost zainteresowanym czynnikom. Pisać o tem nie będziemy. (K.)

— W. P., Gębice. „Popfilm”, Poznań, ul. Grunwaldzka 3. St. Martynowski i Ska., Poznań, ul. Ratajczaka 8. (K.)

— A. K. 01713. Wymienionego banku nie znamy, to też trudno nam orzec, czy zasługuje na zaufanie. Podobnego rodzaju interesy uprawia także wiele małych

(żydowskich przeważnie) banków w Polsce. Dla nabywców pożyczki interesy te nie są korzystne, z powodu wygórowanej ceny nabycia. Radzimy zachować ostrożność. Co do obecnej propozycji, to przedstawia się ona (może pozornie) korzystniej od innych; sądowe dochodzenie pretenzji jest jednak utrudnione, choćby z tego powodu, że należy do kompetencji sądu zagranicznego; sprawa ubezpieczenia nie jest dokładnie określona. (K.)

— P. Jan Hamerliński. Zona ma również prawo do spadku. W wypadku niniejszym dziedziczy połowę. (K.)

— P. F. Piechocka. Radzimy polecić adwokatowi wytoczenie firmie procesu. (K.)

QUATRE VALETS

PERFUMY
WODY
KWIAKOWE
MYDELA
PUDEK

PREPUMERIA
SZACH WARSZAWA

l'w 439

OD PÓŁ WIEKU POWSZECHNIE ZNANY ZE SKUTECZNOŚCI

ARAGO

NISZCZY BRODAWKI SKÓRY STWARDNIENIA WARSZAWA

ODCISKI ZADAĆ WSZĘDZI

Piegi Pryszcze Liszaje Plamy pewnie usuwa KREM VENUS

Cudowny zapach Perfumy Wody kwiatowe Mydło i puder

pluie de fleurs

J. SZACH Warszawa. Tw 68

WŁASNY WYRÓB KONFEKCIJ MEJSKIEJ I CHŁOPIĘCEJ

RZETELNE NAJTAŃSZE ŹRÓDŁO ZAKUPU!

E. GRZEŚKOWIAK POZNAŃ, RYNEK 83

IRYSY

E. WEDEL

Pp 5798-62271

Serdeczne podziękowanie

wyrażamy Wielebnemu Duchowieństwu, Krewnym, Przyjaciołom, Znajomym, Współpracownikom, Delegacjom, Stowarzyszeniom, Pracownikom i wszystkim tym, którzy oddali ostatnią przysługę i przesłali słowa pociechy z powodu zgonu męża i ojca naszego, ś. p.

Leona Schedlin - Czarlińskiego
Żona i dzieci.

dw 3097

Zniżka cen Kawy Brazyljańskiej

Z spadkiem cen na rynku światowym obniżam ceny na kawę brazyljańską.

Cena za 1/2 kg. dotychczasowa teraz

Nr. 25 Ekonomiczna	zł 5,60	zł 5,20
Nr. 18 Brazyljańska	zł 5,40	zł 5,00
Nr. 14 Santos Ia	zł 5,00	zł 4,60
Nr. 12 Santos II	zł 4,00	zł 3,60
Nr. 10 Santos III	zł 3,60	zł 3,20

WIELKA PALARNIA KAWY St. Milachowski POZNAŃ ulica Franciszka Ratajczaka 40.

Dnia 3 grudnia 1929 r. zakończyła swój żywot doczesny, opatrzona Sakramentami św., po krótkich lecz ciężkich cierpieniach, moja najukochańsza żona, nasza najdroższa i nigdy niezapomniana matka i babcia, ś. p.

z Hoffmanów

Prakseda Piskorska

przeżywszy lat 62. Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 6. b. m. o godz. 13,30 z domu żałoby przy ulicy Kolejowej 48, o czym zawiadamia

Poznań, Kostrzyn, Borek.

w ciężkim smutku pogrążony
mąż z dziećmi.

dw 3506/7

Dnia 2 grudnia r. b., rano o 8,45, opatrzona Olejami św., zmarła na udar serea, w 51 r. życia, moja najdroższa żona, nasza najukochańsza matka i moja córka, ś. p.

z Powelów

Helena Mikołajewska

Pogrzeb odbędzie się w piątek, 6 grudnia r. b. o godz. 15 z domu żałoby, ulica Wyspiańskiego 15, na cmentarz parafjalny w Górczynie. Msza św. żałobna za duszę drogiej Zmarłej odprawi się w sobotę, 7 b. m. o godzinie 9 w kościele na św. Łazarzu.

W ciężkim smutku pogrążeni
mąż, ojciec, dzieci i rodzina.

dw 3905

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Dlaczego radują się tak nasze pieśczołki?

Otóż firma

Walerja Patyk

Aleje Marcinkowskiego 6
(przy poczcie)

przygotowała Pw 7599-497

najpiękniejsze figielki

z czekolady i marcepanu,

pierniczki ozdobne i atrapki śliczne napelniane

Proszę obejrzyć okna wystawowe!

Droga do nas opłaci się,
bo wszystko piękne, dobre i niedrogle.

Dnia 30 listopada 1929 r., o godz. 11,30, zasnęła w Bogu, po krótkich, lecz ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza kochana i nigdy niezapomniana szefowa, ś. p. zw 20 535

z Szablikowskich

Leokadja Wanda Cichocka

W Zmarłej utraciliśmy szlachetną i zącą chlebobawczynię.

Cześć Jej pamięci!

Personel
Dostawcy.

W sobotę, dnia 30. XI. 1929 r., zmarł po długich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami, ś. p. zw 20550

Karol Muszkieta

tokarz Tow. Akc. „Wiepofana“

W Zmarłym straciliśmy gorliwego pracownika oraz Kolegę.

**Tow. Akc. „Wiepofana“
oraz pracownicy.**

W dniu 1 grudnia 1929 r., zasnął w Bogu, po długich cierpieniach, ś. p. zw 20 540

Stanisław Kandulski

pozasłużbowy konduktor tramwajowy
przeżywszy lat 58.

W ciężkim smutku pogrążeni
żona Berta Kandulska z domu Giese
Fryderyk Kandulski.

Poznań, 3. 12. 1929.

Pogrzeb odbędzie się w środę, 4 b. m., o godz. 3 po południu, z kostnicy cmentarnej św. Łukasza przy ul. Grunwaldzkiej.

Podziękowanie.

Ciężko dotknięci nagłą śmiercią najdroższego męża i ojca, ś. p. zw 20 532

Alfreda Haicha

składamy tą drogą stokrotnie

Bóg zapłać!

wszystkim, którzy wzięli udział w pogrzebie, za słowa pociechy i za złożenie wieńców. Towarzystwu Akc. „Perun“ Warszawa, Spółce Handlowej i Gazomierzy „Habill“, Personelowi urzędniczemu i fabrycznemu firmy „Gaz“ oraz wszystkim Krewnym, Przyjaciółom i Znajomym Zmarłego.

Żona i synowie.

Dla zdrowych i cierpiących!

Od 26 lat znane nacieranie uśmierza szybko i pewnie wszelkie dolegliwości natury reumatycznej, gośćcowej, nerwobóle, ból głowy, zębów i t. p.

ICHTIOMENTOL Wszędzie do nabycia.

Skład wysyłkowy Ichtimentolu:

Laborat. chem. aptekarza Mra. Szymona Edelmana
we Lwowie, Teatyńska 16.

Zwapienie żył. Zdenerwowania osłabienia Zadać
bezpłatnej broszury o nieszkodliwym
leczeniu domowym od

Dr. GEBHARD & Co., Gdańsk. nr. 56.
Pw 7097/44,26

POMOCNIK

z branży kolonijanej może się natychmiast zgłosić,
jako kierownik filii w Ostrowie. Potrzebna kaucja
2000—3000 zł. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego
pod zw 20526

Podróżującemu

który odwiedza stale miasteczka w woj. poznańskim i pomorskim, oddamy pokupny bezkonkurencyjny artykuł do sprzedaży z branży chemicznej za wysoką prowizję. Pierwszeństwo mają panowie odwiedzający fabryki mebli i pracownie stolarskie. Piśmienne oferty prosimy do eksped. Kurjera Poznańskiego pod Kw 1305

Inżynier ruchu

(do tej pory w Niemczech), lat 36, z długoletnią praktyką w fabryce narzędzi i budowy maszyn, energiczny i rzutki, poszukuje stanowiska jako kierownik ruchu, konstruktor lub kalkulator. Oferty uprasza do eksped. Kurjera Pozn pod zw 20 541

Świąteczne czyszczenia

Elektroluxem odkurzania i czyszczenie parkietów przed
wczesne zamówienia przyjmuje Biuro Posłańców Miej-
skich, ul. Woźna 11. Telefon 1560. Kw 1819

Mydło Piękności

preparat z palm i oliwek.
Najprostszy środek do wywołania świeżości i piękności cery.

Krem do golenia Palmolive jest idealnym środkiem do golenia.

MYDŁO PALMOLIVE

Żądać wszędzie.

Wyl. reprez. na Polskę i Gdańsk:

McDougall & Co., Warszawa, Bielańska 4. Tel. 99-66

Tw 774

RADJOSŁUCHACZE!

W środę, dnia 4 grudnia rb. o godzinie 20³⁰ do 22
odbędzie się

KONCERT

f-mg **F. Lisiecki, Dom Konfekcyjny**

Sp. Akc. w Poznaniu, St. Rynek 98/100.

W programie muzyka lekka w wykonaniu mistrzowskiej orkiestry 57 p. p.

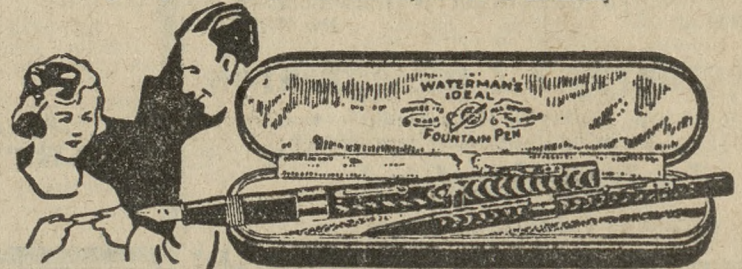
Produkcje wokalne wykona p. **Kajetan Kopczyński.**

Pw 7615-49,97

Pamiętajcie,

że wieczne pióro Watermana
jest najlepszym
podarkiem gwiazdkowym

Waterman

jest zawsze chętnie widzianym upominkiem.

Tw 777

ŚLEDZIE opiekane i Bydłingi

oraz wszelkiego rodzaju konserwy rybne znanej marki

„NORDIA-HAWA” Dziedzice, Śląsk

Fabryka Konserw Rybnych i Wędzarnia Ryb

Przedst. A. Krakowski, Poznań, Szyperska 7. Tel. 34-96.

Kw 1869

NA GWIAZDKĘ...

Na gwiazdkę i na każdy wieczór zimowy najmiłą rozrywką każdej rodziny jest

kino domowe
Pathe-Baby

Najmiłą i gwarantującą absolutne bezpieczeństwo, gdyż wyświetlane filmy są niepalne. Tw 776

Na składzie posiadamy wielki wybór filmów: naukowych, podróźniczych, komicznych, dramatów, religijnych...

Aleksander Koch & Co., Warszawa, Sienkiewicza 2. Telefon 234-05.

Przedstawiciel **Kaz. Greger,** Poznań, 27. Grudnia 20.

Amerykański wynalazek
NOWOŚĆ
nietłukące się

szkła do zegarków,
okrągłe i fasonowe
poleca

firma: **W. MAYER** wiaśc. L. Nałaskowski, ul. Nowa 11.

Pw 6289-41,327

**PRAWDZIWA
ELEGANCJA**

polega

na **ORYGINALNOŚCI**

nie należy nosić tego, co wszystkie
Panie już noszą. Najmodniejsze pończochy w kilkudziesięciu odcieniach
poleca

Pw 7590-49,2

S. KACZMAREK, UL. 27 GRUDNIA NR. 20.

Fabryka cegły wapiennej

połączona z tartakiem, do tego 42 morgi ziemi zaraz do sprzedania względnie wydzierżawienia, lub przyjmę odpowiedniego współnika. Ewentl. zamiana nie wykluczona. Miasto powiatowe, seminarjum, Gimnazjum na miejscu. Oferty do eksp. Kurjera Poznańskiego pod nw 5452

Poważna firma w Warszawie
poszukuje **energicznego**

przedstawiciela

mającego dobre stosunki w przemyśle metalowym w Poznaniu. Oferty prosimy kierować pod: „L. B.” do Tow. Rekl. Międz. g. r. Rudolf Mosse, Warszawa, Marszałkowska 124.

Tw 781

UWAGA!

Do PP. Zastępczyn i Zastępców losowych!
Wysyłamy do Was naszego inspektora!

Wzywamy wszystkich, którzy dotąd sprzedają obligacji premjowych i dolarowych, na raty się już zajmowali, jakoteż i tych, którzyby sprzedają i zająć się chcieli, by we własnym interesie zgłosili się osobiście od godz. 10 rano do 1 w pol., do p. H. Frischa:

w dniu 4 i 5 grudnia r. b. w POZNANIU, Hotel Monopol,
w dniu 6 i 7 grudnia r. b. w GNIĘZNE, Hotel Centralny,
w dniu 8 i 9 grudnia r. b. w INOWROCŁAWIU, Hotel pod Złotym Lwem
w dniu 10 grudnia r. b. w KALE, Hotel Polonia,
w dniu 11 grudnia r. b. w CHOJNICACH, Hotel Engel,
w dniu 12 grudnia r. b. w KOŚCIEZYŃNIE, Hotel Dworcowy,
w dniu 13 grudnia r. b. w STAROGARDZIE, Hotel Vorbach,
w dniu 14 grudnia r. b. w TCZEWIE, Hotel Centralny,
w dniu 15, 16 i 17 grudnia r. b. w GRUZIĄDZU, Hotel Centralny

Otrzymaacie gwarantowaną wypłatę najwyższej prowizji ewentualnie stałą pensję i zwrot kosztów podróży. Tw 775

Panowie z najbliższej okolicy zgłaszający się u naszego inspektora otrzymują zwrot kosztów podróży.

Nieruchomość w Międzychodzie do sprzedania

(Składy i mieszkania). Miasto powiatowe nad Wartą przy wielkim jeziorze. Zgłoszenia pod zw 20539 do eksp. Kurjera Poznańskiego.

Od 1 stycznia wakuje posada pierwszej ksiązkowej-bilansistki

Zgłoszenia tylko sił rutynowanych, dobrze poleconych, z odpisami świadectw do Kurjera Poznańskiego pod zw 20531

Z dniem 1 stycznia 1930 r. wakuje posada

ekspedjenta

głównego dokładnie z pracami biurowymi i książkowością. Zgłoszenia uprasza się piśmienne i uwzględnić się tylko siły pierwszorzędne. Pw 7362-65,29

CONCORDIA, OSTRÓW (Wlkp.)

Ziemiopłody, sztuczne nawozy, artykuły budowlane i opalowe

Solidnie zbudowany pawilon uzdrowiskowy

w Parku Wilsona w Poznaniu na sprzedaż.

Informacje: **Związek Uzdrowisk Polskich** w Warszawie, ul. Świętokrzyska 17 m. 4. tel. 434-38.

kw 6508

Osiedliłem się
w **Kórniku**
Rynek 119. Telefon 26.
Dr. med. Hanelt.

Osiedliłem się w Poznaniu
Włodzimierz Suchocki
adwokat.
Kancelarię prowadzi będe wspólnie z
Dr. Zygmuntem Ostrowskim przy ul. Fredry nr. 8,
telefon 58-40. Pw 7803-45,108

POSADZKI PARKIETOWE
dostarcza
Fabryka wyrobów drzewnych
Czesław Leitgeber
Poznań, ulica Naramowicka nr. 25.
Tel. 50-81
zw 19999

Ubezpieczalnia Krajowa w Poznaniu poszukuje dla swego nowowytbudowanego Uzdrowiska w Inowrocławiu od 15 stycznia 1930 r. Pw 7595-49,18

2 pielęgniarzy i 2 pielęgniarek
mających długoletnią praktykę w zakładach wodoleczniczych i obeznanych z obsługą aparatów leczniczych;
laborantki
obeznanej z obsługą roentgena,

gospodyni zarządzającej i kucharki
z długoletnią praktyką w większych zakładach leczniczych.
Piśmienne zgłoszenia z odpisami świadectw należy skierować do podpisanego Zarządu w terminie do 31 grudnia r. b.

Zarząd Ubezpieczalni Krajowej
(—) Wybieralski.

Zastępcy i Subzastępcy losów!
Pierwszorządna instytucja bankowa, która jest „Marką” w Polsce i już wielkie i największe wygrane swoim klientom wypłaciła, daje Wam bezkonkurencyjną największą prowizję — patent i stałą pensję. Napiszcie zaraz pod „Także kontrola losów” do biura ogłoszeń „PAR”, Lwów, Akademicka 14. Pw 7403-72,84

SIWYM WŁOSOM
PRZYWRACA
POD GWARANCJĄ PIERWOTNY KOLOR APTEKARZA
JANA GADEBUSCHA
AXEIA ORIZALINA
BUTELKA 4-7ZL
W APTEKACH DROGERIACH I PERFUMERJACH
LUB WPROST W FIRMIE
J. GADEBUSCH
POZNAŃ, UL. NOWA 7.
(BAZAR).
Pw 7845-48,41

Za darmo
podam każdej pani bardzo skuteczny środek przeciw
upławom
Za szybki skutek pozosta nie mi każda pani wdzięczna. **A. Gebauer, Stettin**, A. 24, Friedrich-Eberstr. 105 (Niemcy.) Dołączyć na portorja. Pw 7807-49,58

JAZ
Francuski budzik precyzyjny.
Pw 1929-71,57

Fortepiany Pianina
Steinway fabryk krajowych jak i zagranicznych na dogodnych warunkach do 24 miesięcy. Harmonje przy wpłacie 250 zł na spłaty po 30 zł miesięcznie poleca
Władysław Kwiatkowski
Poznań, ul. Gwarna 13.
Telefon 24-45, dw 2754

Udział mój
wynoszący 75% w rentownym przedsiębiorstwie wytwórczo-handlowym w Poznaniu, opartem na gotówkowych obrotach odstąpię na korzystnych warunkach. Cena 60 000 zł. Przy absolutnej gwarancji mała wpłata. Wdzięczne pole pracy dla pp. inżynierów i fizyków. Pówd zmiana stosunków. Oferty do „PAR”, Aleje Marcinkowskiego 11, pod 57,73 Pw 780-57,73

TRUSKAWIEC-ZDRÓJ
SEZON ZIMOWY
od 1-go grudnia r. b.
Znakomite warunki leczenia i wypoczynku.
Mieszkania należy zamawiać naprzód i tylko przez
ZARZĄD ZDROJOWY.
npw 5725

ANTONI ROSE NOWA 7/8. Telef. 33-81.
poleca na Gwiazdkę
PAPIER LISTOWY w pięknych pudełkach
WIECZNE ZŁOTE PIÓRA
Waterman, Parker, Montblanc
GARNITURY NA BIURKO
marmurowe, szklane itd.
TEKI i PODKŁADY SKORZANE
ALBUMY do fotografii, pocztówek i poezyj
KARTY do GRY i ZNACZKI PREFERANSOWE
RZEŻBY ZAKOPIANSKIE
w wielkim wyborze, po znanych niskich cenach. dw 3501

Panią ozdobią
piękne pończoszki!
Czy nie pragnie Pani obejrzeć najnowszych kolorów?
Pończochy, rękawiczki, swetry, pulowery poleca tanio
St. Raczyk, Poznań, Stary Rynek 92.
Upominek gwiazdkowy deda się przy zakupach gotówkowych już od zł 8.— poczawszy.
Pw 7616-49,88

CUKROWNIA KRUSZWICA Spółka Akcyjna
ZAPROSZENIE

do zmiany starych akcji na nowe z przerachowania kapitału akcyjnego w myśl rozp. Prez. Rzplitej, z dnia 22. 3. 1928 r. (Dz. Ust. nr. 38, poz. 352).

Walne Zebranie Akcjonariuszów, odbyte w dniu 14 grudnia 1928 r. uchwaliło podwyższyć kapitał akcyjny, wynoszący obecnie zł 3 000 000,— o sumę zł 1 500 000,— t. j. do sumy zł 4 500 000,— przez przelanie części nadwyżki bilansowej, wynikłej z przerachowania majątku Towarzystwa w myśl cytowanego rozporządzenia z dnia 22. 3. 1928 r. do kapitału zakładowego, przyczem zostaną wydane nowe akcje wystawione na okaziciela po nom. zł 1 000,— z kuponem bieżącym od 1-go lipca 1928 r. w zamian za dotychczasowe akcje po nom. zł 250,— i nom. zł 500,— z tem, że posiadacz starych akcji za nom. zł 2 000,— z kuponem za r. 1928/29 otrzyma 3 nowe akcje po nom. zł 1 000,— z kuponem za rok 1928/29.

Bank Cukrownictwa w Poznaniu oraz biuro Cukrowni Kruszwica będą pośredniczyć w miarę możliwości w kupnie i sprzedaży brakujących sztuk do pełnych nom. zł 2 000,— starych akcji.

Kupony starych akcji, po nom. zł 250,— i po nom. zł 500,—, za lata 1928/29 i 1929/30, stają się nieważne. Sąd Grodzki w Inowrocławiu pod datą 24-go kwietnia 1929 r. wpisał podwyższenie kapitału zakładowego na zł 4 500 000,— do rejestru handlowego.

Na tej podstawie podpisana Cukrownia „Kruszwica” Spółka Akcyjna wzywa posiadaczy dotychczasowych akcji po nom. zł 250,— i nom. zł 500,—, ażeby przedłożyli takowe celem zamiany na nowe akcje po nom. zł 1 000,— w biurze Cukrowni Kruszwica lub w Banku Cukrownictwa w Poznaniu, w przeciągu 60 dni od dnia ogłoszenia w „Monitorze Polskim”, czyli do dnia 28. 11. 1929 r.

Kruszwica, dnia 28 listopada 1929 r.

Zarząd.

Narzeczona pisze...

i zaprasza mnie na niedzielę!
Muszę pojechać, muszę zaraz iść na St. Rynek 37 do domu Czerwonej Apteki, aby w firmie
Piotr Pluciński
kupić nowy melonik, pullover, krawat i getry!
Pw 7608-09-4:86/87

Wszelkie
ogłaszane w Kurjerze preparaty perfumeryjno-kosmetyczne jako to: **Masque Rouge, Guerlaina, Arago** na odgniot, **krem Moussona, Meridiol, kosmetyki Dr. Switalskiej** ma stale na składzie:
J. GADEBUSCH
Perfumerja Drogerja
Poznań, ul. Nowa 7. Bazar, telefon 1638, założ. 1869.

DO FILMU
poszukuje się
PANA
rozporządzającego czasem, usposobienia wesołego w wieku 30—35 lat, o tegiej tuszy. Zgłoszenia
HOTEL POLONJA
pokój 219, godz. 8-9 wiecz
zw 20549

100-150 000
potrzebuje większe przedsiębiorstwo na I hipotekę.
Łask. zgł. Kurjer zw 20508

Poważna zagraniczna firma
poszukuje zdolnych
propagandzistek
ewent. pomocnicie sprzedawców na pensję i prowizję. Oferty z opisem dotychczasowej działalności kierować do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 20538

Pokój
ewentualnie dwa pokoje na biuro poszukiwane zaraz, pożądany telefon, punkt obywatelny. Warunek oddzielne wejście. Oferty bez ceny nie będą rozpatrywane. Oferty spieszne wraz z opisem i ceną do Kurjera zw 20533

Na wniosek firmy Irena Cabańska, skład krótkich towarów w Poznaniu, ul. Wielka 19, o udzielenie odroczenia wypłat wyznacza się termin na dzień 21 grudnia 1929 r., pokój 23 tut. Sądu do rozpoznania sprawy. Wierzycieli wzywa się by przybyli na powyższy termin celem udzielenia Sądowi wyjaśnień. Poznań, dnia 27 listopada 1929 r. nw 5819
Sąd Grodzki 2a.

Ubikacji
składającej się z jednego lub dwóch mniejszych pokoi możliwie z telefonem i w centrum miasta poszukujemy zaraz. Oferty prosimy kierować do Kurjera Poznańskiego zw 20530

Technik dentystyczny
dobry w metalu i kauczuku potrzebny zaraz. Spieszne oferty wraz z odpisami świadectw skierować: **W. Stepka, dentysta, Tczew, Rynek 15.**
zw 20545

Krawcy
do warsztatu lub poza dom potrzebni zaraz, tylko pierwszorzędni.
MUSZYŃSKI,
Wały Jana III, nr. 9.
zw 20 523

W salach pałacu Działyńskich na Starym Rynku w Poznaniu, otwartą została od 4 do 15 grudnia r. b.

WYSTAWA OBRAZÓW

z P. W. K. oraz ze zbiorów prywatnych najwybitniejszych artystów malarzy z całej Polski.

Między innymi będą wystawione:
Prof. Axentowicza postacie symboliczne, malownicze sceny z życia Huculów, pejzaże z Wysokich Tatr, Pienin i okolic Podkarpaccich. Falata, Cwiklińskiego, Galka, Filipkiewicza, Kamockiego, wspaniałe historyczne zabytki starej architektury Polskiej. Tondoesa i Fabiańskiego (Kaplica Zygmuntońska, Wawel, Kościół Maryacki i t. d.), kwiaty Grotta i Karpińskiego, sceny rodzajowe i alegoryczne Wlastimila Hoffmanna, duże płótna W. Kossaka, przedstawiające sceny batalistyczne z walk o niepodległość, rodzajowe i alegoryczne dużych rozmiarów obrazy Jacka Malczewskiego jak np. słynny obraz „Zmartwychwstanie”, Stachewicza, Stroynowskiego, Uniezyńskiego, akt Weissa, dzieła Wodzinowskiego, Rapackiego, Wyczółkowskiego i Wygrzywałskiego. Ponadto grafika w dużym wyborze.

PRZETARG PRZYMUSOWY

Nieruchomość położona w **Huciskach** i w chwili uczenia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Huciska, tom I, karta 2, na imię rolnika **Franciszka i Zofii małżonków Kusiów**, zostanie **dnia 24 stycznia 1930 r., o godz. 10 przed południem**, wystawiona na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 4. Nieruchomość jest gospodarstwem wiejskim o obszarze 38 ha 24 a 20 m².
Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej, dnia 25 marca 1929 r.
Rogoźno, dnia 29 listopada 1929 r.

Sąd Grodzki.

H. CEGIELSKI, Spółka Akcyjna w Poznaniu

podaje do wiadomości, że w dniu 15 listopada 1929 r., odbyło się w obecności p. Dr. Stefana Piechockiego w Poznaniu, notariusza na obwód Sądu Apelacyjnego w Poznaniu, losowanie 100 sztuk 8-procentowych obligacji Spółki.

Losowanie przeprowadzono ściśle po myśli warunków i stosownie do planu amortyzacyjnego odnośnej pożyczki i wylosowano następujące numery: 982, 80, 472, 885, 782, 855, 236, 250, 783, 322, 426, 798, 323, 896, 459, 515, 239, 49, 137, 506, 159, 424, 984, 175, 162, 992, 511, 731, 596, 688, 50, 828, 36, 34, 795, 68, 899, 735, 553, 290, 804, 111, 126, 176, 603, 463, 873, 554, 698, 146, 423, 652, 171, 172, 66, 180, 367, 388, 147, 572, 440, 775, 789, 107, 191, 358, 952, 793, 871, 867, 751, 214, 182, 866, 514, 865, 174, 356, 158, 167, 849, 119, 306, 848, 955, 368, 876, 106, 316, 170, 851, 203, 237, 57, 852, 83, 240, 645, 178, 787.

Posiadacz powyższych obligacji zawiadamia się niniejszym, że po myśli § 2 warunków tej pożyczki wylosowane obligacje wypłaca: nw 5822

1. Kasa Główna firmy H. Cegielski, Sp. Akc. w Poznaniu przy ulicy Górna Wilda 136/180.
2. Bank Związku Spółek Zarobkowych w Poznaniu.

Wypłata nastąpi za wręczeniem obligacji wraz z przynależnymi talonami.

Zarząd H. Cegielski, Sp. Akc.
Wacław Fachinetti, Dr. Adam Kręglewski.

Licytacja przepadłych fantów

na Gieldzie Handlowej ul. Stawna 13 przy ul. Wronieckiej. W czwartek, dnia 5 b. m., o godz. 11 przed południem, sprzedać się będzie dobrowolnie najwięcej dającym za gotówkę:

- maszynę do pisania, maszynę do szycia, 2 dubeltówki, browning, 4 opony i 4 węże samoch. 820 x 120, 25 puszek herbaty, 89 butelek wina gronowego, rozmaite garderobe, bieliznę, krawaty, kapelusze dam. i męskie, trzewiki, długie buty, aparat kinematograficzny dla dzieci, zegarki złote i srebrne, papierońnice, trąbę, flet, walizki, obrazy, pierzynę, szafę żelazną, pokój męski, śliczną lampę elektryczną, rower męski, futro damskie i wiele innych przedmiotów.

Gielda handlowa, Lombard — W. Wojciechowski ul. Stawna 13 — Telefon 23-08.

PRZETARG

Dyrekcja Okręgowa Kolei Państwowych w Katowicach rozpisuje 7 przetargów publicznych na dostawę

różnych narzędzi i przedmiotów inwentaryjnych.

Termin do wnoszenia ofert dla poszczególnych przetargów upływa dnia 18, 20, 23, 27, 30, 12. 1929 r., 2 i 4. 1. 1930 r. Bliższe warunki przetargów zostały ogłoszone w „Monitorze Polskim” nr. 273, z dnia 27. 11. 1929 r. i „Gazecie Polskiej” nr. 28, z dnia 26. 11. 1929 r. nw 5821

Dyrekcja Okręg. Kolei Państw. w Katowicach.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-linowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

Napisowe słowo (tusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

1 SPRZEDAŻE

Lóżka metalowe

dla dorosłych i dzieci, połowe różnych typów, ramy sprężynowe, stoliki nocne, materace wściane, własnej fabrykacji, poleca Specjalny Magazyn, K. Walkowski, Strzelecka 32. bpw 1082

Samochód

„Dürkopff” otwarty 6 osobowy w dobrym stanie natychmiast na sprzedaż za cenę 5.000 zł. „Imperatorauto”. Poznań, Sew. Mielżyńskiego 21. dw 8035

Antyczne

meble, wielki wybór tanio. Stolarska, Poznań, Kopernika 3. zp 8582.

Konie

parę sprzedam z pioszkami lub bez i wóz roboczy lub ewentualnie konie zamienie na dobrą platformę. L. Śledziński, Wroniecka 16, tel. 12-42.

Samochód

limuzyna 6 cyl., koni 12/40, prawie nowa, jeszcze nie rejestrowana, sprzedam bardzo tanio z powodu budowy. Zgłoszenia Kurjer zdw 79 216

Futro

spacerowe spod cybety, kolnierz wydra, tanio sprzedam. Pocztowa 5, skład obuwia. zdw 79 215

Skład

kolonialny 2 pokoje i kuchnia, blisko Starego Rynku korzystnie sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 79 273

Drukarnia

i warsztat introligatorski w Gdyni na sprzedaż z powodu śmierci właściciela. Zgłoszenia Poznań, ul. Za Bramką 13, III. piętro, lewo, Małiński. zdw 79 272

Naręczonym

wierścionki, obrączki ślubne, szczerzo złote poleca Chwiłkowski, św. Marcin 40. zdw 79 268

Wózek

dziecięcy, duży, mało używany w dobrym stanie na sprzedaż. Szewska 16, II. zdw 79 323

Wilczek

rasowy dwumiesięczny, 40 zł. Wiza, Wrocławska 13. zdw 79 338

Sprzedam

1/2 morgi ziemi, Zgłoszenia Ławica, Kolonia przy Dworcu, Kwiatkowski. zdw 79 351

Butelki

apteczne, do wódek, najróżniejszych fasonów można nabyć po cenach konkurencyjnych, pierwszorzędnego towaru, w Hucie Szklanej, Wł. Skrzypczyńskiego w Nieborowie, poczta Belchów. zdw 78 318

Samochód

1920, 5-siedzeniowy, bardzo dobre opony, hamulec na 4 koła, na sprzedaż za 3 000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 78 313

Warsztaty stolarskie

przewodnik, sw. Marcin 30, skład żelaza. zdw 77 476

Koldry

materace, pościel, wyrabia najtaniej Gnołńska, Poznań, plac Świątokrzyski 1. zdw 78 616

Okazja na gwiazdkę!

Radjoaparatus trzylampowy, komplet (dwie lampy), eliminujący szum, do sprzedania, Jackowskiego 19, front. IV. piętro, na lewo. zdw 78 627

Piekarnia

w dużym mieście w Poznaniu w pełnym biegu z powodu likwidacji do sprzedania za 13.000.— Informacje: Nowaczewski, Marszałka Focha 32, II. lewy wchód zdw 77 095

Skład

na każdą branżę, wraz z nowym urządzeniem, dużym oknem wystawowym, przyległymi ubikacjami natychmiast odstąpię z powodu choroby. Wiadomość: Poznań, Aleje Marcinkowskiego 3a, Skład Konfekcyjny, godz. 11-14. nw 5730

2 parcele

na Solaczu i Łazarzu na dogodnych warunkach sprzedam. Oferty Kurjer zdw 78 674

Dzwona bakowe

odznaczone na P. W. K. listem pochwalnym dostarcza najtaniej firma Blaszczyk Jan, Ustron Śląsk. zdw 78 835

Wózki

dziecięce, dla lalek, rowerki i wszystkie części do tychże. Gumy, 27. Grudnia 15. zdw 75 931

Skład

towarów krótkich centrum miasta powiatowe na sprzedaż. Do objęcia 8.000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 79 037

Radjo

okazja 4 lamp, Telefunken, nowy ewentl. głośnik, baterie, tanio, także ratami sprzedam. Jan Czajkowski, Różana 22, od 7-mej. zdw 79 312

Plaszcz

męski na średnią figurę sprzedam korzystnie. Mickiewicza 7, III. lewo. zdw 79 042

Rzeźnictwo

przy Poznaniu z elektrycznym zapędem i mieszkaniem nadające się także na inną branżę sprzedam. Włocławski, Zabikowo. rw 7921

Rower

dobrze utrzymany sprzedam. Marsz. Focha 193, pokój 21. rw 7926

Pies

bernardyn, czystej rasy do sprzedania. Restauracja pod 6-tką ul. Wroniecka 6. rw 7927

Plaszczki

dziecięce podłotkowe i mundurki tanio Hurtownia, Rybaki 10, II. Pw 6 940-44.12

Bronzy — marmury

Aleks. Thomas, Alabastry, kryształ. Przybory artystyczne Pw 6 034-43.7

Dobry

trwały pendzel ułatwia golenie! Gwarantujemy za każdą sztukę. Reklamowa do mydła do golienia Miłoderma do każdego pendzla gratis. Drogeria „Universum”, Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 38. Pw 6943-46.183

Futro

eleganckie sealbizam, kolnierz fokowy sprzedam. Poznańska 58a, II. lewo, narożnik Mickiewicza. zdw 79 071

Zamienię

radjoodbiornik kompletny bez anteny na aparat fotograficzny. Szczegółowy opis aparatu fotograficznego do Kurjera Poznańskiego pod zdw 79 068.

Większa

angielka westfalska na sprzedaż. Mosina, Rynek 40, Kujawa. zdw 79 062

Piec

żelazny salonowy 50 złotych, Daniel, Stroma 27. zdw 79 060

Dom nowowybudowany

w powiatowym mieście, 30 km od Poznania na parterze, 3 pokoje i kuchnię, na górze 2 pokoje i kuchnię sprzedam. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera pod zdw 79 718

Radjo

5 lampkowy kompletny tanio sprzedam. Płakowski, Garncarska 3, II. lewo. zdw 79 030

Olejarnia

nowoczesna, połączona z śrutownikiem i handlem zboża, maki i paszy, nowe maszynowe budynki, w powiatowym mieście, z komunikacją kolejową i rzeczną zaraz na sprzedaż. Cena 52 000 zł. Zaliczka podług umowy. Oferty Kurjer zdw 79 320

Ogródnictwo

wraz dobrze prosperującym składem kolonialnym, w dużej wsi przy szosie Rogoźno—Poznań, 7 1/2 morgi ziemi ogrodowej, kościół, szkoła i poczta w miejscu, wskutek wyjazdu, tylko posiadaczom gotówką sprzedam. L. Franz, Długa Goślina, pow. Oborniki. zdw 79 054

Wystawienie

najniższych cen to najlepsza reklama, prosimy przekonać się na wystawie Braci Pióro. Aleje Marcinkowskiego 28. Kw 1150

Zegarki

obraczki, brylanty kupuje się zawsze najkorzystniej w znanej fachowej od 20 lat istniejącej firmie Stefan Hubert, Poznań, św. Marcin 45, po stronie Zamku, tel. 1455 bpw 1073

Szpic

rasowy, jednoroczny, na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 78 717.

Maszynę

okragle czolenko, regulator, gramofon, płytami, skrzypce wygranane sprzedam. Poznańska 38, III. lewo. zdw 79 177/78

Gospodarstwo

100 morgi ziemi pszenno-buraczanej drowanej, dom 6 pokoi, zabudowania murowane I klasy z inwentarzami, wpłaty 20 000 złotych sprzedam Argus — Poznań, Piekary 18, telefon 2728 zdw 79 189/90

Gospodarstwo

24 morgi w mieście ziemia pszenna, dom 15 pokoi, lokatoryz plac 120 złotych miesięcznie, budynek I klasy murowane, 2 konie, 3 krowy, maszynerya kompletna, wpłaty 8 000 złotych sprzedam Argus, Poznań, Piekary nr. 18. zdw 79 187/8

Gospodarstwo

ze składem kolonialnym, duża wieś, skład dobrze prosperuje bez konkurencji 25 morgi ziemi, dom 5 pokoi i kuchnia, zabudowania gospodarcze murowane pod dachówką z inwentarzami, wpłaty 12 000 złotych sprzedam Argus, Poznań, Piekary 18. zdw 79 193/4

200 morg

ziemi buraczanej, dom 6 pokoi, 12 koni, 36 bydła, 40 nierogacizny za 135 000 zł, przy wpłacie 60 000 zł sprzedam Neyman i Ska, Poznań, Piekary 5. zdw 79 309

Restaurację

w pełnym biegu sprzedam. Strzelecka 8. zdw 79 332

Serwis obiadowy

Rosenthala, 124 części tanio sprzedam. Adres Kurjer zdw 79 329

Maszynę

damską i szewską sprzedam Kusiński, Zielona 5. zdw 79 353

Futro

Bekesza spod szopy do szoferów za cenę złotych 150. Piotra Wawrzyniaka 13 (Restauracja). zdw 79 371

Meble

najtaniej poleca firma Kaikus, Wrocławska 19. zdw 79 027

Kanarki

śpiewaki od 18 zł, samiczki 5, wysyłka także pocztą. Borzyński, Górna Wilda 65. zdw 79 865

Skład

kolonialny mieszkaniem towarem, elektr. do masażu sprzedam. Mińska Centrala, św. Marcin 78. zdw 79 247

Folwark

290 morg. ziemia pszenna 4 mk. bonitacji, budynki maszynowe, plac 12 pokoi, park, 35 bydła, 12 koni, martwy nadkompletny, ce. na 200 000 zł wpłaty 100 000 zł sprzedam Wielkopolska Centrala, św. Marcin 78. zdw 79 254

Rzeźnictwo

w Poznaniu, skład, warsztat z kompletnym urządzeniem, elektryczny zapęd, 2 pokoje, kuchnia, stajnia, cena 7 000 zł w tem 1/2 roku czynsz. Spieszne zgłoszenia „Pawilon”, Marszałka Focha 15. zdw 79 260

Aparat

elektr. d. omasażu sprzedam. Mikołajski, Sew. Mielżyńskiego 3. zdw 79 259

2 platformy

25-50 cent. sprzedam korzystnie. Jeżycka 31. zdpw 79 007

Futra

wszelkiego rodzaju, spody pod futra oraz różne skórki sprzedaje najtaniej Specjalny Magazyn Futur St. Piotrowski Szkolna 9. Kw 1141

Sprzedam milion

dobrych rad zdobytych przez czytanie świętych ksiąg z wypoczynkami Dippela na Placu Wolności (naprzeciw Policji). np 4980

Młyn wodno-motorowy

IV. piętro, maszynowy w roku 1918 automatycznie dokończony przez f-e Velgebel — Cierenberg, Górny Śląsk, turbina szpiralka, światło elektryczne, dynamo, — przemiału na dobie 300 ctr., boczna okolica, szosa przy młynie, 4 km od stacji do tego 370 morg pszenno-buraczanej ziemi, budynek gospodarcze maszynowe, dom mieszkalny 7 pokoi, inwentarz żywy, martwy, nadkompletny, garnitur traktorowy. Cena kupna 320.000, wpłaty 150.000 reszta na długoletnią hipotekę. Biuro pośrednicze Malinowski, Świecie (Pomorze), Sadowa 16, telefon 132 np 5707

Futro

męskie, czarne, spod opony. Wielkie Garbary 8, III. lewo. rw 7 868

Pianino

krzyżowe spiesznie sprzedam Hoppe, Ratajczaka 10, II. lewo, doczyn dom. Zgłoszenia od godz. 10-12, 2-3. zdw 79 026

Łóżka

składane z materacami, nadające się dla służby, sztuka 20 zł. J. Adamski, ul. Piaskowa 67. zdw 79 024

Samochód

połączony „Ford”, gotów do jazdy zaraz na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer zdw 79 023

Skład kolonialny

urządzenie, towar, 3 pokojowe mieszkanie miasto 7.000 mieszkańców sprzedam zaraz, cena 3.000 zł. Oferty Kurjer zdw 79 019

Motor Ursus

(norm.) 60 KM ilość obrotów 200 prawie nowy, cena 12 tys. złotych sprzedam. Oferty Kurjer zdw 79 017

Duże

lustro na sprzedaż. Wilczek, Małe Garbary 7. zdw 79 016

Motor Ursus

moc silnika (norm.) 60 KM ilość obrotów 200 sprzedam, cena 12 tys. prawie nowy. Oferty Kurjer zdw 79 016

Na Gwiazdk

Skład
kolonialny z towarami przy-
gięciem mieszkaniem na Jeżycach
tanio sprzedam. Obrót dzienny:
200-300 zł. Adres wskaże Kur-
jer zdw 79 363

Tanio
sie ubierzesz, umebujesz w Do-
mu Komisowym św. Marcin 78a.
Pw 6 630-1

Meble
na raty i za gotówkę po najni-
szych cenach poleca Szprynczak,
Wielka 13. Klienci zamieszko-
wej odstawiamy własnym samo-
chodem. Pw 6650/1

Dom
narożnikowy, skład, 3 mieszkania,
elektryczność, wodociąg 9 000.
Kamienica 1914 budowana, 2
składy 4 mieszkania, elektrycz-
ność, wodociąg, centrum Wron-
nek, po sprzedaży całkowicie o-
próżniam z powodu wyprowadzki,
sprzedam spiesznie Stefan Ko-
lecki, Wronki. zdw 78 531-2

Teren
fabryczny około 1000 m. kw. za-
budowanie, zapęd parowy, woda
spławna sprzedam lub wydzier-
żawię. Kurjer zdw 79 107

Maszynę
do pisania, Maszyny kopjowe,
biurko, krzesło, dynamo, Wol-
tomierz sprzedam. Telefon 2484
zdw 79 105

Wille
nowa, kilka mieszkań, rentuja-
ca, 5 pokoi wolne sprzedam, dom
zospod. większy teren. Oborniki
Kurjer zdw 79 104

Skrzydło
mahoniowe, korzystnie do na-
bycia. Półwiejska 26 a, w po-
dwórzu, II. piętro.
zdw 79 103

Dzierżawa
osobiście zbadalem
74 morgi pszenno-żytniej ziemi,
obsiane 40 morg żytem, żywym,
martwym inwentarzem, także
zbiarami, budynki maszynowe,
dom 3 pokoje kuchnia, duży
wiosce, stacja szkoła, poczta,
młyn w mieście, roczna dzier-
żawa 70 centarów żyta, na 6
lat spiesznie wydzierżawię. —
Objęcie 5 500 w tem rok dzier-
żawy policzona. Nowak, Poznań,
Górna Wilda 50, I. piętro.
zdw 78 706

Baterje
anodowo-akumulatorowe, 60 volt
sprzedam. Słowackiego 29, III.
lewo. zdw 79 084

Motocykl
500 cm., prawie nowy sprzedam
okazyjnie z powodu kupna samo-
chodu. Oferty Kurjer zdw 79 081.

Rower
męski sprzedam. Wyszkowski, 27,
Grudnia 16. zdw 79 131

Kanarki
pilne śpiewaki na sprzedaż. Izy-
dorek, Półwiejska 3. zdw 79 121

Suknię
czarna z białym (crepe de chine)
na średnia figurę sprzedam. —
Mickiewicza 7, III. lewo.
zdw 79 132

Grzyby suszone
prawdziwe, całe w wińkach 20,
krajane 15 złotych kilo wysyła
franco za zaliczką Jan Słomiński,
Rytel (Pomorze) zdw 78 580

Sprzedam
stół. Szamarzewskiego 38, I. le-
wo. zdw 79 082

Antykwil
wielki wybór. Poczta 22.
Pw 7 457-57,74

Sprzedam tanio
używany płaszcz zimowy, suknie
i buciki. Zakrzewska, Gajowa 4.
Pw 7 601-59,101

Wóz
pudłowy w dobrym stanie oraz
wózek 4 kołowy na 15 cetr. korzy-
stnie do oddania. Ul. Gen. Umiń-
skiego 15. zdw 79 147

Wózek
dziecięcy tanio sprzedam. Szcze-
paniak, Klasztorna 2. zdw 79 145

Sprzedam
wózek Phönix najnowszy fason,
płaszcz czarny, raglan elegancki
watalinie, lustro salonowe kra-
wieckie, maszyny do pisania 160
złoty, pościel, Majkowska, Ma-
leckiego 13, podwórze, I. piętro.
zdw 79 119

Piekarnia
wraz składem i mieszkaniem na
inne przedsięwzięcie z powodu
starości zaraz do sprzedania. —
Zgłoszenia piekarnia, Wielka 17.
zdw 79 112

Konia
na bieżących, rower dziecięcy
trzykołowy, sprzedam korzystnie.
Adres wskaże Kurjer Poznański
zdw 79 228

Rower
dziecięcy z lancuchem, dywan
płuszowy 3-4 mtr. na sprzedaż.
Półwiejska 7, II. prawo. zdw 79 225

Kanapy
leżanki, kluby, materace najta-
niej za gotówkę, raty Strzelec-
ka 31. zdw 79 174

Radjo
4 lampkowe z głośnikiem, 2 opo-
ny 29x4.40 sprzedam Komis, Gór-
na Wilda 10. zdw 79 239

Kukiernia i kawiarnia
w centrum Poznania nadająca
się na każdą branżę z powodu
wyjazdu zaraz do oddania. Cena
14 000 zł. Adres wskaże Kurjer
zdw 78 686

Aparat kinowy
do celów naukowych dla szkół
itp. komplet sprzedam za zł. 350.
Franpol, Grobla 27.
zdw 79 353

Nadzwyczajna okazja!
nowy nieużywany Radjolux
sprzedam korzystnie. Adres
wskaże Kurjer zdw 79 354

Dzierżawa
Restauracja i fabrykacja wód mi-
neralnych w mniejszym mieście,
od zaraz do oddania. Zgłoszenia
do Kurjera zdw 79 304

Pamiętaj
Wielka, 8 tam
kupisz wszelkie
artykuły najtaniej
skie w naszym
A. Pietrzykowski, Poznań, ulica
Wielka 8. Pp 6286

Sprzedam
skórki sealowe, płaszcz zimowy,
jasny, kapeluszy żalobny z welo-
nem. Małckiego 31-32, I. ptr.,
prawo. zdw 79 141

Dom
Rogoźnie w rynku 26 000, wpłaty
16 000. Małcki, Poznań, Rybaki
20a. zdw 79 155

Łóżecko
dziecięce, crepa czarna na ubra-
nie korzystnie sprzedam. Górna
Wilda 31, front, IV. lewo.
zdw 79 172

Kanapa
dwa fotele pluszowe dobrze u-
trzymane, płaszcz brązowy, kol-
nier białoty tania. Piekary
10, II. lewo. zdw 79 148

Kociol
parowy stojący, rurkowy, 2 kwm.
powierzchni ogrzewalnej, kom-
pletna armatura, jak nowy tania
sprzedam. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdw 79 165

Krzesełeczko
i stół składane dla dzieci sprze-
dam. Guździłowa, Półwiejska
25. zdw 79 161

Piecyk
żelazny kuchenka. Piecyk gazo-
wy do ogrzewania. Kwiatowa 11,
III. prawo. zdw 79 150

Parcele
sprzedam za Bramą Kaliska
5 200 m. kw. i 10 000 m. kw. J.
Krzyżanowski, Poznań, św. Mar-
cin 39, telefon 17-41. dw 3 018

Fortepian
tania sprzedam. Szamarzewskie-
go 1, II. lewo. zdw 79 204

Pianino
orzechowe krajowe firmy zagran-
icznej sprzedam. Pilarski, św.
Marcin 47, III. zdw 79 236

Skład rzeźniczy
pierwszorzędny, centrum miasta,
nadaje się na inne branże, nat-
ychmiast na sprzedaż. Adres
wskaże Kurjer zdw 79 230.

5 KUPNA!
Kupię spiesznie
piecyk żelazny o 2 paleniskach
lub używaną angielską westfalską
Łaskawo oferty z podaniem ceny
proszę do Kurjera Poznańskiego
zdw 78 974

Maszynę
do liczenia kupimy. Oferty Kur-
jer zdw 78 751

Rower
dziecięcy tony kolowy kupię. —
Oferty Kurjer zdw 78 937

Rozdzielacz
do kawy mielonej systemu Ex-
presso kupię. Oferty z ceną do
Kurjera zdw 78 931

Skład
urządzeniem mieszkaniem kupię.
Oferty Kurjer zdw 78 979

Domek
blisko Poznania wzgl. stacji kupię.
Oferty Kurjer zdw 78 957

Składu
kolonialnego mieszkaniem Pozna-
niu przy ruchliwej ulicy poszuku-
je. Warunki Kurjer zdw 78 948

Radjo
3 lamp., komplet z głośnik. z po-
daniem ceny kupię natychmiast.
Oferty Kurjer zdw 79 125

Kupuję
zepsute alpako we turecki. Brod-
ny, Waly Królowej Jadwigi 4.
zdw 79 130

Kupię
brylant okazyjnie w cenie do 300
zł również szafkę oszkloną do za-
kasek. Zgłoszenia do Kurjera Po-
znańskiego jw 3 080

Kupię
wille, dom, lub teren korzystnie.
Dokładne oferty Kurjer
zdw 79 353

Gramofon
mały szafkowy lub walizkowy
zaraz kupię. Oferty Kurjer
zdw 79 328

Skład
kupię z mieszkaniem w Poznaniu.
Oferty Kurjer zdw 79 181

Kupię
kompletne urządzenie składowe z
oszczędzeniem, nadające się do ar-
tykułów damskich. Zgłoszenia
Kurjer dw 3 098.

6 KAMIENICE
Kamienicę
czteropiętrowa, nowoczesna, do-
chód 18.000, cena 175.000, wpłaty
80-100.000 wskaże „Informator”,
Ratajczaka 15. zdw 79 845

Kamienicy
idealna połowa, położona w środ-
mieście, z wolnym 6 pokojowym
mieszkaniem sprzedam za 70 tys.
zł. Wpłata 35 tys. zł, reszta za
pół roku. Adres wskaże Kurjer
zdw 79 180

7 PIENIADZ
Poszukuje
wspólnika w młodszy wieku,
najchętniej kawalera z gotówką
20 do 30 000 zł do intratnego in-
teresu, w którym obejmie kierown-
ictwo. Pierwszeństwo fachowcy
z znajomością księzkowości cu-
kierniczo-piekarskiej. Oferty Kur-
jer Poznański pod nw 5 627.

Sprzedam
list hipoteczny 400 dolarów płat-
ny 1. 10. 30, odsetki 12 procent.
Oferty Kurjer zdw 78 415

Szukam
pożyczki 6-7 tys. na I. hipoteke
na ruchomości 100 mrg. gospodar-
stwa. Oferty Kurjer zdw 78 933

Wspólniczkę
poszukuję, potrzebne 1 500-2 000.
Oferty Kurjer zdw 79 056.

Poszukuje
pożyczki w wysokości 15 tysięcy
złoty w pierwszej hipotece. —
Łaskawo zgłoszenia do Kurjera
Poznańskiego pod zdw 79 319

Dam
2 tysiące dolarów na 15 procent,
tylko na pewną hipoteke kamie-
niczy w Poznaniu. Porcent płatny
kwartalnie zgóry. Szczegółowe
oferty z podaniem stanu hypo-
tecznego Kurjer zdw 79 307

Urzędnik
poszukuje 2 000-3 000 zł I. hypo-
teka, nieruchomości. Oferty Kur-
jer rw 7929

2 000 zł
i współpracę włożę do interesu
lub podobne. Oferty Kurjer Po-
znański zdw 79 221.

Gotówki
10-15 000 zł poszukuje na I. hypo-
teke. Oferty Kurjer zdw 79 176

8 DO WYNAJĘCIA
Mieszkanie
4 pokojowe w centrum Poznania
wprost od gospodarza za 3-letnim
czynszem zgóry zaraz do wy-
najęcia. Agenci wykluczeni. Adres
wskaże „Par”. Aleje Marcini-
kowskiego 11. Pw 7534-57,71

Mieszkania
3-4 pokojowego za dwuletnim
czynszem zgóry poszukuje ziem-
ianin zaraz. Zgłoszenia Kurjer
zdpw 78 923

Pokój
kuchnia, objęcie 2.000. Informa-
cja Plac Sapieżyński 7, I. p.
zdw 79 314/15

Gospodynini
Sokoła 7, odda 1 pokojowe miesz-
kanie z werandą, dzierżawa rok
zgóry. zdw 79 005

Kilka
mieszkań po 2 pokoje z kuchnią
i przynależnościami za 2 lata
zgóry 4.000 złotych wprost od go-
spodarza w nowej budowie. —
Oferty do Kurjera zdw 78 998/9

„Warta“
Sew. Mielżyńskiego 28, odda mie-
szkania 1-8 pokojowe.
zdw 79 350

Bezdzietne
małżeństwo poszukuje mieszkania
2 lub 3 pokojowego z kuchnią
należnie na Jeżycach, możliwie
wprost od gospodarza, plac na
1 lub 2 lata zgóry dzierżawa.
Oferty Kurjer Poznański
zdw 79 032

Mieszkanie
2 pokoje, kuchnia, entree, ustep,
światło elektryczne, woda ogród-
ek, okolica Rynku Wileckiego,
cena 3.700 zł (potem 70) w
tem rok dzierżawy. Oferty
szczegółowe do Kurjera
zdw 79 101

Mieszkanie
trzy pokoje, kuchnia, łazienka w
nowym domu, objęcie zaraz. —
Cena 3.250 — w tem rok dzier-
żawa. Zgłoszenia Kurjer
zdw 79 100

Dwa
pokoje 2 500 policzona 2 lata
dzierżawa od gospodarza. Żydow-
ska 5. zdw 79 367

Pokój
kuchnia, 1500 policzona dwa lata
dzierżawa od gospodarza. Ulica
Żydowska 5. zdw 79 368

Mieszkanie
trypokojowe, willa Puszczyko-
wie, dwuletni czynsz 3 600 odda
właściciel. Zgłoszenia Kurjer
zdw 79 250

2 pokoje
z meblami zaraz do wynajęcia.
Wybickiego 5. zdw 79 258

Mieszkanie
5 pokoi kuchnia, łazienka w wili,
garaż, bliżej tramwaju, dogodna
komunikacja autobusowa. za 5000
zł. w tem 2½ roku czynsz, spiesz-
nie wynajmie „Pawilon”. Mar-
szaka Focha 15, telefon 62-80.
zdw 79 257

Małżeństwo
bezdzietne poszukuje mieszkania
1 lub 2 pokojowego z kuchnią w
zamian za administrację domu.
Oferty do Kurjera zdw 79 344.

Mieszkania
3, 4, 5, 6 pokojowe poleca i po-
szukuje „Informator”. Ratajcz-
ka 15. zdw 79 356

3 pokoje
i kuchnię (elektryczność) z powo-
du wyjazdu odstąpię. Zwrot
czynszu zgóry 850 zł. Adres poda
Kurjer zdw 78 996

Dwa
mieszkania jednopokojowe, kuch-
nią wprost od gospodarza wskaże
Kurjer zdw 79 346

Mieszkanie
od zaraz odstąpię 3 pokoje czwar-
ty dla służącej. Zgłoszenia Wy-
bickiego 2, III. p., obejrzeć w
środe od godz. 11. zdw 79 142

Mieszkanie
1 pokojowe z kuchnią zupełnie no-
we, próżne, 3 pokojowe kuchnia,
przedpokój i wygodami wraz z
meblami wskaże. Agenci wykluc-
czeni. Jasielski, Lodowa 9 (Ła-
zarsz). zdw 79 183

Mieszkania
każdej wielkości za dzierżawę i
meblami poleca Poznańska In-
formacja, Fredry 1 II.
zdw 79 270

Mieszkania
1 do 3 pokojowego za dzierżawę
odda „Komis”, Sew. Mielżyńskie-
go 25 a. zdw 79 352

9 SZUKA MIESZK.
2.000 zł
dzierżawy zgóry zapłać za wy-
najęcie jednego lub dwóch pokoi
z kuchnią od gospodarza. Oferty
Kurjer Poznański zdw 79 008

Administrację
domu ewentl. za mieszkanie
przyjmie urzędnik. Oferty Kurjer
zdw 78 983

Pokoju
z kuchnią, dzierżawa 1-2 lat zgó-
ry wprost od gospodarza poszu-
kuje młode małżeństwo. Oferty
Kurjer zdw 78 978

Mieszkanie
2 pokoje z kuchnią wprost od go-
spodarza wynajmie. czynsz zgóry.
Oferty Kurjer zdw 78 356

Młode
małżeństwo z dzieckiem poszuku-
je pokoju próżnego lub częściowo
umeblowanego. Oferty Kurjer
zdw 79 048

Wynajmę
pokój kuchnie, dzierżawa dwa
lata wprost od gospodarza. —
Oferty Kurjer zdw 78 179

Mieszkania
od 3 pokoi poszukuje, pośrednicy
wykluczeni. Adres wskaże Kur-
jer zdw 79 075

Szukam
2-3 pokoi z kuchnią wprost od
gospodarza, wpłace rok zgóry,
przeprowadzę remont. Oferty Kur-
jer zdw 78 898

Mieszkanie
4-5 pokojowe zaplać czynsz
dwuletni. Zgłoszenia Kantaka 10,
Marciniak. zdw 79 113

Poszukuje
mieszkania 1-2 pokoje z mebla-
mi lub bez do 3000 złotych dzie-
lnica obojętna. Oferty Kurjer
zdw 79 311

Mieszkania
1-2 pokoi z kuchnią poszukuje.
Oferty Kurjer zdw 79 241.

2-3
pokojowego mieszkania wprost
od gospodarza poszukuje. Oferty
Kurjer zdw 79 364

Mieszkania
pokój z kuchnią (może być na
przedmieściu) szukam. Oferty
Kurjer zdw 79 209.

1 000 zł
dam za duży pokój z kuchnią. —
Oferty Kurjer zdw 79 182

Kupiec
poszukuje 2-4 pokoi kuchnia,
warunki obojętne. Oferty Kurjer
zdw 79 271

10 ZAMIANA MIESZKANIA
2
pokoje z kuchnią w centrum za-
mianę na 3-4 pokoje z przyna-
leżnościami. Spiesznie zgłoszenia
Kurjer zdw 79 025

Zamienię
5 pokoi Bydgoszczy na Poznań.
Adres wskaże Kurjer zdw 79 074.

1 pokój
zamieni na 1 lub 2 pokoje z kuch-
nią bezdzietne małżeństwo. Oferty
do Kurjera zdw 79 343.

11 POKOJE UMEBL.
Pokoik
wynajmie zaraz. Wyspiańskiego
21, II. lewo, front. zdw 78 934

Sołacz
pokój samotnym lub małżeń-
stwu wynajmie. Mazowiecka 5.
zdw 78 697

Do wynajęcia
pokoje eleg. umeblowane (więk-
szy i mniejszy), na życzenie z
doskonałym utrzymaniem. Sze-
nicowa, Działyskich 1, I.
zdw 78 070

Pokój
umeblowany zaraz do wynajęcia
Marsz. Focha 15 a. II. prawo.
zdw 78 940

Pokój
jeden lub dwa frontowe z balko-
nem, I. piętro, elegancko ume-
blowane do wynajęcia. Zielona 2
I. prawo. zdw 78 936

Pokój
dla pana z wszelkimi wygodami,
telefon, zaraz. Góra Przemysła-
wa 4, I. zdw 78 527

Próżnego
pokoju w lepszym domu, cena
obojętna. Zgłoszenia Kurjer
zdw 78 927

Skromnie
umeblowany pokój z osobnym
wejściem wynajmie panu zaraz
Wielkie Garbary 23 a, III. ptr.,
środkowe drzwi. zdw 78 926

Pokój
elegancki umeblowany, frontowy
do wynajęcia. Klomfas, Grobla
29 a, IV. zdw 79 012

Pokój
wynajmie. Śniadeckich 4, III. pra-
wo. zdw 78 936

Pokój
przyjezdnemu panu wynajmie. —
Oferty Kurjer zdw 78 968

Pokój
Strzelecka 5, III. lewo.
zdw 78 967

Pokój
niekrepujący do wynajęcia dla
jednego pana lub dwóch zaraz.
Adres wskaże Kurjer zdw 78 963.

Słoneczny
frontowy 1-2 intel. zaraz. Da-
browskiego 25a, I. lewo.
zdw 79 124

Pokój
frontowy, dwuosobowy, pościel
własna, obejrzec 4-6. Wierzbie-
cice 40, III. lewo. zdw 78 955

Przyjmę
uczciwą panią do pokoju z po-
ścielą i utrzymaniem. Rybaki 31,
III. prawo. zdw 78 951

Ładny
umeblowany pokój, Górna Wilda
95, II. prawo. zdw 78 946

Ładny
duży pokój umeblowany dla bez-
dzietnego małżeństwa od 15. 00
wynajęcia. Kilińskiego 3, I. lewo
zdw 78 944

Pokoju
z używaniem kuchni poszukuje
młode bezdzietne małżeństwo. —
Oferty Kurjer zdw 79 044

Oddam
mały skromny pokój z używa-
niem kuchni. Napieralski, Małec-
kiego 31/32, II. zdw 79 033

Dwa
pokoje umeblowane wynajmie za-
raz. Kraszewskiego 7, II. prawo
zdw 79 036

Pokój
do wynajęcia. Spokojna 27, I.
zdw 79 034

Pokój
umeblowany z dwoma oknami na
ulicy, z używaniem kuchni dla
bezdzietnego małżeństwa do wy-
najęcia od 1. 30. Rybaki 22 a,
front, I. piętro. prawo. zdw 79 049

Pana
na wspólny pokój Liebig, Małe
Garbary 9, II. front.
rw 7924

Pokój
umeblowany zaraz wynajmie. —
Rzeczypospolitej 9, dom ogrodo-
wy, III., prawo. zdw 79 073

Mały

Pokój
zaraz wynajm. Sw. Józefa 6, front, parter, lewo. zdw 79 237

Pokój
umeblowany zaraz Zielona 2, III, prawo, dom ogrodowy. zdw 79 171

Pokój
umeblowany zaraz wynajm. Półwiejska 11, front, II, lewo. zdw 79 226

Pokój
wynajm. Przemysłowa 12, III, prawo. zdw 79 162

Pokój
dla trzech panów. Wiza, Wrocławska 13. zdw 79 359

Pokój
dobrem utrzymaniem do wynajęcia. Tichsowa, Rybaki 16, I. zdw 79 169

Pokój
wolny dwu łóżkowy. Ul. Skryta 4, Izydorski. jw 3 085

Pana
na wspólny pokój. Napierała, Za Bramką 5a. zdw 79 242

Pokój
śródmieście, wejście z klatki schodowej na 1-2 osoby zaraz. Robińska, Wrocławska 35. zdw 79 255

Eleganckie
pokoje. Zielona 3, I, prawo. zdw 79 254

Pokój
z telefonem na biuro zaraz do wynajęcia. Sw. Marcin 66/67, I, lewo, front. zdw 79 163

Wspólny
pokój panienek lub gimnazjalistów wynajm. Polaczek, Podgórna 14. zdw 79 291

Pokój
dla 2 osób wolny. Sw. Wojciech 25, II, lewo. zdw 79 286

Przyjmie
dwóch panów na wspólny pokój. Szubert, Aleje Marcinkowskiego nr. 18. zdw 79 295

12 SZUKA POKOJU

Poszukuję
pokoju umeblowanego w pobliżu Klasztornej i Wodnej. Wiadomość: Wierzbiciele 16, Kacznarek.

Młode
bezdzielne małżeństwo poszukuje skromnego, próżnego pokój. Oferty do Kurjera zdw 79 143/4

Urzędnik
Państwowy w starszym wieku, skromnych wymagań szuka na stałe u osoby samotnej pomieszczenia z utrzymaniem lub bez. — Oferty Kurjer Poznański zdw 79 047

Kulturalny
dom, pokój bez pościeli, okolica Zamku, Składowa 1, wejście 3, parter, prawo. zdw 79 080

Panienska
uczciwa szuka skromnego taniego pokoju od 15. 12. 29. Oferty Kurjer zdw 79 123

Szuka
pokoju młode małżeństwo próżnego lub częściowo umeblowanego, najchętniej u biednej rodziny. Okolica obojetna, Dąbrowskiego 33, Ciszewski, Józef, dom ogrodowy. zdw 79 137

Pokoiku
do 40 szuka zaraz pan, okolica plac Świątokrzyski. Oferty Kurjer zdw 79 158

Małżeństwo
bezdzielne poszukuje skromnego umeblowanego pokoju w cenie 50 do 60 miesięcznie. Oferty Kurjer zdw 79 175

Dwóch
inteligentnych panów poszukuje pokoju od 15, z fortepianem lub bez, niekropujące w centrum. Zgłoszenia z podaniem ceny do Kurjera pod zdw 79 282.

13 LOKALE

Składnica
suter, Staszica odnajmie Hotel Francuski. zdw 78 200

Garaż
na 2 auta, wielkość 4x6 m, z wodą i centralnym ogrzewaniem przy ul. Marceleskiej 8 do wynajęcia. Zgłoszenia Koszewski, Plac Wolności 17. zdw 79 094

Skład
przy św. Marcinie z dużym oknem wystawowym za 6 tysięcy zł na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 79 372

14 DZIERŻAWY

Wyjątkowa okazja!
Dzierżawa na Kujawach 290 hektarów ziemi pszennej 3/4 drenowanej przy szosie przy cukrowni lat 7 kolejką, telefon, światło elektryczne majątku Dwór budynki bardzo ładne. Inwentarz kompletny krestencja. Blizsze szczegóły: Włocławek ul. Starobębska 12, Karwicki np 5705

Dzierżawa
126 hektarów ziemi pszennej przy kole słynnym otoczeniem inwentarzem kompletnym krestencją. Blizsze szczegóły: Włocławek ul. Starobębska 12, Karwicki. np 5704

Skład
wolny dla drogerii, siodlarstwa, koszykarstwa itp. przy ul. Marsz. Pocha 79, nar. Ad. Jeskiego. Informacja: Telefon 41 81. zdw 78 990

Dzierżawa
96 mórg. ziemia buraczana, drewniana, dom 5 pokoi, budynki I. klasy z inwentarzami, objęcie 13 000 złotych wydzierżawi Argus, Poznań, Piekary 18, telefon 3728. zdw 79 191/2

Dzierżawa
160 mórg. ziemia pszenno-buraczana, zabudowania maszynowe, inwentarz żywy i martwy nadkompletny. Objęcie 13 000 zł w tym kaucji 10 000 zł. Na odpowiedź załączyc znakcz. Spółdz. Osadn., Poznań, sw. Marcin 49. zdw 79 275-6

Skład
z ubikacją próżną od gospodarza wydzierżawi. Oferty Kurjer zdw 78 964

Dzierżawa
80 mórg. ziemia pszena, zabudowania maszynowe, inwentarz żywy i martwy nadkompletny, objęcie 7 000 zł. Na odpowiedź załączyc znakcz. Spółdz. Osadn., Poznań, sw. Marcin 49. zdw 79 277-8

Skład
rzeźniczy blisko Poznania zaraz do wydzierżawienia. Adres wskazać Kurjer Stary Rynek rw 79 22

Piekarni
poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 79 065

Wytwórnie
cukierków wydzierżawie, 100 złotych. Daniel, Strzemią 27. zdw 79 059

Mieszkanie
5 pokojowe, nowoczesne, 4 morgowy teren. Oborniki do wydzierżawienia, czynsz kilkuletni. Zgłoszenie Kurjer zdw 79 102

Spiesznie
szukam dzierżawy kolonijki z ogrodem kilkumorgowym. Zgłoszenia Kurjer zdw 79 127

Poszukuję
dzierżawy piekarni w mieście, a najchętniej w powiatowym zaraz lub od 1. stycznia 1930 r. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego. zdw 79 321

Oberża
(gościnnie) połączona z składem kolonialnym, bez konkurencji, pełen wyszynk, wieś kościelna, na odpowiedź znakcz. Osadopol, Rzeczypospolitej 9. zdw 79 212

16 OSOBISTE

Za długi
poczynione i dalsze żony mojej Marij Bibiany z domu Smoczyk, I. voto Wolińska (Kacznarek), zamieszkałej przy Wierzbicicach 26, III, prawo, nie odpowiadam. W Kacznarek, b. urzędnik etatowy U. P. A. P. zdw 78 859

Pan
który potrzymał piasecz pani w kinie Styłowem o 7-mej, proszę o naznaczenie miejsca spotkania. — Zgłoszenia Kurjer rw 79 33

Oznajmiam
iż przedterminowo nie opuściliśmy posady, do kupna w Katowicach nie doszło, za życzenia dziękujemy i pozostajemy nadal w Poznaniu, plac Wolności 18. Marjan i Stanisława Śmichowscy. zdw 79 108

21 ZGUBY

Skradzioną
ksiażeczkę wojskowa na nazwisko Marjan Malchrowicz usieważniam. zdw 78 852

Książeczkę
wojskowa wystawiona przez P. K. U. Poznań-Miasto oraz legitymację oznaki Szkoły Podch. Rez. Srem unieważniam z powodu zagubienia. Tadeusz Piotrowski. zdpw 78 970

Znalazca
raczy oddać rekawiczkę irchowa do kasy bagaż dworzec za wynagrodzeniem. zdw 79 001

Zgubiłem
ksiażeczkę wojskowa wystawiona P. K. U. Kościan, Urodziłem się 23. 8. 1907 Niechcicie ziem Piotrków, Edwin Meyer, Dom Lopi-szewo, Oborniki. zdw 79 77

Pies - wyżeł
przybłąkał się, Informacje Chelmońskiego 4, lewa I. pietro. zdw 79 248

Zgubiono
wczoraj w Teatrze Nowym Lor-netkę przy garderobie. Uczciwego znalazcę upraszam bardzo o zwrot za wynagrodzeniem, ponieważ jest cenna pamiątka. Zgłoszenia tel. 7267. zdw 79 138

Zaginął
wczoraj wieczorem jamnik (Azo-zek) cały brązowy. Znalazca pro-sze o łaskawy zwrot. Pensjonat Fr. Ratajczaka 33. zdw 79 231

Zaginął
w Palais Royal w garderobie so-bota między 1-3 w nocy duży biały crepedechinowy szal ręczny malowany. Kto przez pomysłkę zabrał proszę oddać Skarbową 4, III, Holyńska. zdw 79 249

22 ROZMAITE

Zegarki
do naprawy przyjmuje. M. Ra-kowski, sw. Marcin 68. Pw 6950-48,123

Robótki ręczne
rysuje po cenach umiarkowanych. Jankowska, Stary Rynek 48, II. bpw 994

Znany
Salon Kosmetyczny „Halina“ przeniosłam ul. Siemiradzkiego 11 przy parku Wilsona dojazd tramwaje 4 i 5, autobusem ul. Matejki. telefon 72 78. zdw 77 359

Pawilon na P. W. K.
jest do sprzedania. Fabryka ceko-lady sprzedaje tania piękny pa-wilon, znajdujący się na terenach B. na Wystawie. Informacje: B. Zmizdiński, Piekary 5, telefon 21-30, od 9-3. zdw 77 880

Obrazy
na raty i za gotówkę kupujesz najtaniej w firmie Ig. Krzewiński, Sterzelecka 31. Ceny naj-niższe, wybór olbrzymi. zdw 78 219

Kapelusze
damskie przerabiam tania w przeciągu 24 godzin Sokołowska, Zwierzyniecka 22, I pietro, daw-niej Plac Wolności 7. bpw 913

Gramofony
płyty poleca Brudziński i S-ka. Aleje Marcinkowskiego 8, na I. piętze. Wymiana starych płyt, naprawa mechanizmów telef 40-51. bpw 1008

Wszelkie
reparacje zegarków oraz napra-wy wszelkiej biżuterii wykonuje sumiennie tania firma F. Tar-kowska plac Wolności 11 (pod filarami) Pw 4941

„Irnis“
Institut de Beauté, Piekary 5, te-lefon 25 91. Niniejszem zawiada-miam Szan. Kliencie o zamianie personelu fryzjerskiego. Przed-terminowe opuszczenie mojego zakładu przez p. Marijana Śmie-chowskiego z żoną za moja zgodą nastąpiło wskutek otwarcia przez tegoż samodzielnego salonu fry-zjerskiego w Katowicach o czem zresztą p. Śmichowski osobiscie zawiadomił swoja klientele. Na nowej placówce żyję pp. Śmie-chowskim pełnego powódzenia. Z. T. Zebrowski. dw 3005

Chcący
wyrabiać korzystne przetwory za-dając przysiania bezpłatnych ka-talogenników. Biuro Technoche-miczne Instruktorskie. Warsza-wa, Wilcza 62. nw 5 782

Futro damskie
popielate baranki oraz wózek dziecięcy Brenabor tania na sprzedaż. Grobla 8 parter. zdw 79 022

Kto
dobrych ludzi uspokoił życzenia biednej dziewczynki podaruje wó-ziczek, lalkę? Oferty Kurjer zdw 78 904

Darmo udzielam porad prawnych
Poznań, ul. Podgórna 7 — oraz załatwia wszelkie sprawy karne, majątkowe, wekslowe, mieszkaniowe, podatkowe, tania szybko. zdw 79 219/20

Odpisy
maszyna szybko wykonuje. Sw. Wojciech 2, I, ptr., prawo. zdw 78 972

Paryski Salon Mód
wykonuje suknie pięknie i tania. Sw. Marcin 5, IV, ptr. zdw 78 952

Poronin
pod Zakonanem pensjonat — „Smrek“ Macielowskiej w roku otwarty — poleca na sezon zimowy cienie pokoje z słonecznymi werandami. Zdrowy wikt. Ceny przystępne. zdw 78 574

Przyjmę
przedstawicielstwo na cukierki lub inne z własną małą cieżarów-ka. Oferty Kurjer Poznański zdw 78 975 6

Grafologia chiromantka
z Ameryki przepowiada prze-zsłość i przyszłość z linii, pisma i kart i cały stan życia. 27 Grud-nia 5, III., prawo, front, przyjmuje tylko do 9 grudnia. zdw 79 206 7

Kuśnierka
modernizuje i naprawia futra damskie. Wierzbiciele 39 a, I. pietro, wprost. zdw 78 145

Krawcowa
poleca się w dom, również na wyjazd. Oferty Kurjer Stary Rynek rw 79 23

Dekoracje nowoczesne!
Okazadła cen, plakaty gwiazdkowe, nogi do podłozek, szkarpet, głowy damskie, meskie, własnego wyrobu oraz wycelnanki w drzewie dostarcza Hoffmann, Poznań, Jeżycka 25. zdw 79 070

Przyjmę
dziecko na wychowanie. Oferty Kurjer zdw 79 058.

Unieważniam
wykaz osobisty i legitymację pocztową Sakiewicz Bolesław. zdw 79 099

Kapelusze
damskie przerabiamy, fasonujemy oraz nowe polecamy dawniej Półwiejska 12 obecnie Piekary 10, II, lewo, Fijałkowska. zdw 78 907

Chiromantka
przyjeżdża z Paryża przepowia-da przeszłość i przyszłość z kart słynnej chiromantki Leonard z Paryża, z reki i fotografii. Przyjmuje od 9-19, w piątki do 20, niedziele od 14. Wybickiego 15, III, pietro, Wilda. zdw 79 146

Przyjmuje
pranie w dom, wykonuje szybko i tania, suszenie na dworze. M. Konecka, Zgłoszenia Szymańska, Wielka 23. zdw 78 939

Krawcowa
wykonuje eleganckie suknie 10 do 15, piaseczki do 25 zł, poranniki 6 zł. Gwarna 18, III., lewo. zdw 79 290

Restauracjel
Odbieram stale wszelkie odpadki kuchenne. Cena według umowy. Oferty Kurjer rw 79 28

2 dekoratorów wykonują
dekoracje poza godzinami, malowanie wszelkich plakatów, specjalność wystawy składowe. — Łaskawe oferty Kurjer rw 79 32

Obiady
smaczne, kuchnia kresowa. Kan-taka 8-9, w bramie na prawo, III, pietro. zdw 79 156

Kuśnierka - krawcowa
poszukuje pracy w dom i poza domem. Koszkińskiego 14, Manyś. zdw 79 293

Krawcowa
wykonuje garderobe damska, dziecięca i tania. Osńska; Łako-wa 7a. zdw 79 103

Chiromantka
przepowiada przeszłość i przy-szłość według zasad systemu wszechświatowej slawy wróżbitki L'enormand, Osoby zainteresowa-ne przyjmują między 3-7 po południu. Ul. Marszałka Pocha 29, III., prawo. zdw 79 326

Najodpowiedniejszym
podarkiem gwiazdkowym jest o-braz z firmy Witold Leworski, Wrocławska 36. bpw 1 001

23 OZENKI

Rządca rospodarczy
kawaler, lat 32, wysoki, przystojny z znacznej rodziny, obecnie na stanowisku pozna pania od lat 24-30, lub bezdzietna wdówka, właścicielkę większego gospodar-stwa rolnego lub nieruchomości. Cel matrymonijalny. Rzecz po-ważna i honorowa. Łaskawe of-erty możliwe z fotografią proszę skierować do Kurjera Poznań-skiego pod zdw 78 559

Wspólniczki
do lat 26 z kapitałem 15-20 ty-sięcy poszukuje właściciel intere-su w Poznaniu. Cel matrymo-nijalny. Zgłoszenia proszę do Ku-riera zdw 78 913.

Dwóch
wachmistrzów kawalerji, intelli-gentnych, przystojnych poznaia panienki do lat 20, na stałej po-sadzie lub z większego gospodar-stwa, w celu matrymonijalnym. Oferty Kurjer zdw 79 018

Panna
lat 24, posiadająca dobrze pro-szerujący skład, z wyprawą po-szukuje dla braku znajomości. Panowie na stałej posadzie lub kupcy z małym majątkiem zech-ca złożyć swoje oferty z fotogra-fią, która się zwraca do Kurjera zdw 79 002

Urzędniczka
lat 32, na stałej posadzie pragnie poznać pana do lat 50, na dobrem stanowisku. O dyskrekcje prosł oraz zapewnienia. Cel matrymonijal-ny. Zgłoszenia Kurjer zdw 77 727

Młoda
przystojna Poznanianka z posa-giem i większym mieszkaniem pozna przystojnego o dobrej figu-rze inteligentna, na stanowisku po-ważnym. Cel matrymonijalny. — Zgłoszenia proszę nadesłać do Kurjera zdw 79 063

Blondynka
niebiedna, z braku znajomości po-zna inteligentnego pana. Cel ma-trymonialny. Oferty Kurjer zdw 79 061

Wdowiec
lat 55, właściciel kamienicy, pragnie zapoznać celem ożenku panne ewentualnie wdowę bezdzietną od lat 45-50. Majątek dla wspólne-go dobra posiadany w wysokości od 10-15 tysięcy złotych. Oferty Kurjer zdw 79 118.

24 NAUKA

Kursy
kroju i szyćcia damskiego. Zgło-szenia przyjmuje Amalia Klawi-terowa, Marij Magdaleny I. na-rożnik Raczyńskich dp 8 044/5

Szkoła tańców
Baletmistrza Szczerka
4 12 rozpoczynam nowe komple-ty przyjmuję dzieci na kursy plastyki, gwarancja wycuczenia asystenci rutynowani tancerze Plac Wolności 14a, III p. 4-9. zdw 77 139

Angielka
udziela lekcji gruntownie. Ku-rier zdw 79 240.

Matematyki
fizyki udziela profesor. Zgłosze-nia Kurjer zdw 79 029

Szkoła
tańców A. Szykego. — Po powrocie z Paryża ucze modnych tańców. Zapisy: Kwiatowa 4, parter. zdw 78 733

Szkoła tańców Stelli Kledeckiej
Pocztowa 29, telefon 33-29. Pw 7405-48,201

Kursy
steno-grafji, pisania na maszy-nach rozpoczynam 3 grudnia. — Księgowości 2 stycznia. Tyran-Zaworska ul. Strzelecka 33. zdw 76 048/49

Kursy
steno-grafji, pisania na maszy-nach rozpoczynam 3 grudnia. — Księgowości 2 stycznia. Tyran-Zaworska ul. Strzelecka 33. zdw 76 048/49

Akademja Tańców
prof. Wituszkow-skich przyjmuje wpisy do nowo-organizujących się kompletów. Każdy bezwzględnie w ciągu jednego kur-su nauczy się mod-nie i wytwornie tańczyć. Skarbo-wa 14, parter, le-wo. Zgłoszenia 6 do 9. Pw 6 922-45,76

Tańczyć modnie
uczy w kursach i oddzielnie oraz w kompletach prywatnych Ola Antoszevska, Zielona 3. Pw 7341-48,181

Profesor
gimnazjalny udziela lekcji. Przy-gotowania do matury. Specjal-ność: matematyka i fizyka. Zgło-szenia Kurjer zdw 79 027

Natychmiast
poszukuje się dla matryzyski korepetycji z łaciny u studentki Oferty Kurjer zdw 79 010

Nauka korespondencyj-na w domu!
Gimnazjum, Seminarjum nauc-z. Języki obce Nauka przez kore-spondencje pod kier. Profesorów Tania i skutecznie. Programy i prospekty darmo. Na odpowiedź znaczki. Wpisującym się od 1-20 grudnia 20 proc zniżki i bezpłat-ne premie gwiazdkowe „Matura“ Kraków, Karmelicka 35. Pw 7582 70,618

Studentka
z matura gimnazjum Urszulanek udzieli korepetycji specjalności francuski. Zgłoszenia Kurjer zdw 79 076

Pragnę
pobierać konwersacje niemieckie-go i angielskiego. Oferty piśmien-ne Aleje Marcinkowskiego 22. pensjonat, pokój 6. Pw 7002-49,78

25 MUZYKA

Trio lub kwartet
z całkowitem utrzymaniem bez pokoju potrzebny zaraz. Oferty przyjmuje Kawiarnia, Rawicz, Rynek 8. nw 5736

Pianista
wolny, muzyka taneczna. Zgło-szenia Kurjer zdw 79 185

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 stów dla poszu-kujących posady w tej rubryce obliczamy po jednej trzeciej cenie drobnych

Posady
zastępczyni pani domu poszukuje córka dobrej rodziny obywatel-skiej lat 21, sierota za skrom-nym wynagrodzeniem najchętniej na majątek Łaskawe zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 78 121

Młodszy
pomocnik handlowy branży ko-lonialno-deliakatesowej, mogący złożyć 1,000 złotych kaucji, po-szukuje posady. Oferty Kurjer zdw 77 845

Stenotypistka
siła wykwalifikowana, steno-grafja polsko-niemiecka, kilkuletnia praktyka w kupiectwie i ad-wokaturze, zmieni posade. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 78 376

Młody handlowiec
z kilkuletnia praktyką poszukuje posady jako pomocnik biurowy, ksiązkowy lub zbożowiec Oferty Kurjer zdw 78 886.

Podróżujący
branży kolonialnej poszukuje za-stępstwa poważnych firm wzgl. podobnej posady. Łaskawe zgło-szenia Kurjer zdw 79 020

Ekspedjentka
biegła, dobre świadectwa, język polski, niemiecki, cukiernia, pie-karnia, kolonialka. Oferty Ku-rier zdw 78 752

Kupiec
z dobrymi świadectwami poszuku-je natychmiast posady. Kaucja na żądanie. Zgłoszenia Kurjer zdw 78 585

Dziewczynna
do wszystkiego bez gotowania poszukuje posady. Oferty Ku-rier zdw 78 656

Panienska
krawcowa, która ukończyła kurs kroju, z dobrem świadectwem, po-szukuje pracy w szwalni albo u krawcowej za małym wynagrodze-niem. Zgłoszenia Kurjer zdw 78 761

Zaprowadza
i zamyka księgi, oraz zestawia bilanse były kierownik głównej księgowości. Zgłoszenia do Ku-riera zdw 79 086

Kierownik młyna
poszukuje posady od 1 12. 29. lub 1. 1. 30. jako starszy kierownik młynów, włacznie montażu. K. Klimer, Moszczyńskie, poczta O-patów, nad Prosną. zdw 78 840

Posługaczka
młoda, pracow

Poszukuje się zdolnych i wymownych zastępców. Poważna praca i duże dochody zapewnione. — Zgłoszenia osobiste 4. i 5. 12. z w 20546 w Hotelu MONOPOL.

Dziewczyna skromna, chętna i pracowita szuka posady do wszystkiego zaraz. Oferty Kurjer zdw 78 966

Ekspedjentka samodzielna, wykwalifikowana siła, branży art. męskich szuka posady. Oferty Kurjer zdw 78 991

Pomocnik fryzjerski poszukuje posady zaraz najchętniej na prowincji. — Zgłoszenia Kurjer zdw 78 982

Panienska z szkoła handlowa szuka posady. Oferty Kurjer zdw 78 966

Szofer z praktyką warsztatową, trzeźwy poszukuje posady na prowincji. Oferty Kurjer zdw 78 961

Poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 78 950

Palacz do obsługi centralnego ogrzewania, obeznany z wszelkimi repara. racjami także i wodociągowej poszukuje zajęcia. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 78 949

Szofer poszukuje posady. Adres Kurjer zdw 79 128

Syn uczciwych rodziców chcący wyuczyć się gastronomii szuka posady. Oferty Kurjer zdw 78 942

Panienska młoda, inteligentna z uczciwej rodziny, z dobrą świadectwami szuka posady kasjerki, ekspedjentki lub innej branży. Oferty Kurjer zdw 78 825

Panienska Małopolanka poszukuje posady do dziecka ewentualnie do lek. kich prac domowych do lepszego domu. Zgłoszenia Kurjer zdw 78 776

Przyjmuje w dom repara. (szycie). Zgłoszenia Kurjer zdw 79 035

Fryzjerka poszukuje posady najchętniej na prowincji. Adres Kurjer zdw 79 033

Starsza dziewczyna poszukuje posługi na cały dzień. Oferty Kurjer zdw 79 050

Krawcowa wykonuje płaszcz, kostjmy, suknie skromne i wykwinne oraz piżamy damskie i męskie. Ceny przystępne. B. Kinzel, Niegolewskich 8, wejście frontowe, dom boczny. zdw 79 251-2

Posługaczka poszukuje posługi Oferty Kurjer zdw 79 069

Krawcowa dobra i tania poleca się w dom i poza dom, Wierzbiciele 31, IV. zdw 79 066

Służąca z gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 79 057.

Poszukuje posady ekspedjentki w branży rzeźniczej. Oferty Kurjer zdw 79 055

Inteligentna pracownia, uczciwa, panienska w krytycznym położeniu prosi o posadę do samotnej osoby, dzieci, ekspedycji, lub innej. Oferty Kurjer zdw 79 053.

Poszukuje posady zaraz tylko do samotnej osoby za bardzo małym wynagrodzeniem. Oferty Kurjer zdw 79 059

Były szef buchalterji w przedsiębiorstwie fabrycznym poszukuje odpowiedniego stalego zajęcia. Zgłoszenia uprasza do Kurjera zdw 79 087

Szofer - ogrodnik kawaler z praktyką, dobrą świadectwami przyjmie posadę zaraz lub później. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 79 330/31

Student poszukuje jakiegokolwiek stałej posady zaraz lub od 1 stycznia 1930. Pierwszy miesiąc bezpłatnie. Łaskawe oferty proszę skierować do Kurjera Poznańskiego, Stary Rynek 7930

Kupiec podróżujący posiadający w Poznaniu biuro z telefonem przyjmie przedstawicielstwo poważnych firm. Oferty Kurjer Kw 1311

Osoba w średnim wieku, znająca cośkolwiek szycie i haft szuka posady pokojówki w lepszym domu Oferty Kurjer zdw 78 945

Dziewczyna uczciwa i pracowita poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 79 173

Pomocnik handlowy z branży kolonialnej i delikatesów z dobrą poleceni. am poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 79 208.

Bufetowa poszukuje posady od zaraz lub od 15. 12., na wyjazd niewykluczone. Oferty Kurjer zdw 79 224.

Posługi całodziennie od zaraz szukam. — Oferty Kurjer zdw 79 340.

Rzeźbiarz samodzielny poszukuje posady, ewentualnie akord. Oferty Kurjer Poznański zdw 79 222.

Służąca z gotowaniem potrzebna zaraz (bez spania). Aleje Marcinkowskiego 17 a, I., lewo zdw 79 261

Bona freblanka potrzebna do 3 dziewcząt, 4-7 lat, na wieś zaraz lub od 15. 12. Zgłoszenia z podaniem pensji do Kurjera Poznańskiego zdw 78 314

Posługaczka czysta, praniem do dwojga osób potrzebna zaraz. Zgłoszenia Towarowa 21 a, II. prawo, 16-20 godz. zdw 79 334

Dziewczyna do posyłek porządnych rodziców może się zaraz zgłosić. Firma H. Sporny, skład zegarmistrzowski, ul. Gwarna 19. zdw 78 910

Poszukuje się sprzedawcy skór gotowych, dobrze obeznany z klientelą na województwo poznańskie. Požadana jest kaucja w wysokości zł 10.000. Zgłoszenia piśmienne pod zdw 78 385 do Kurjera.

Szofer slusarz lub mechanik do ciężarów. ki w Poznaniu za kaucja zł 3 000 potrzebny. Przy kaucji zł 5 000 obejmie równocześnie posadę placowego i inkasenta. Adres Kurjer zdw 79 218

Poszukuje od 1. 12. rb. osoby do wyręczenia pani domu, która musi się znać na gospodarstwie dom. i szyciu. Zgłoszenia B. Brodnicka, Kolu. da-Wielka, p. Janikowo, pow. Inowrocław. zdw 78 836

Dobrze płatna posada za wypożyczeniem 4-5 tys. złotych, gwarancja zapewniona. Informacji udzieli Osadopol, Rzeczypospolitej 9. zdw 79 211

Rusznikarz doświadczony w repara. cjach bro. ni znajdzie stałą posadę od 1 go stycznia 1930 Zgłoszenia z życio. rysem i odpisami świadectw do Kurjera Poznańskiego pod zdw 79 285

Poszukuje cukiernika-piekarza na kierownicze stanowisko, z kaucja, energicznego, młodego kawalera. Požadana znajomość książkowości. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod n w 5 626

Pomocnik z branży tytoniowej (kawaler) potrzebny od 1. 1. 30. do hurtowni w mieście powiatowym. Oferty „Par”. Aleje Marcinkowskiego 11, pod 57.75. Pw 7 599-57.75

Pomocnik piekarski z najmniej 5 letnią praktyką, któremu wolno mieć uczeni pod soba, potrzebny zaraz przy wolnym stole i stancji za równoczesnym podaniem warunków. Zgłoszenia do Kurjera zdw 78 977

Panienska 1. 1. 30. skromna, młodsza potrzebna do pomocy w składzie i pomocy pani. Sieroty mają pierwszeństwo w przyłączeniu do rodziny. Oferty Kurjer zdw 78 953

Potrzebna posługaczka. Ul. Wybickiego 15, II., lewo. zdw 79 078

Chcesz otrzymać posadę? Musisz ukończyć kursy fachowe, korespondencyjne profesora Sekulowicz. Warszawa, Zórawia 42 n. Kursy wycząca listownie: buchalterji, rachunkowości k. pieckiej, korespondencji handlowej, stenografji, nauki handlu, prawa kaligrafji, pisania na maszynie, towaroznawstwa, angielskiego, francuskiego, nie mieckiego, pisowni, oraz gramatyki polskiej. Po ukończeniu świadectwo. Zadajcie prospektów. n w 5 733

Emeryt państwowy inteligentny i wymowny, obeznany z rachunkowością, otrzyma odpowiednie stanowisko, o ile wypożyczy 10 tysięcy złotych. Na życzenie dam gwarancję. Zgłoszenia z podaniem kwalifikacji i wymagań upraszam Kurjer zdw 78 132

Stenotypista (stka) z księgowości, polski i niemiecki do Zakładu Uniwersytetu Poznańskiego. Zgłoszenia Kurjer zdw 78 105.

Aptekarska siła pomocnicza żeńska, dobrze wpracowana do młniejszego miasta potrzebna zaraz Oferty Kurjer Poznański zdw 78 103

Fotograf zdolny operator, siła pierwszorzędna, potrzebny. Posada stała z mieszkaniem. Zgłoszenia: Po znań, Aleje Marcinkowskiego 8. „Bracia Pecherscy” zdw 76 608

3 000 zł i więcej zarabia zdolni zastępcy. Zgłaszajcie się u szefa organizatora. Poznań, Hotel Francuski. Z prowincji piszcie. Początkujących poczamy. zdw 78 820

Służąca starsza do nauczyciela na wieś. Nawrocka, Wielkie Garbary 13, II. zdw 78 832

Specjalistek do balowych sukien poszukuje Sauszkowa, Romana Szymańskiego 1. zdw 77 103

Szwaczka umiejąca szyć ładnie bieliznę potrzebną: Gnońska, plac Świętokrzyski 1. zdw 78 617

Agenci losowi zgłoszcie się po dodatkowy artykuł pokrewniony. Stały dochód wysoka prowizja. Śniadeckich 30, II., 4-7. Kw 1166

Dziś premiera! „PIES BASKERWILLOW” w kinach „BAJKA” i „KAPITOL” w nowem opracowaniu według znanej powieści CONAN DOYLEA. Pw 7614-49,86

Ekspedjentka poszukuje posady w piekarni lub cukierni. Oferty Kurjer zdw 79 223

Szyje pierwszorzędnie garderobę damską, znam kuśnierstwo, wykonuje poza dom. Zgłoszenia Kurjer zdw 79 157

Z kaucją 500 zł poszukuje posady woźnego, inkasenta. Zgłoszenia Kurjer zdw 79 198

Ekspedjentka bufetowa z branży cukierniczo-restauracyjnej, sierota, sumienna i pracowita, poszukuje posady najchętniej do piekarni, możliwie zaraz, ewentualnie za złożeniem kaucji. Oferty Kurjer zdw 79 179

Elektro-radjo monter poszukuje posady. Miejscowość obojetna. Oferty Kurjer zdw 78 106

Młynarz obznajmiony z wszelkimi maszynami, wykonuje mniejsze remonty przy motorach i t. d., poszukuje posady. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 79 284.

Starsza dziewczyna, uczciwa, pracowita, poszukuje posługi od zaraz. Gasiorowskich 5a, Wierzbiciele, zdw 79 269

Gospodyni kucharka, dzielna w swym zawo. dzie, czysta, uczciwa, poszukuje jakiegokolwiek posady zaraz lub 15. 12. Zgłoszenia Kurjer zdw 79 288

Dziewczyna poszukuje posady do lekkich prac domowych lub do dzieł, najchętniej zaraz lub od 15 grudnia. — Oferty Kurjer zdw 79 325.

Emerytowany major, lat 36, zdrow i pełen chęci do pracy, średnie wykształcenie, 3 mies. kurs rachunkowości, piszący na maszynie, poszukuje odpowiedniej posady. Oferty Kurjer zdw 3 099.

„Krochmal” w Trzemesznie zakupuje nadal każdą ilość ziemniaków fabrycznych za gotówkę. KROCHMAL dw 2992

23 WOLNE MIEJSCA

Chłopiec uczciwy który pracował w biurze jako go. niec w wieku lat 15-16 może się zgłosić do biura „Ordo”. Al. Marcinkowskiego 20, godz. 10-11. zdw 79 288

15 zł dziennie nietrudno zarobić lekka praca piśmienna. Zgłoszenia firma Carbon, Gdynia. zdw 77 454

Laborantka ewtl. początkująca potrzebna zaraz do pracowni analitycznej w Poznaniu. Zgłoszenia Kurjer zdw 79 357

Pokojowa wykwalifikowana, bardzo czysta, długoletnimi świadectwami potrzebna od 15 grudnia względnie 1 stycznia. Zgłoszenia Mateki 32/33, parter, od godz. 7 wiecz. zdw 79 296

Uczenicy poszukuje Aquila. zdw 79 303

Ekspedjentki do pomocy na czas gwiazdkowy poszukuje dla działu zabawek Aquila. zdw 79 302

Z kaucją 1 500—2 000 zł handlowiec poszukuje posady jako podróżujący, magazynier, inkasent lub innej. Łaskawe oferty uprasza do Kurjera zdw 79 301

Fryzjerka dzielna potrzebna. Pensja 150 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 79 267.

Posługaczka na po południe zaraz potrzebna. Przemysłowa 33, II. prawo. zdw 78 930

Fryzjerka dzielna potrzebna zaraz Zgłoszenia L. Czekański, Gostyń, Kolejowa 1. n w 5 631

Posada podróżująca, inkasenta wolna. 150 zł kaucji. Kurjer zdw 79 039

Książkowy samodzielny, biegły korespondent zaraz potrzebny. Zgłoszenia z podaniem referencji oraz pretensji Kurjer zdw 79 092.

Fryzjerski pomocnik młodszy i uczeń mogą się zgłosić. Jankowski, Poznań, Wolnica 7. zdw 79 088

Stenotypistki biegle piszącej na maszynie „Orzel” szuka biuro adwokackie. — Zgłoszenia z odpisem świadectw do Kurjera zdw 79 116

Pomocnik do wyszynku z wolnym utrzymaniem i mieszkaniem najchętniej z prowincji potrzebny od 1. 1. 1930. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego jw 3 081

Poszukuje natychmiast panów wymownych, energicznych i inteligentnych jako akwizytorów dla firmy światowej z artyk. pierwszej potrzeby i pierwszorzędnej jakości. Posada stała, premia, prowizja, gratyfik. Zgłoszenia o. sobiste z dokumentami w środe, od 10-1 i 3-5. Pocztowa 31a, I. ptr., lewo. Pw 7 603-49.77

Dziewczyna najchętniej wiejska z gotowaniem do małej rodziny potrzebna Grunwaldka 13, IV., lewo. zdw 78 989

Pomocnik fryzjerski potrzebny zaraz lub 15. 12. Galas, Września. zdw 79 114

Dziewczyna do wszystkiego może się natychmiast zgłosić od 7-9 wieczor. — Matejki 2, Krokerowa. zdw 79 214

Panienskę młodszą, chcącą się wyuczyć jako higienistka dentyst. przyjmie zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 79 287.

Nauczycielki muzykalna potrzebna zaraz lub później do 2 dziewcząt początkujących na wieś. Zgłoszenia z podaniem pensji do Kurjera zdw 78 315

Maszynistka poszukuje posady, praktyka, doskonale świadectwa, może pełnić wszelką pracę biurową. Zgłoszenia Kurjer zdw 79 283.

1.500—3.000 złotych miesięcznie zarabia zdolni zastępcy i substępcy przy sprzedaży ratalnej obligacji — najnowszym systemem na rachunek poważnego Banku Najwyższa prowizja zdolnym pensja, patent, kolej djetj Uwaga! — Ułatwiona sprzedaż — najniższe ceny! Skrupulatne obliczenia prowizyjne. Początkujących poczamy Oferty Lwów skrytka pocztowa 206. np 5304

Nowość Panie i panowie do akwizycji poszukiwani. Śniadeckich 30, II. 4-7. Kw 1 237

Tapicer na stałe zajęcie potrzebny. Zgłoszenia Kurjer zdw 79 011

Służąca uczciwa do wszystkiego z gotowaniem potrzebna zaraz. H. Heinrich, ul. Marsz. Focha 80. zdw 79 006

Poszukuje inteligentnej panięki z porządnej rodziny jako uczenicy. Czesław Bessert, Młyńska 9. zdw 79 199

Fryzjerka dzielna potrzebna. Pensja 150 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 79 267.

Posługaczka na po południe zaraz potrzebna. Przemysłowa 33, II. prawo. zdw 78 930

Fryzjerka dzielna potrzebna zaraz Zgłoszenia L. Czekański, Gostyń, Kolejowa 1. n w 5 631

Posada podróżująca, inkasenta wolna. 150 zł kaucji. Kurjer zdw 79 039

Książkowy samodzielny, biegły korespondent zaraz potrzebny. Zgłoszenia z podaniem referencji oraz pretensji Kurjer zdw 79 092.

Fryzjerski pomocnik młodszy i uczeń mogą się zgłosić. Jankowski, Poznań, Wolnica 7. zdw 79 088

Stenotypistki biegle piszącej na maszynie „Orzel” szuka biuro adwokackie. — Zgłoszenia z odpisem świadectw do Kurjera zdw 79 116

Pomocnik do wyszynku z wolnym utrzymaniem i mieszkaniem najchętniej z prowincji potrzebny od 1. 1. 1930. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego jw 3 081

Poszukuje natychmiast panów wymownych, energicznych i inteligentnych jako akwizytorów dla firmy światowej z artyk. pierwszej potrzeby i pierwszorzędnej jakości. Posada stała, premia, prowizja, gratyfik. Zgłoszenia o. sobiste z dokumentami w środe, od 10-1 i 3-5. Pocztowa 31a, I. ptr., lewo. Pw 7 603-49.77

Dziewczyna najchętniej wiejska z gotowaniem do małej rodziny potrzebna Grunwaldka 13, IV., lewo. zdw 78 989

Pomocnik fryzjerski potrzebny zaraz lub 15. 12. Galas, Września. zdw 79 114

Dziewczyna do wszystkiego może się natychmiast zgłosić od 7-9 wieczor. — Matejki 2, Krokerowa. zdw 79 214

Panienskę młodszą, chcącą się wyuczyć jako higienistka dentyst. przyjmie zaraz. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 79 287.

Nauczycielki muzykalna potrzebna zaraz lub później do 2 dziewcząt początkujących na wieś. Zgłoszenia z podaniem pensji do Kurjera zdw 78 315

Maszynistka poszukuje posady, praktyka, doskonale świadectwa, może pełnić wszelką pracę biurową. Zgłoszenia Kurjer zdw 79 283.

1.500—3.000 złotych miesięcznie zarabia zdolni zastępcy i substępcy przy sprzedaży ratalnej obligacji — najnowszym systemem na rachunek poważnego Banku Najwyższa prowizja zdolnym pensja, patent, kolej djetj Uwaga! — Ułatwiona sprzedaż — najniższe ceny! Skrupulatne obliczenia prowizyjne. Początkujących poczamy Oferty Lwów skrytka pocztowa 206. np 5304

Nowość Panie i panowie do akwizycji poszukiwani. Śniadeckich 30, II. 4-7. Kw 1 237

Tapicer na stałe zajęcie potrzebny. Zgłoszenia Kurjer zdw 79 011

Służąca uczciwa do wszystkiego z gotowaniem potrzebna zaraz. H. Heinrich, ul. Marsz. Focha 80. zdw 79 006

Poszukuje inteligentnej panięki z porządnej rodziny jako uczenicy. Czesław Bessert, Młyńska 9. zdw 79 199

Drobne ogłoszenia mają tylko wówczas zapewniony skutek, jeśli umieszczone zostały w piśmiech o największej liczbie czytelników. W słusznej konsekwencji tego otrzymał kurjer Poznański w ciągu ubiegłego roku 28 145 drobnych ogłoszeń „Wolne miejsca“.

ODONTO WODA DO UST / PASTA DO ZĘBÓW DO NABYCIA W APTEK, DROGERJACH I PERFUMERJACH Kw 1308

Humor zagraniczny Pasażer na nowoczesnym okręcie luksusowym. — Przepraszam pana, którego do morza?